

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

TUHAF ÇOCUKLARIN MACERASI SERİNİN BEŞİNCİ KİTABIYLA DEVAM EDİYOR.

Kuşlar Meclisi'nde, Bayan Peregrine'in vesayeti altındaki tuhaf çocuklar, gizemli bir kehanetin peşine düşüyorlar.

Mehmet Ali & Akşamsefası

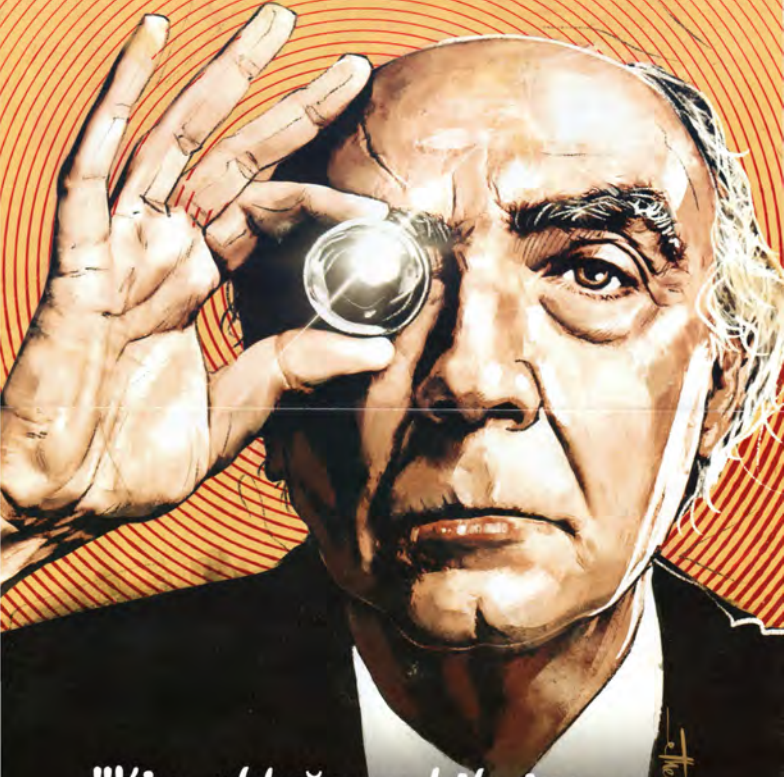
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

[/ithakiyayinlari](https://www.facebook.com/ithakiyayinlari)

[/ithakiyayinlari](https://www.instagram.com/ithakiyayinlari)

[/ithakiyayinlari](https://www.youtube.com/ithakiyayinlari)

BAVUL

"Kim olduğunu bilmiyorsan
kendin olabilmen mümkün değil."

Ücretsiz PDF İndir - Arşivi - <https://rantey.org>

José Saramago

BAVUL

"İnancınız ve planınız varsa ne kadar az
olduğunuzun önemi yoktur."

Fidel Castro

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <http://tr.trojan.org>

ATAÇOL BEHRAMOĞLU

IV HENRY (1.ve 2.Kitaplar)

IV Henry Shakespeare'ın İngiliz tarihi konusundaki üçüncü kitabıdır. II. Richard ve V. Henry arasında 2. oyundur.

Oyun iki kitaptan (iki büyük bölümden), çok sayıda sahneden ve toplam on perdeden oluşuyor.

IV Henry savaş konulu bir oyun. Odağında 1402 İngiliz-İskoç savaşları yer alır.

Sonuçta bu bir iç savaş. Hanedan savaşı. Oyunda geçen bir sözle "birkralığı devirip yerine bir başkasını kurma girişimi"

İngiltere ve İrlanda kralı IV Henry'nin, hâfeli II. Richard'ı devirmekle tahtı ele geçirmiş de, savaşsız olmakla birlikte böyle bir girişimi sonucuydu.

Ona karşı girişilen ayaklanma ise, isyancıların yenilgiyi sonuçlanacaktır.

Yazar, tarihlerde olaylarda zaman zaman değişiklikler yapsa da oyun esas olarak tarihsel bir gerçekliği odaklanmaktadır.

Bu dönem İngiltere tarihinde, Rusların "karışıklık zamanları" dedikleri XV.İI.yüzyıllarına benziyor.

Shakespeare'in dehası, tarih kitaplarının sayfalarında adları giderek silinip yiterek kişilikleri de ölümsüzlük kazandırıyor.

IV Henry, yerine geçecek oğluprens (V.) Henry, isyancıların lideri (Northumberland kontunun oğlu) Hotspur lakaplı Henry Percy, Shakespeare'in en unutulmamacak kahramanlarından Sir John Falstaff, büyük yazarın sahnede ve kitap sayfalarında yaşamayı hep sürdürdücekkahramanları arasında yer alıyorlar...

1. Kitabın dördüncü perdesinin üçüncü sahnesinde Hotspur, savaşın (isyânın) nedenini açıklıyor. Kral (III. Henry) "ülkesine gizlice girmeye çalışan zavallı bir kanun kaçağıymken" amacını "sadece Lancaster'deki olabilmek"ken, "başından tacı" ona Hotspur'un dahil olduğu Percy ailesi vermiştir. Fakat sözüne güvenilmez biridir kral.

Oyunun konusu kralın nasıl bir olduğu değil kuşkusuz. Yazar savaşın nedenlerini de başlıca konusu edinmiyor. O, savaş olusunun kendisiyle ve insan kişilikleriyle ilgili.

Oyunun daha girişinde, Kral ve Westmoreland kontu arasındaki konuşmada kontun söyledikleri, savaşın acımasızlığını, türlü türperdiliğini, insanlık dışılığını yeterince açıklıkla dile getirmektedir: "Galleri kadınlar askerlerin ölü bedenlerine/Oyle yasa muamele

yapmış/Cesetleri öyle alçakça tanınmaz hâle sokmuşlar ki/Yapılanları utanç duymadan anlatmak mümkün değil"

Aslında kötü biri olmayan Prens Henry'nin ağzından bile şöyle bir söz çıkabiliyor: "...haziran gelip havaları ısındığında bu iç savaş hâlâ sürüyorsa, yüzlerce genç kızın bekâretini alacağız demektir" (1.kitap 1.perde 4.sahne)

Shakespeare'in en ilgi çekici kahramanlarından biri olduğundan kuşku duyulmamacak Hotspur'ın ise "savaş meydanları, çarpışmalar ve initiler" sadece "eğlenme" konusudur... (Bkz.1.kitap 1.perde 4.sahne.)

Prens Henry, kendisinin onun gibi olmadığı belirtir ve abartılı bir anlatımla olsa şöyle tanımlıyor Hotspur'u: "... O, kahvaltıda altı yedi düzine İskoç öldürüp ellerini yıkıyor, sonra da kanısına, 'Şu sakin hayattan bıktım, heyecan istiyorum.' diyor. Karısı da, 'Ah sevgili Harry'm, bugün kaç adam öldürdün?' diye soruyormuş. O da 'Atıma biraz su ver.' dedikten sonra, 'On dört kadar.' diye cevap veriyormuş; bir saat kadar sonra da 'Çok az, çok az' diyormuş" (1.kitap, 2.perde, 4.sahne.)

Nitekim, aynı perdenin 3. Sahnesinde, karısı Leydi Percy'yle çok ilginç diyaloglarında, karısının onu sevip sevmeyi sorusuna yanıtı şöyle dir Hotspur'un: "Burası evcilik oynayacak, cilevececek bir dünya değil, Burunlar kanamalı, kafalar kırılmalı..."

Aynı Hotspur, 1.kitabın son perdesinin 2.sahnesinde, sanki biraz Hamlet'leşir gibi olmakla birlikte, sözlerini yine de savaş övgüsüyle tamamlamaktadır:

"Baylar, hayat ne kadar kısa! Ama hayatın süresi bir saat de olsa, Çok uzun demektir aşâğılık bir biçimde yaşamışsa, I.../Vicdanımız rahat çünkü savaş muhabir/ Ona başlamaktaki yitimiz haklı oluncu."

Shakespeare'in oyunlarında sıklıkla rastlanan kadın konusu, daha doğrusu kadınlığa ilişkin ön yargılı sözler, burada da karşımıza çıkıyor. Karısıyla, yukarıda değindiğimiz konuşmalarının bir varlığında Hotspur, kadının aklını sınırlı

olduğunu ima ederek ona güvensizliğini dile getiriyor: "Sadıksın ama yine de kadınsın." Bir başka yerde bir başka oyun kahramanı, karşısındakini şu sözlerle eleştiriyor: "Tıpkı kadınlar gibisin/Kendinden başka kimseyi dinlemiyorsun."

Komik, inişli çıkışlı, göbeğine karşı ele avucasığmaz vesonuçolarak sefihi (gerçek anlamıyla yoldan çıkmış) yaşlı bir adam olan Sir John Falstaff, prens Henry'nin V. Henry olarak tahta çıkmasından önceki serseriliğinin ayrılmaz arkadaşlarıdır.

Prens, oyun kahramanlarından "meyhaneci kadın" tarafından soyulduğu iddia eden "cümbüştüş düşkünlü, ihtiyar dost"unu, üstelik yüzüne karşı, şu yenilir yutulur olmayan sözlerle eleştiriyor: "Senin içinde ne imana ne namusa ne de dürüstlüğüye var, içinde iğkeme ve bağırsmaktan başka bir şey yok. Namuslu bir kadını seni çarpmakla mı suçluyorsun? Seni onun bunun çocuğu seni küstü, seni alçak şişko, cebinde meyhaneciler ve kerhane faturaları ve bir de nefesin kesilmesinden önceki birerlik şekerden başka bir şey vermiyorsa, şerefsizsin." (1.Kitap 3.Sahne.)

Pişkin Falstaff'a bu sözler yaz gelip tiris gittiği gibi aynı perdenin aynı sahnesinde kendisi kendisini şu sözlerle tanımlamaktadır: "Eskiden beyefendiler gibi namuslu bir hayat sürdürdim, yani yeterince namusluydum. Az küfredirdim. Yedi defadan fazla barbut atmazdım -yani, haftada. Kerhaneye bir kereden fazla gitmezdim -her on beş dakikada. Boredum öderdim -üç ya da dört kez ödedim. İyi yaşıyordım, mükül ölçülerde bir hayatımı vardı, şimdi ise den, dâhil değil ne ölçü."

Falstaff'ın bu sözleri, dilimizdeki "açık sözlü çirgince kahramanlık"larından söz ederken hürsüzlükten ortaya çıkıyor" demekini anımsatıyor.

Shakespeare'in yine başlıca oyunlarında olduğu gibi burada da halk insanları zaman zaman bilgece sözleriyle oyun kahramanları arasında yerlerini almaktadır.

"Ürkek barış, toprakların kurumuş ağzı, kınına ters sokulmuş biçak, gevşek dokunmuş ihtiras" vb metaforlar ve nezaketler, sözcük oyunları, cinsinelli ilişkin açık saçık ya da imalı sözler, eski Yunan mitolojisine çokça göndermeler, yaşamın her alanından derlenmiş bilgiler; kader, söylenti, ahlal kavramlarının yanı sıra iktidar kavramı (ve olgusu) üzerine düşündürücü saptamaları örülü IV Henry, savaş konulu tarihsel bir oyun olduğukadar hem dönem İngiltere topluma, hem insanın evrensel sorunlarına da ışık düşürmeyi başarıyor.

"Serkes bir filozof" olarak oyunun son sahnesinde karşımıza çıkan Pistol ise, Latinceki sözle, yine sanki, bir kâğıtlı sonrakı Hamlet'e hazırlık gibidir.

Semper idem, obsque hoc nihil est, Yani: Hep aynı. Bunun dışında başka hiçbir şey yok. Ve: Şi fortuna me tormenta, spero nme contenta Yani: Kaderim bana acı çektiyorsa olsa bile, ümit tatlıdır.

Köpeğe hoş kediye pist demeyi unutan şehirli sıkıntısı

CENGİZ BOZKURT

Geçenlerde, Adana'dan buraya yeni taşınan, Kara Bela filmi çekimleri zamanında Adana'da tanıdığım genç kadın bir akademisyen arkadaşımın önemli bir üniversitede kadro alması münasebetiyle hem kutlama yapmak hem de sohbet etmek için Nişantaşı Topağaç bölgesinde buluştuk. Biziz tam üç yolun kesiştiği kavşakta restoranın dışında oturmuş yemek yerken, yoldan geçen, bütün derdi pizzayı ya da diğer işleri yerine zamanında ulaştırma derdi içinde olan birkaç motosikletli kuryen çepeçevre kavgaya geçirmiş üç sokak köpeği tarafından deliler gibi kovalandığına şahit olduk. Birkaç motosikletli kurye düştü, helikopter geçirdi, tekmelerle kendini zor kurtardı. Bir ikisi köpekleri görür görmez aniden durup gesisin geri kaçtılar. Belli ki daha önceden kötü olaylar cereyan etmiş. Daha sonradan bu gruba yoldan geçmekte olan, benim ODTÜ'de 35 yıl önce beraber tiyatro oyununda oynadığım, eski dostum Kubilay Tunçer (QB) de katıldı. Onun mahalesiydi. Köpeklerin zıvanadan çıktığını, kimsenin hoş diymediğini, son zamanlarda epsey bir ısırma vakasının da yaşandığını söyledi. Sevimli de hayvanlarındı, hıspanlar, kendilerine özel bir kulübe yapılmış, yemek ve su kapları konmuştu. Uzun zamandır sahip oldukları derdi belli ki.

Çocukluğum babamın memuriyeti yüzünden Anadolu'da geçmişti, lise sonda Ankara'ya tayin olmuştu babam. Köpeklerle iç dışı büyüymüş, hangi köpeğe nasıl yaklaşılır, köpeğin neyi işaret ettiğini nasıl yer bilirdim. Çoğu 14 gün üst üste yapılan kuduzaşlarından çok farklı zamanda yemişliğim vardı. Kendi köpeğim de vardı, Tarzan ismini koymuştum.

Neyse biz yemeğinizi yedik, içkilerimizi içtik, tam kalktık derken, Adanalı arkadaşım sokak ortasında bizi deince kenserve kaldırımda sağa sola bitirim bitirim bakan en gürültülü köpeği semveme kalktı. Arkadaşım Ezgi'ye köpeğin kuyruk sallamadığını, bir şeyler dinlediğini, hafiften de hırladığını söyledim ama beni dinlemedi. Elini uzatıp semveme çıkarırken tabii ki, "hart" diye bi' ses geldi ve elini indirir. Arkadaşım şaşkınlıktan donakaldı bir tek "İsirdi, isirdi!" diyebildi. İsrırtı babil.

Restorana geri dönüp kayan elini sabunlu suyla yıkadık, garsonlar oksijen suyu gibi bi' şey getirdiler, şarşur, o sırada arkadaşımın gözü karardı ve uzanması gerektiğini söyledi.

Olaylara gel. O kanepeye uzanırken restoranın içinde beni bir gülme aldı ama göstermemeye çalışıyordum. Garsonlar mahallede oturan, o sırada orada bulunan, belli ki köpeklerle kulübeyi yapan bilmem ne ablayı kuduz aşısı olmalı mı olmamalı mı diye aradılar. Kadın onu da aynı köpeğin defalarca ısırıldığını, aşı durumunun kendisinin biledeceği yoldurunda olduğunu anlattı. Başkalarını da ısırıldığını, hiçbir sorun çıkmadığını söyleyip durdu telefonda. İçimize sular serpildi, oh herkesi ısırtıyormuş. Aklima tabii ki zavallı motosikletli kuryeler geldi. Dışarı çıktığımızda bir çift yanımıza geldi ve genç kadegece hafta kendisini de aynı köpeğin ısırdığını söyledi. Tüm bunlar konuşulurken aramızda dolaşan, 3-4 metreler de durup hala ısıracakmış gibi tip tip bize bakan köpeğe "HOOŞŞT" diye böğürerek bağırassım geldi. Tuttum kendimi, kalabalık beni tanımıştı çünkü, gerçik tanınmasa ne, yine kimse bağıramazdı. Bu şehirde senisarin köpeğe dahi hoş diymezdiniz. Dokunulmazlıklar vardı. Zavallı hayvanın tüm dengesi bozulmuş, asalebimeş, gelene geçene posta koymaya başlamıştı.

Bilenler bilir, tüm köpekler kurt soyundan türedigi için lider ararlar ve bir grubu dahil olduklarında mutlu hissederler hep. Köpeklerin belli refleksleri vardır, zamanla insan müdahalesi sonucu köpeklerle türlü şaşkınlıklar, travmalar ve acılar yaşatılmaktadır. Köpeğin kimin kontrol eden olduğunu göstermen gerekir, ancak bu şekilde güvende hisseder ve söz dinler. Bu yapılmadığında yukarıda anlattıklarım olur.

Köpeklerin gruplaşmasından da posta koymalardır da korkmayan, parkta oturan birisinin montunu çalıp kaçırın 3 tane deve gibikangalkırmasının arasına herkes korkmuş kaçarken dalıp alabilen ve insantardan alıksı alan, değişik zamanlarda çeşitlenmiş sokakların arasına dalabilen birisiyim. Çoğunlukla oyun mu oynamak istiyorlar, seni mi test ediyorlar, saldırgan bi' tarafı var mı kestirebilecek durumdayım. Köpekleri çok sever onlara köpek gibi davranırım, onayırım. Köpekler insan gibi kostümler giydirip, gözükletirken, konuşturmayla çalışan ya da kuaför filan götürüp kokuşlukta yarıştıran, hayvana eziyet eden, aksın kendisi yalnız

kalmayacak diye bütün gün, kendisi çalışırken hayvanı beton apartmana sıkıştırın, parkta hava atabilmek için köpek sahibi olan "köpek sahipleri" ne hiçbir zaman iyi gözle bakmadım, bakmam da. Bu anlattıklarımınla çelişki gibi gözüksede kendi köpeğim, adı Coco, hem bahçemizde oynar hem Kalamış Park'ta. Sokak köpeklerine bakıyorum, arabamın arkasında her zaman koca bir torba köpek maması, koca bir torba kedi maması bulunur ama gerektiği yerde köpeğe "hoşt" da derim arkadaş. Herkesde demeli.

Geçen yaza torba kızımın bisiklet turu yapmış, kızımı arkada gezdirmiş sonra Moda'da bir kafede mola vermiştik. Acıkmıştık, makarna söyledim kızıma. Sahil tarafında, denize yakın bir masada oturuyorduk, kızım kucağımda makarnasını yiyordu. Moda'nın da Kalamış'ın da kedisi boldur, sahil, taşların arası kedi doludur. Restoranın içi de kedilidir.

Köpeklerle içli dışlı büyüymüş, hangi köpeğe nasıl yaklaşılır, köpeğin neyi işaret ettiğini nasıl yerir bilirdim.

Bazı müşteriler rahatsız olduğu için garsonlar küçük su petişşenin kapığını delmiş, kedileri hava da sıcak olduğu için, sorun olmayacak şekilde su püskürtürerek kaçıyorlardı. Ben de kızım da ayağımızın altına gelenlere makarna veriyorduk, bazısı yiyor bazıları yemiyordu.

Bir hadıs sarı kedi ise duvarın üstüne çıkmış oradan masaya bir iki kez elini uzattı. Ben "pist" filan diyerek durdurdum ama duvarın üstünden de inmiyordu. Tam telefonda konuşurken duvardan inip, kızımın tabağına doğru yürüyünce su bardağının yarısını sallayarak kediyi masadan indirdim. Karşımasada oturan iki genç kadından bize dönük olan, daha önce garsonların böyle bir müdahalesini görmemiş olacak ki, çok acayip bir şey yapmışım gibi "Ne hakta, ne hakta!" diye ayağa kalkıp bağırmaaya başladı. Kızım korktu, ben şaşırıp, telefonu kapattım ve "Cocuğuma yemek yedirmeye hakkıyla" diye geri bağırırım. Şaşıрма sondaydı. "Sizle muhatap olmuyorum ben" gibi bir şeyler söyledim ve oturdum. Ben de "İyi yaparsınız, arkadaşınızla muhatap olun siz, her şeyi karışmayın. Tek hayvansever siz değilsiniz" gibi şeyler söyledim.

Etrafta gülüşmeler oldu ve bana yan masalardan "Bunlar böyle hocam" gibi destek cümleleri geldi. İşin ilginç tarafı kızım ve ben hem kedi hem köpek hastasıydık. 4 kedimiz bir köpeğimiz vardı. Kışın kızımın, bizim arka bahçedeki plastik oyun evini kedi yuvasına çevirir, kedi ve köpek sahibi yan komşularımızın hayvanlarına bakar, sever gezdirir, sokak kedilerinin bakımını, yavrularının hastalıklarını da tedavi ettirirdik. Hatta bu olay sırasında bizim arka bahçe de doğmuş, hem zavırl düşmekten hem gözlerinin rahatsız olan Bekir adını koyduğumuz 2 aylık yavruyu 1 aydır veteriner kliniğinde müşahade altında tutuyor, tüm tedavi masraflarını biz karşılıyorduk. Bunların hiçbirini bu genç arkadaşımıza söylemedik tabii ki. Kediler de aynı insan karakterinin çeşitliliği gibi farklılık gösterir. Çok iyi huylu, paylaşımcı, bencil olmayanaırlı olduğu gibi çok kötü, daha tecavüzücü, yavru kedileri boğan, kendinden güçsüzlere eziyet edip, bağıratan, ağlatan kediler vardır.

Bir tanesi maalesef bizim bahçeye dadanmış, daha önce dışardan gelen tehdit kedilerle can siperhane mücadelesi veren "Efe" adlı bahçe kedimize kafayı takmıştı. Her gece -öyle böyle değil, havalara zıplamalı, sakslar, sandalyeler devirmeli- kavgalardan Efe'yi zor kurtardım, elimde süpürgeyle. Efe'nin efeligi kalmamış, her akşam sopa yiyip, yaralanıyor, haftalarca topallıyordu. Bir sabah da maalesef İdil'in bahçe evinde yavruların küçüküğü yavrulardan birinin kopmuş pisliği buldum, gövdesi, ayakları yoktu. Bu pis bakişlı, insanın kötüsü kadar kötü kediydi ta arka apartmanların bahçesinden yine elimde bahçe süpürgesi olduğu halde kovalamış, dışardan ilk bakişta dediği düşmanı izlenimi verebilirken, yavrular dahil, diğer bütün kedilerin yaşam hakkını savunuyordum aslında.

Yine Kalamış çocuk parkının içinde, çocukların oynadığı kumun içine gelip kakasını tamir bırakmak üzereyken arkasından ellerimi çırparak 'pist pist' diye kediye kovaladığımı gören, kendi çocuğu da 1-2 metre uzakta kumda oynayan bir anne bana çıkmış, "Niye kovalıyorsunuz siz o kediyi?" demişti. Ben de kumu açtığımı, tam kaka yapmak üzere olduğunu söyleyince "Ha öyle mi?" filan deyip utanmıştı. Yine bilenter bilir, köpekler ve kediler birçok ülkede çocuk oyun alanlarına sokulmazlar çünkü kaka yapmalarından korkulur ve hayvanların dışkınsına düşse kaka oynayan bir çocuğun elinin bulaşması halinde ve sonrasında çocuğun gözünü ovuşturması durumunda kör olma riski vardır.

Velhasıl kelimam, çocukluğunda kedilerin ve köpeklerin içinde büyümüş, çocukken 3 ayrı olayda karnından (o zamanlar öyleydi) 14 gün üst üste toplamda 42 kuduz aşısı yemiş, hayvan sevgisiyle büyümüş bir insana kimse "köpeğe hoş, kediye pist diyemezsin" diyemez. Böyle bir saftirlik seviyesinde bir refleks hayvanseverlik kisvesialtında gösteremez.

Yeri geldiğinde, sadece burada değil, dünyanın her yerinde köpeğe HOŞT kediye PİST denir ama bir yandan kedi, köpek ve diğer tüm canlılar da sevilir ve korunur. Bunda çelişki bir taraf ve mahsur da yoktur. Not edisin.

ŞÜKRÜ ERBAŞ

AŞKI ÖLÜMLE KUŞATILMIŞ BİR ÜLKEDE...

O adamları ay ışığında bir kadın fısıltıyla öpseydi; o adamlar önleri sardunyalar pencereleden rüzgârlara baksaydı; o adamların çatılarında her bahar leykeler yuva yapsaydı; o adamlar söğütlerin dibinden akan sularla menevişli, uzaklara aksaydı; o adamlara akşamlar birazcok gölge düşürseydi; o adamların kirpikleri bir vakitler hiç nedensiz nemlenmiş olsaydı; o adamlar yağmur altında yalnızak yollarda koşsaydı; o adamları uçurumun kıyısında birileri göğsüne gömsedydi; o adamlar bir gün olsun güneşli serçelerle karşılaşsaydı; o adamların dilinde keder bir erguvan dinginliğine dönsedydi... Yaşlılar, bedenlerinde bir ince sızı, parklarda öpüşen çocuklarla gönenirdi. Kimse kendi rengini başkasının burcuna çekmeye çalışmazdı. Evler evlerin üstüne bir değirmen taşı gibi kurulmazdı. Herkes durduğu yeri biricik doruk, dünyanın tek gerçeği sanmazdı. Pencereleir yıldızlarla ürpere ürpere sevişirdi. Aşkı ölüme kuşatılmış bir ülkede mutluluk, mutluluk sayılmazdı. Özgürlük insanın aldığı soluktan belli olurdu. Kimsenin eli kimseye ölüm için uzanmazdı. Doğanın büyüyle yüreğin gızı akla iyilikler katardı. Bir hüznü süyerken bile söz, insana güven ve incelik verir, bir gökyüzü genişliği ile dünyaya barış getirirdi.

Şimdi mi? İnsanların gözleri uzun bir uçurumun ezber etmeye çalışan bir çift korku çiçeği, bir imdat çığlığı; sevincine bakarken bile ısıgını ağır bir kuşku, boğuk bir önlam duygusundan alıyor. Herkes eliyle göğüs kafesine yerleştirdiği kocaman bir kayanın altında kirpikleriyle kuş

resimleri çiziyor gökyüzüne. Zorun, paranın ve yalancın tanırları, aşk, iyilik, eşitlik, onur, özgürlük gibi tüm insani değerleri bir ihanet saplantısı, bir bölünme paranoyası ile ufuk dışında itiyor. Bütün korkakların azılı bir kahraman kesiildiği şarkıları bozulmuş bir ülkede ölüm, sorunların tek çözümü, hakların ve halkların ilk ve son ödülü oluyor. Özgürlük, bir uygunlukla iğdi edilmemişse ancak haphishanelerde soluk alıyor. Yatağını cehalet, ihtiras ve çirkinliği serdiği odalar ve olanaklar içinde, yeteneksizlik parayla yatıp kötülükle kalkıyor. Yoksulluk insanları evlere kapattıkça dünyadan ışıgı kesilenler, soğuk bir karanlıkta Tanrıyı çağlıyor. Namusu cinsel organlara indiriyen adamların mutsuz kadınları, bedenlerini soğuk yataklara çarpa çarpa tiksintiyle ve şiddetle doğuruyor. Şarkılar durmadan ayrılık ve ölümü söylüyor. Sesine dağları almış çocuklar, incecek boyunlarında binlerce yılın örseli yükü, gözlerinin ve parmaklarının buğulu pınarıyla yangın yerlerine, taş duvarlara su taşıyor.

Ve kendilerinden başka kimseyi sevmeyen, sevgisizliğin doğurduğu o adamlar, konumlarını ve kişiliklerini oluşturan korku, kabalık ve kurnazlığın o kırıncı nefeti uzağından, yalnızca görmek istediklerini görüp duymak istediklerini duyarak, hâkim olmanın şehveti ve olanaklarıyla ülkeyi tek bir renge indirmeye devam ediyorlar... Halk mı? Tanrı, devlet ve yokuştun üç ağırız bıçağında, bilmek mi dillemek mi belli olmayan bir çırpış içinde, dalıp dalıp gittiği boşluğa benziyor gittikçe...

İNSANLARA GÜVENMEM!
ÖZELLİKLE DE BURAYA DÜŞENLERE!!

İNSANLARA GÜVENİLİR
OLDUKLARI İÇİN GÜVEN-
MEZSİN. YASLANACAK
BAŞKA BİR ŞEYİN
OLMADIĞI İÇİN
GÜVENİRSİN!.

TANRI'NIN, HAVVA'YI
ADEM'İN KABURGA KEMİ-
ĞİNDEN YARATMASININ
BİR NEDENİ VAR!

APTALLARI!!
BURASI
CENNET
BAHÇESİ
DEĞİL!!!

ARKADAŞLAR
ARASINDA
PARA
KONUŞULMAZ!

İYİ OLMADIĞIM
KONULAR HARİŞ
HER ŞEYDE
İYİYİMDİR!

10 ARALIK 2021
20.30

BULUTSUZLUK ÖZLEMİ & SYMPHONISTA

Sözlerini,
geliştiren
Alkan

maximum **UNIQ**

biletix
ticketmaster Türkiye

**BİLETLER
SATIŞTA**

biletix.com | 0 850 755 55 55 | Biletix satış noktaları
Bilgi için: jssanat.com.tr | (0212) 316 10 83

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Pandemi koşulları nedeniyle yüzde 50 kapasiteyle satışa sunulan konserlere katılmak için izleyicilerin biletleriyle birlikte aşı kartlarını veya son 48 saat içinde yapılmış PCR testlerini görevlilere ibraz etmeleri gerekmektedir.

EVİRİM KURAN

Odadaki Fil

Rus şair ve fabulist Ivan Krylov 1814'te bir müzeye gidip her türlü küçük şeyi fark eden ama bir fili fark edemeyen adamı anlattığı "Meraklı" adlı bir kısa fabl yazar. Aradan elli yedi yıl geçer ve Dostoyevski *Ecinniler* isimli Türkiye çevrilen romanında Krylov'a selam çakar: "Belinsky, müzedeki fili fark etmeyen Krylov'un Meraklı Adamı gibiydi."

1935'te komedyen Jimmy Durante'nin rol aldığı Broadway müzikali Jumbo'nun bir sahnesinde, bir polis memuru canlı bir fili yürüten Durante'ı durdurur ve "O file ne yapıyorsun?" diye sorar. Durante cevap verir: "Hangi fil?" 1950'lerde Odadaki Fil tamlaması Oxford İngilizce sözlüğüne deyim olarak girer. Bu deyim, herkesin bildiği ama türlü sebeplerle kimsenin hakkında konuşmak istemediği, görmezden gelinen sorunları anlatır.

Bir vakitler benim de hayat evimin en kıymetli odasında bir fil vardı. Aman *Ali Rıza Bey ağzımızın tadı kaçmasın* kabilesinden olduğumdan değil, rahatım bozulmasın diye değil, cesaretim olmadığı için hiç değil, deveye hendek atlatmayı, file incelik anlatmayı, pes etmemeyi, vazgeçmemeyi marifet sandığımdan filin özgül ağırlığını yaya yaya hayatımın orta yerinde yatmasına izin verdim. Odadaki fili görmezden geldim, kimse de görmüyor zannettim. Durup dinlenmeksizin hayata yetiştirmeye, sorumluluklarını yerine getirmeye çalışırken, filin etrafından dolandım. Engin Geçtan, İnsan Olmak kitabında "Başkalarına karşı sorumluluklarımız olduğu kaçınılmaz bir gerçek olmakla birlikte, bazen bunu kendimize karşı sorumluluklarımızı görmezden gelmek için kullanmak da sorumsuzluktur." der. Fili görmezden gelmenin kendime karşı ne büyük bir sorumsuzluk

olduğunu kavramaktan uzaktım. Her türlü küçük şeyi fark eden ben, elbette odada bir fil olduğunun da farkındaydım. Ama beni durdurup soranlara şöyle cevap verdim: Hangi fil?

Zaman, hayatın içinde bir çavlan gibi arkaren, filin beslendiğini, büyüdüğünü görüyör, görmezden gelmeye devam ediyordum. Ankara'nın şehir efsanesi haline gelen, içinde viñc unutulun otel inşaatı gibi hissediyordum kendini. Güçlü duvarlar örmüş, onlarca kat çıkmıştım yaşamama; inşaatı tamamlanmıştı ama viñc içeride kalmıştı.

Şaşmaz, sekmez bir Odadaki Fil kuralıdır: Fil mutlaka kendini hatırlatır. Züccaciye dükkânına girmiş gibi, kıra parçalaıya hem de... Bende de tam olarak öyle oldu. Ben değil ama fil hareket etti; iki hamlede hayatımı yerle bir etti. Artık bir filin yasını tutuyordum.

Elisabeth Kübler-Ross'ın evrelerini tanımladığı Kübler-Ross Modelini ilk kez 1969'da ortaya koyar ve beş aşamadan bahseder: İnkâr, öfke, pazarlık, depresyon ve kabullenme. Odadaki file ilişkimi Kübler-Ross modeliyle değerlendirmek kalbime iyi geldi:

İnkâr: "Fil beni etkilemez."

Öfke: "Koca fili nasıl oldu da görmezden geldim!"

Pazarlık: "Bu yılı atlatırsam her şey daha iyi olacak."

Depresyon: "Filin kırıp döktüklerini nasıl temizleyeceğim bilmiyorum."

Kabullenme: "Hayatımdan bir fil geçti." Elizabeth Kübler-Ross 2004'te ölmeden önce yas konusunda dünyanın en ünlü uzmanı David Kessler ile son çalışmasını yapar. Elisabeth ile David kabullenme aşamasından sonra ne gelmesi gerektiği üzerine çokça konuşur. David, yas döneminin atlatılmasında kabullenme evresinde durmak istemez. O karanlık saatlerin bir anlamı olması gerektiğine inanır. Ve yasin aşamalarına altıncı evre olarak "Anlam" eklenir.

Anlam: "Filden kendime dair çok şey öğrendim."

Odada bir fil varsa ondan bahsetmemek onun olmadığı anlamına gelmez. Fil fildir. Onu olanca ilgiyle görmek, anlamak, mümkünse odaya sokmamak; bir biçimde girdiyse tez vakit oradan çıkarmak lazımdır. Odada bir file yaşanmaz. Odada bir file rağmen yaşanmaz. Hangi fil mi? Odanın orta yerindeki fil.

Çizim: Bayrak Aksoy

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

İSTANBUL
TIYATRO FESTİVALİ
2021
EŞ SPONSÖRLER
AYGAZ-ÖPET-TÜPRAŞ

S A H N E

17 yıldır İstanbul Tiyatro Festivali'nin
destekçisiyiz.

İstanbul Tiyatro Festivali

22 Ekim - 20 Kasım 2021

GÖKHAN HORZUM

Geçmişi Düşlerken

Lisedeyken 1900'lü yıllarda yaşayan insanları düşündürdüm bazen. Büyük bir dönüşümün ortasında olduklarını biliyorlar mıydı? Yirminci yüzyılın bütün o altüst oluşlarının arifesinde olduklarını bilmeden yaşıyorlardı. Gerçi tabii dünyanın neresinde yaşadığına göre değişir buradaki o "altüst oluşlar" meselesi.

1. Dünya Savaşı dediğimiz savaşın aslında Güney Amerika kıtasını nerdeyse hiç etkilememiş olduğunu düşünürsek bunun neresi "Dünya Savaşı" diye sorabilir insan. Öte yandan Çinliler 2.Dünya Savaşı'nı Almanya'nın Polonya'yı işgal ettiği 1939'da değil Japonya'nın Mançurya'yı işgal ettiği 1937'de başlatırlar mesele. Ne de olsa her şey Avrupa'dan ibaret değildir.

Ruhi Su'nun söylediği Barabar türküsü askere gittikten uzun yıllar sonra köyüne dönen bir askerle karısının birbirlerini tanıyamamalarının hikayesini anlatır ve her dinlediğimde beni ağlatır. Divriği yöresinin bir türküsüdür. Türküde askerlikten saçları keçeyle dönmüş bir halde dönen Ali gibi binlerce Anadolu'nun çeşitli yerlerinden Balkan Savaşı'ndayola çıkıp 1.Dünya Savaşı sonrasında dönmüştür. Sadece Mustafa Kemal'in askerlik yaptığı yerlere şöyle bir bakmak bile Zülfü Livaneli'nin o çok güzel şarkısında söylediği gibi "doğdukları yerde ölenler"den olması gereken bu insanların 20

yıl içinde müthiş büyüklükte bir coğrafyanın içinde oradan oraya nasıl savrulduklarını anlamaya yeter. O insanlardan bir tanesiyle bile olsa konuşabilmeyi ne çok isterdim. Galiciya nere, Yemen nere...

Sınıflandırma yapmadan, belli bir kalıba koymadan, yargılamadan, kendi dünya görüşümün süzgecinden geçirmemeye çalışarak insanları anlamaya çalışıyorum. Bir ırkı neden ırkı olur? Korkusundan aslında. ABD tarihin en karanlık olaylarından birini, yeni yakın -o da bir diziden- öğrendim. Tulsa Katliamı. En basit anlatımla beyazların zenginsizleşmeye başlayan zencileri katletmesi. Tarihe ilgisiz olan biri olarak bunu neden yeni yakın öğrendiğimi düşündüm. Bu dosya bir utanç kaynağı olarak Amerikan tarih anlatımında arkalara itilmiş olduğu için. Her şeyle yüzleşmeye bu kadar açık olduğunu söyleyen Amerikan demokrasisinin bile hala yüzleşmekten korktuğu şeyler var demek ki. Hayatım böyle şeyleri anlamaya çalışarak geçti. Benim oyuncagım bu.

Pratik ne olursa olsun her zaman teoriyi dövüyor. Çünkü pratiğin malzemesi insan. Ve insan defolu bir yaratık. Sevabı kadar, hatta ondan da çok günahı var.

Şarkışla'ya düşürmesin Allah sevdiği kulunu. Böyle başlayan bir türküye konu olmak ne acı. "Uzatmalı itin biri Yusuf'u gaflette vurmuş." Bahsi geçen uzatmalı it ne yapıyor dur acaba şimdi? Torun torba sahibi olmuş mudur? Bir insan dedesiyle böyle övünemez ki. "Şarkışla'ya Düşürmesin türküsünü bilsin mi? Hah ordaki uzatmalı it benim dedem işte..." Düşünsene. Öte yandan o uzatmalı doğru olduğunu düşündüğüm şeyi yaptı, ne diyeceksin. Her şeyi en baştan istediğimiz şekliyle kurmaya başlayabileceğimizi düşünmek bana yanlış geliyor. Bana yanlış gelmesi başkasına yanlış geleceği anlamına gelmiyor elbette. Ama o zaman uzatmalının sözleri de yanlış değil. Peki doğru ne? Doğru var mı? Yepyeni bir dünya, tırtıkları olmayan, pürüzsüz... Çok severim bu hayali. Ama hayal olduğunu da biliyorum artık. Çünkü John Lennon'un dediği gibi hayat aslında sen planlar yaparken başına gelenlerden ibaret. Pratik ne olursa olsun her zaman teoriyi dövüyor. Çünkü pratiğin malzemesi insan. Ve insan defolu bir yaratık. Sevabı kadar, hatta ondan da çok günahı var. Günün sonunda hepimiz kendi bildiğimiz şekilde ve yolla kendimizi gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Bu Yusuf Aslan için de böyledir. Onu vuran uzatmalı it için de...

Çizim: Ahmet Karakaya

Mehmet Ali & Arkadaşları

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteley.org>

TEAS KÖŞE

Nilipek.

■ Yıkamak istediğiniz bir gelenek var mı?

O kadar çok var ki. İnsanı sırf farklılığından, sevgisini yaşama şekline, geldiği yerden, kendini ifade etme şekline, yaşından, engelinden dolayı toplumsal olarak çaresiz ve güçsüz bırakan, istemediği, var olamadığı bir yaşama yönlendiren her gelenekle derdim var.

■ En sevdiğiniz şehir/sokak?

İzmir-6350 sokak, Amsterdam

-Berenstraet.

■ Tarihi bir anda olma şansınız var.

Nerede, kiminlesiniz?

Zor bir soru. Sanırım tarihi bir anda değil ama 1800'lerin sonlarında, Avrupa'daki büyük fuarlardan birinde vakit geçirmek, yeni icatları denemek isterdim. Yanımda yine Berkay olsun çünkü o da merak ederdi bence.

■ Sanatçının motivasyonu nedir?

Sanatçıya göre değişir sanırım. Bazı sanatçılar büyük yapıtları ortaya koyup sonsuza kadar var olmayı amaçlar, bazı sanatçılar bugünün insanını nasıl sarıp sarmalayacağını düşünür. Benim motivasyonum biraz hastalık gibi; ortaya bir şey dökmezsem kötüleşiyorum. Bu kadar kendiliğinden olunca da gündelik olana daha yakın hissediyorum sanırım.

■ İnanmak istediğiniz en büyük yalan?

Nezakete ve iyiliğe kazanacak.

İnanıyorum buna kendimi.

■ Olmaktan korktuğunuz yer?

Kendime düşmek. Kendinden başkasını göremeyecek bir yerde olmak.

■ Tüm insanlığa duyurabileceğiniz tek bir cümle var. Ne duyuyorsunuz?

"Selam, iyi misin?" Cevabını dayamasam da belki herkes kendi içinden yanıtı, bir yere varır, bilmem ki. Bir manifestoyla gelmek fazla büyük bir sorumluluk ve tüm insanlık çok geniş, benim burada kuaatığım cümlemin Endonezya'da düşük saatlik ücretle oyuncak fabrikasında çalışan çocuğa ya da Anadolu'da zorla evlendirilmiş kadına, aylanın karadan; ailesinden, sevdiklerinden uzak, denizde geçiren uzun yıl kaptaınası, Afrika'da cete savaşlarının dışında kalmaya çalışan ailelere, okulda zorbalığa uğrayan bir çocuğa anlatabileceği pek bir şey yok. Ama derdimiz var, herkesin derdi var ve belki dert anlatmaya, bir durup düşünmeye, nefes alması ihtiyacımız daha büyüktür. Belki bir hâl hatır sorma, kısa da olsa insanlığa saniliverir.

■ Öğrenince/farkına varınca

aydınlandığınız fark?

İnsan hayatta sürekli aydınlandığını

zannediyor. Bir günlüğüm vardı, tekrar göz gezdirince iki yıl içinde dört kere aynı şeyi aydınlandığımı fark etmişim. Hafıza güvenilir değil, insan iyi hissederken bilgi davranması çok kolay ve kötü zamanlarımızla sinanıyoruz. Bunlar aydınlanma değil ama zaman zaman kendime tekrar ettiğim cümleler.

■ Meslek hayatınızda yaşadığınız en abuk şey?

Çok lüks bir yerde çok güzel bir konser verdikten sonra bize ayarladıkları yorgan ve yastık kılıfı olmayan, çok pis, neredeyse terk edilmiş bir otele kalmıştık. Birkaç an geldi aklıma ama tekrar düşününce en abuk olan bu sanırım.

■ Sanatçının derdi nedir?

Her sanatçının derdi aynı olamaz tabii ki. Bana hep var olmak, varlığını sürdürmekmiş gibi geliyor ama bunun da türlü alt başlığı var. "Sanatçı söyle olmalıdır, sanatçı böyle olmalıdır, politik olsun, ses çıkarsın ya da sadece işiyle uğraşsın, işte gerçek sanatçı" cümleleri bana biraz garip geliyor. Önce işimizi iyi yapalım, gerisi hayatta var olma şeklimizle, duruşumuzla, insanlara nasıl etki etmek istediğimizle alakalı. Sırf politik olmak için politik bir şarkı yazarsam lakin bu şarkı iyi bir şarkı değilse bunun pek bir anlamı yok ki. Aynı şey tam tersi için de geçerli bu arada. Sanatçının buradaki tek farkı, düşünün, düşüncesinin periyot

daha fazla insana yayılıyor olması, onun sorumluluğu var elbet. Ama işin sonunda sanatçı herhangi bir insandır ve aslında -bence- farklı değildir, olmamalıdır derdi. Farklı olduğunu var sayınca iki taraftan da kopuyor bağlar.

■ Sahnede olmanın en zor ve en güzel yanı?

En güzel yanı birliktelik, ruh birliği. O mekânda bulunan herkesin; sahnedekilerin, izleyenlerin, hatta bazen çalışanların tek bir bütüne dönüşmesi. Benim için en zor yanı şöyle bir kaygı; dertlerimi anlatmayı çok seven biri değilim ve aslında sahnede sürekli olarak dert anlatıyorum gibi geliyor bazen. Bu dertlerin bir ortaklığı yarattığını, aslında farkıya dönüşükleri anda benim derdim olmaktan çıkıp dert anlatmak için işe yarayan cümleler ve melodiler haline geldiğini çok geç anladım. Bir de tabii fiziksel zorlukları oluyor, çoğu zaman çok sıkışık anlarda hazırlanmamız gerekiyor sahneye.

■ Sızca bir insan ne zaman tehlikeli olur?

Çevresinde başka insanlar olduğunda; o insanların da hayatları, amaçları, planları, hayalleri olduğunu, zor zamanlardan geçtiğini unuttuğu zaman. Bu çok minimal yaşadığında en fazla o kişiyi biraz bencil olmakla suçluyoruz, ama bunun en ucunda koca bir nüfusu kendi amacına göre sürüklemek de var.

■ Hangi hataları hoşgörüyle karşılarırsınız?

Adı üstünde "hata", bir niyetle yapılan bir şey değil, haliyle çoğu zaman hoşgörüyle karşılarım aslında. Ama bazen arka arkaya gelen hataların aslında başka şeyler ortaya çıkarmaya çalıştığını ben bana hem hata yapana başka şeyler anlatmaya çalıştığını da düşünürüm. Bu anlatmaya çalıştığım şey çok heyecanlanmak da olabilir, pek istememek de. Kendi hatalarının da üzerinde çok düşünürüm, başkalarının hatalarının da.

■ Hangi kötü karakter olmak isterdiniz?

Kötü karakter olmak istemezdim, kötülüğü karizmatik bir yerde görmek canımı sıkıyor. Bir de kahraman/kötü karakter ayırımı o kadar net göremiyorum sanırım. Tek bir kötü karakter belirleyince bütün kötülükten o sorumlu, her şeyin iyiyet gimesinden de kahraman sorumlu gibi oluyor, bu da gündelik yaşamı, sokaktaki insanı sadece kahramana alkış tutan alana kısıtlıyor. Halbuki iyilikten de kötülükten de hepimiz bir derece sorumlu.

■ En büyük "iyi ki" niz?

Üniversitedeki işimi bırakıp tamamen müziğe yönelmek en büyük kardı. Ama o zamana kadar iyi ki hayatımda her müzik olmuş, her bir yerinden melodilere, sözlerle buluşmuşum.

■ Şu an hayatta olmayan bir sanatçıyla düet yapma şansınız var. Kim olurdu?

Jeff Buckley ile düet yapmak müthiş olurdu.

CHRISTINA'NIN GERÇEK DÜNYASI

"Bence sanat, insanın sevgisinin gidebildiği derinliktir. Resim yapmak için tek nedenim, insanlarla olan duygusal temasıdır."

Uçsuz bucaksız kırsal bir manzaranın ortasında, sanki yeredüşmüşse kalkmaya çalışmış gibi görünen kadın, ileride görülen çiftlik evine doğru yönelmiş; öne doğru uzanan gergin vücudu, sanki çaresiz bir biçimde eve ulaşmaya çalışıyormuş gibi duruyor. Soluk bir güneş ışığıyla aydınlanan pembe elbisesiyle bu kadın kim? Neden bu tarlada yalnız ve onu bu yere getiren ne? Neden yerde sürünüyor? Yardıma mı ihtiyacı var? Yamaçtaki erişilmez gibi görünen evde kim yaşıyor? Sanat tarihinin en ikonik eserleri arasında yer alan Christina'nın Dünyanı bize anlatmak istiyor?

GERÇEKÇİLİK

Andrew Wyeth, 1917 yılında, Pensilvanya'nın Chadds Ford kasabasında doğdu. Annesi Carolyn Brenneman, bir ev hanımıydı; babası ise, kuşağının en dikkate değer illüstratörlerinden biri olan Newell Convers Wyeth'ti. Ailenin en küçüğü olan Andrew'un çocukluğu, sık sık hasta olduğu için okul yerine evde eğitim alarak geçti. Sanata olan yeteneği erken yaşlarda keşfedildi ve babasının rehberliğiyle özellikle suluboya tekniğinde hızla ustalaştı. Erken dönem çalışmaları, Winslow Homer'ın (1836 - 1910) etkisinde yapıldı, Maine ve çevresini yansıtan kırsal manzaralarla. Bu çalışmalarında, New York'ta Macbeth Galerisi'nde açtığı ilk kişisel sergisi izleyici tarafından büyük ilgi gördü; Büyük Bunalım yılları olmasına rağmen bir gün içinde bütün resimleri satıldı.

Elde ettiği bu ani başarı, pek çok yetenekli sanatçı gibi Wyeth'i de rahatsız etmişti. Artık tekisteginin bir sanatçı olarak kariyer yapmak olduğundan emindi ama sulu boyanın çok kolay ve çalışmaları için kısıtlayıcı olduğunu hissetmeye başlamıştı. Yavaş yavaş babasının gölgesinden çıkarak, kız kardeşi Henriette'in kocası olan ressam Peter Hurd'den (1904 - 1984) öğrendiği yağlıboya tekniği üzerine yönlenmişti. "Tempera" denilen bu eski teknik, sanatçının kendi boyalarını karıştırmasını gerektiren ve son derece hızlı kuruyan bir yöntemdi; ancak, boyanın hızlı kuruması sayesinde alt tabakadaki renkler karışıyor, hacim ve derinlik yaratmak için yavaş yavaş, yarı saydam boya katmanları oluşturmaya imkan veriyordu. 16. yüzyıldan beri alışılmışı dışında, son derece zahmetli olan bu boyama süreci, Wyeth'in her bir ayrıntıyı titizlikle boyamasına sağladı. Artık, 20. yüzyıl modernizminin lekeleyemediği kaybolan bir geçmişte, nostaljiye batmış küçük dünyalar yaratmaya hazır, dı.

1939 yılında hayatına babası kadar önemli bir başka karakter girdi. Sonradan eş olacak olan

Andrew Wyeth, Christina'nın Dünyası, 1948

Betsy Merle James, yıllardır yaz tatillerini aynı Wyeth ailesi gibi Cushing, Maine kasabasında geçiriyordu. Wyeth bölgesinde resim yapmak için uygun bir yer ararken Betsy onu, uzun zamandır arkadaşı olan Christina Olson ile tanıştırmak için Atlantik Okyanusu'na uzanan bir burun olan Bird Point'teki harap çiftliği götürdü. Aslında Betsy, Christina ve onun çiftlik evi konusunda Wyeth'in nasıl davranacağını görmek istemişti; çünkü Christina, bedensel engeli nedeniyle komşularının uzak durduğu biriydi. Beklenenin aksine, Wyeth ile Christina'nın ilk buluşması, hayatları boyunca sürecek dostluğun başlamasına neden oldu. Wyeth, oldukça zeki, cana yakın, hayata boyun eğmeyen ve başkalarının kendine acınmasına izin vermeyen bu kadından çok etkilendi. Kısa sürede Christina ve birlikte yaşadığı abisi Alvaro'nun güvenini kazanan Wyeth, üst kattaki yatak odalarından birini stüdyoya dönüştürdü. Wyeth'ni sonraki yirmi iki yılı, Olson ailesinin sıradan hayatlarına odaklandığı üç yüzyen fazla eser üzerinde çalışarak geçti.

Resimleri için ilham perisini Maine'de bulan Wyeth, 1945 yılında bir trafik kazasında babası NC Wyeth'i kaybetmesiyle daha derin, daha ciddi, daha yoğun resimler yapmaya başladı; paleti sessizleşmiş, manzaraları çoraklaşmış vefigürleri artık daha ilünlüydü. Babasının ölümü ardından onun hiç portresini yapmamış olduğunu

fark etmesiyle, resimlerine babasıyla ilgili bazı izler yerleştirmeye başladı. Bunlardan biri, 1946 yılında yaptığı "Kış" isimli eserindeki gördüğümüz çorak tepeydi; çünkü babasını, Olson'ların evinin penceresinden gördüğü bu tepenin arkasında kaybetmişti. Birkaç yıl sonra yapacağı Christina'nın Dünyası resmi için de aynı tepeyi kullanması tesadüf değildi.

CHRISTINA OLSON

1893'te Cushing'de doğan Anna Christina Olson, hayatının büyük bir bölümünü yoksul geçirdi. Annesi yürüyüşünde hafif bir bozukluk olduğunu keşfettiğinde üç yaşındaydı. 1919'da bir süre hastanede yatmasına rağmen rahatsızlığı teşhis edilemedi. Otuz yaşından itibaren yürümeye imkânsız hale geldiğinde, tekerlekli sandalye de kullanmayı reddederek, elleriyle duvarlarda sürüklenerek hareket etmeye başladı. Whey'tin deyişiyle; fiziksel sınırlarının, ruhunu sınırlamasına izin vermeyen Christina'nın, New England kıyısında bir yengeç gibi sürünmesi, hayal gücünü harekete geçirmişti. 1948'de

Babasının ölümü ardından onun hiç portresini yapmamış olduğunu fark etmesiyle, resimlerine babasıyla ilgili bazı izler yerleştirmeye başladı.

Christina'nın Dünyası'nı resimlemeye çimenlerden başladı; sonra çok daha hızlı bir şekilde tepenin üstündeki binaları çizdi; sonunda cılız yazbaları ve pembe gıyısı ile beş yaşındaki Christina'dan, gövdesini ise yirmi altı yaşındaki Betsy'den modellediği figürü çizdi.

Sadece Christina'nın görünüşünü

Mehmet Ali & Akşın Serisi

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Andrew Wyeth, Kış, 1946.

Andrew Wyeth, Anna Christina, 1967

değil, aynı zamanda arka plandaki çiftlik evini, evin ambansı, önündeki tarlayı ve ön plandaki çimleri özenle betimlemiş ve neredeyse fotoğraf gerçekçiliğinde bir görüntü elde etmişti.

Christina'nın hayatından sadece bir anı göstererek, tüm hayatının özünü yakalamak için elinden geleni yapan Wyeth, resmi bitirdiğinde onu oturma odasındaki salona astı. Resim evdeki kimsenin dikkatini çekmemişti ama ertesi yıl New York'ta sergilediğinde sanat dünyasının tüm dikkati onun üzerindedir. Birkaç hafta içinde tablo Modern Sanat Müzesi (MoMA) tarafından satın alındı. Wyeth artan şöhretiyle zengin bir sanatçı olduktan sonra Olson ailesine hediyeler teklif etmesine

rağmen, Christina herhangi bir parayı şiddetle reddetti. 1968'de binlerce ziyaretçi Amerikan sanatının bir simgelerinden biri olarak kabul ettiği Christina'nın Dünyası'nı görmek için müzeye akın ederken, resmin kahramanı harabe çiftlik evinin arazisine gömülmüştü. Christina'nın ardından terk edilmiş ev, Wyeth'in teşvikiyle, Hollywood yapımcısı Joseph E. Levine tarafından satın alındı. 1989'da Farnsworth Sanat Müzesi'ne bağışlandığında Wyeth, tek arzusunun Christina'nın yanında olmak istediğini söyledi; 2009'da hayata gözlerini yumduğunda, babasını kaybettiği tepenin arkasına, Christina'nın hemen yanına gömüldü.

Sen'ce

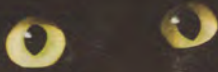
Nezaket Erden

- 1 ☒ Küçük Şehir ☒ Büyük Şehir
- 2 ☐ Felsefe ☒ Tiyatro
- 3 ☒ Roman Okumak ☐ Oyun Okumak
- 4 ☒ Sinema ☐ Televizyon
- 5 ☒ Düşsel ☐ Gerçekçi
- 6 ☐ Dünyayı Anımlandırmak ☒ Dünyayı Yeniden Yazmak
- 7 ☐ Antik Yunan'da Oyunculuk ☒ 17. yüzyıl İngiltere'sinde Oyunculuk
- 8 ☐ Geçmişle Özlemek ☒ Geçmişten Kaçmak
- 9 ☒ Yola Çıkmanın Heyecanı ☐ Yolda Olmanın Farkındalığı
- 10 ☒ Şehirden Kaçmak ☐ Şehre Kaçmak

Herkes için her şey 'bir var, bir yokmuş'

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Ellerimde Kayın

Geçtiğimiz cuma evde baktığım bebek kedimi kaybettim. Bazı mal arkadaşlarıma "kaybettim" yazınca "Ya Moda'da kedi çok, başka kedi bulursun" dediler. Neyse, o onların ayıbı olsun. Bir kısmı da sürekli "Nasıl öldü? Nasıl öldü?" diye sordu. Onlara da ayrı ayar oldum ama yapacak bir şey yok. Arkadaşınız öldüğünde de hemen "Nasıl öldü?" diye soran şuursuzlar oluyor. Sanki ölüm sebebi hafifletici ya da olayı ve durumu daha olabilir bir hale sokan bir araç.

Ebenin nikahından dolayı öldü... İyi mi? Anneniz ya da babanız ya da çok sevdiğiniz birisini kaybettiğinizde birisi size gelip "Nasıl öldü?" diye sorarsa, anlarsınız. O yüzden aklınızda bulunsun, ölen birisi ya da bir canlı için onu seven birisine "Nasıl öldü?" diye sormayın. Sanki ölüm sebebi açıklanınca "Hah süper olmuş, ya, çok da iyi olmuş olması" diyeceğiz. Olmuyor tabii ki öyle bir şey.

Neyle olanlar oldu. Çocuğun ölümüyle -bir de uyutmak zorunda kaldım- iyice aptala dönmüştüm. Neyse ki Deniz yine yanımdaydı. Aynışak da beraberiz vallahi. Allah herkese böyle bir eski eşi nasib eder umarım. Nassıbbbbb. Diyanete bağladım ya anında. Pek de inancı bir insan sayılmam ama bazen insan istiyor bir şeylere inanmak. Bazen de inanmamak gerekiyor. Hayat çünkü kimseye, hiçbir şeye acımıyor, akımya devam ediyor yaşam nehrini. Hiçbir baraj, taş, tomruk onu durduramıyor. Bazen aniden bitiveriyor, bebek kedinin başına geldiği gibi. Bazenise bitsin hayat bitsin ister mi? İste yıllar içinde insanı da bozuyor hayat. Nefret kötü ama işte insan bazen başka birisinin gitmesini istiyor bebek

kedi yerine. Benim canımdan alma, onun canından al diyesi geliyor insanın hayata. Hayatın da çok umurunda sanki. Hiç tınımyor.

Proje bir kediymi Kaan. Evet, adı da Kaan idi. Biraz megaloman ya da narsist bir tavır gibi gelebilir, hemen öyle düşünmeyin anlatacağım. Benim evde zaten sokaktan kurtardığımız bir ayı var. Kedi demeye dilim varmıyor. Ayı da değil tam ama misafir olan tüm arkadaşlarım Kakule'nin ebatlarına bakıp "Oha bu ne?" diyor. Ayıya kalktığı zaman neredeyse göğsünüze geliyor. Öyle ince, uzun, kaslı, şişman olmayan, hayvan gibi atik bir kedi. Şimdi planım şuydu, ben Kakule'yi eğittim (Herif bayla gel, git, pati ver, otur, getir gibi komutları biliyor. Aslında çoğunun o bana öğrettiği de neyse), Kaku da Kaan'ın eğitecek ve çember tamamlanacaktı. Kısmet değilmiş. Kaan çok cici bir kedi çıktı. Pamuk gibi yumuşak, abisinin gençliği gibi oyuncu, adeta tam bir kedi özel harekattı. Kapı pervazına tırmanma desen var, perdelerde zaten Venom gibi dolaşmak var, sineklere uçmak, osuruk böceği dişlemek var. Abisinin mırılmasını duymak için kafanızı göğsüne yapıştırmamız gerekiyordu. Kaan'da ise iki ayrı mırılama seviyesi vardı. Birisi normal mırılama, diğeri ise biraz sevince ve sevinince devreye soktuğu turbo mırılama. Çok da sevecendi. Kısa sürede evdeki büyük reyizle anlaşmış, onunla oynamaya, onu taklit etmeye başlamıştı. Kaan doğduğu

de yanındaydım, öldüğü güne kadar da bir gün ayrılmadım kendisiyle. Hep çok eğlendik, hep çok iyi zaman geçirdik. Hep çok sevdim kendisini. Gözleri açılmamışken de üstünde pirelerini temizliyor, vitaminlerini veriyor, patilerini kucını başını temizliyordum. Tam bir proje kedi olacaktı kısmet değilmiş. Elinizde hayat veren hiç kimse ya da canlı oldu mu bilmiyorum ama ikisi de hiç güzel bir duygu değil. Hayatın bir yerden gittiğini görüyorsunuz. Her seferinde ölümün gözlerine bakıyorum. Ölüm de karınızdaikin gözlerinden size bakıyor.

Sonra donuyor ve kapanıyor her şey. Çoğu zaman ölüm geldiğinde gözler de kolay kapanmıyor. Neyse bunları bilmeseniz de olurdu.

Kaan'ın güzel bir günde Moda'da Deniz'in eski kedisini, kedinizi Rüya'nın yanına gömdük. Yavru olduğu için çok büyük bir çukur kazmamıza gerek kalmamıştı. Daha katılaşmadan pamuk bebeğimi toprağın altına bıraktım. O sırada da bir iki gün önce evdeki büyük kedi Kakule'nin gençken çok hasta olduğundan hiç düzgün fotoğrafının olmadığını düşünüyordum Kaan'ın fotoğraflarına bakarken. Kaancağızın da sadece ufaklık fotoğrafları var elimde.

Kakule evde başınıp çağırıyor. Ufaklığı arıyor. O oyun arkadaşımı, ben ise neşemi ve hayata olan inancımı bir kez daha kaybettim. İmkansınız varken sevin.

Kaan doğduğu gün de yanındaydım, öldüğü güne kadar da bir gün ayrılmadım kendisiyle. Hep çok eğlendik, hep çok iyi zaman geçirdik. Hep çok sevdim kendisini.

FORMULA 1 ŞEHİRİ, DANS ve KALP ATIŞLARIMIZIN TRANSİ

ÇAĞIL ÖZGE ÖZKUL

Size, geçirdiğim bir haftayı anlatacağım; hayatınızın bir zamanında deneyimlemenizi çok istediğim o birkaç günü...

Dünyanın cazibesi en yüksek spor organizasyonlarından Formula 1'in yolu, yeniden Türkiye'den geçti ve geçen yılın Kasım ayında bizde bıraktığı izleri daha da derinleştirdi.

Bomboş, ıssız bir alanın; gecenin ve uykunun uğramadığı bir metropole dönüşmesiyle başlıyor yarış hafasında her şey.

Kendine bir şehir inşa eden ve onu gittiği her yere götürebilen yapıyla Formula 1 eşsiz.

Sabah yürüyerek işe giden insanların yan yana geçerken birbirine gülümseyerek günaydın dediği pozitif bir sabaha uyandırıyor sizi de. Yarış pisti bu şehrin sadece bir kısmını oluşturuyor. Araçların dansını izlediğimiz pistte gün batıyor ama o büyük rekabetin arkasında, yan yana dizilmiş evleri şehre ait işlek bir caddeyi anımsatan lüks markalarla dolu bir sent var; paddock uyumuyor.

Bu şehrin dışarıya çizdiği sınırlar yok, oraya girdiğiniz andan itibaren siz de oraya ait hissetmeye başlıyorsunuz. Celiyorlar ve neredeyse bir gecede o en havalı şehri sizin kalbinize inşa ediyorlar, sizi de orali yapıyorlar.

Bu inşayı izlerken dahi büyüleniyorsunuz: her takım kendi evini kuruyor ve bunu inanılmaz bir düzen ve disiplinle gerçekleştiriyor. Estetik yani güzeldü; bu şehirde çok önemseniyor. Bu kadar teknik bilgiye ve teknolojiye dayalı bir spor branşının görsel açıdan sunduğu o güzelliğinin, her detayın ince ince işlenmesinden geldiğini farkediyorsunuz. Güzelin araştırıldığı; bilim dahi olan 'estetik' de sanki Formula1'in konularından biri.

Tüm bunları incelerken, başarılı marka olmaya dair tüm sırtları saklandıkları yerlerde tek tek buluyorsunuz.

İşte böyle; karşımıza, üç gün içinde yoktan var edilen ve yaşamaya başlayan bir şehir çıktı.

Perşembe günü ise, bu şehrin beklediği o en özel konuklar birer rock yıldızı edasıyla giriş yaptı. Oyle bir giriş ki bunun yarışın ilk start'ı olduğuna yemin edebilirim! O günden itibaren Formula1 şehrinde festival havası esmeye, benim de zihnimde çok sevdiğim bir şarkı dönmeye başladı. M83'nin 'Do It,

**Her takım
kendi evini kuruyor
ve bunu inanılmaz bir
düzen ve disiplinle
gerçekleştiriyor. Estetik
yani güzeldü; bu
şehirde çok
önemseniyor.**

Try It' şarkısı. Sözlerinde diyor ki 'a dance on repeat / A trance of a heartbeat'... Ben de kulağımdaki müziğin bana söylediği gibi artık bir an önce pilotların pistte çıkıp 'o dansı sonsuz kez tekrarlamalarını' ve araçların o büyülu sesinin 'kalp atışlarından bir trans hali' yaratmasını bekliyorum...

İstanbul Park'tan şahane bir pistesahip. Fakat, geçtiğimiz yılı hatırlayacaksınız; hava şartlarıyla da birleşince asfaltı yeni döklümüş pistimiz oldukça kaotik ve pilotlara sıkıntı çıkarın bir yapıya bürünmüştü. Yinede, başta

üst üste yedinci şampiyonluğunu kazanarak Schumacher'in rekoruna ortak olan Lewis Hamilton olmak üzere, birçok pilot için sezonun en unutulmaz yarışlarından biri İstanbul'da yaşanmıştı. 11 ay içinde pistin asfaltı oturdu, tazyikli sulama işlemiyapıldı, başkabazı yarışlar bu pistte düzenlende üzerinde geçen yaklaşık bir senenin ardından pilotlarımızın yol tutuşu iyi bir pist bekliyordu. Bu defa koşullar her şeyle buyarış haftasonunahazırdı!

Cuma. Artık antrenman için piste çıkma zamanı. Montoya'ya ait İstanbul Park'ın en hızlı tur zamanı rekoru henüz ilk seansta kırıldı. Hafta sonu daha da hızlanacağımızı umuyorduk. Ama...

Cumartesi günü yağışla açıldı.

Yine de Hamilton 1:22.998 ile pistimizin en hızlı turunu attı fakat hikaye şuydu ki motor değişikliğinden alacağı 10 sıra ceza sebebiyle zaten pole pozisyonunda yerini alamayacaktı. Lewis, pole ödülü olan minik Pirelli taşıtığını imzalayarak, ilk cebe onun yerine oturacak

olan takım arkasına hediye etti. Valtteri Bottas: F1 tarihinde, dünya şampiyonu olmadan en fazla pole pozisyonu alan pilot.

Pazar günü, beş kırmızı ışığının arkasındaki manzara hayli güzeldi. İlk beş cepte, beş farklı takımdan pilotlar vardı. Valtteri Bottas - Max Verstappen - Charles Leclerc - Pierre Gasly - Fernando Alonso.

Artık start! zamanı. Yarışta yaşananları burada bir klavye ve kelimeler kullanarak anlatmaya çalışmak çok da mantıklı olmayacaktır ama özetleyelim...

Gasly ilk virajdan Alonso'ya temas edince usta pilot konumunu kaybetti, sonra da Mick Schumacher'e temas etti. Alonso'yu yeniden podyumda görme şansımızı yarışın en başında kaybetmiş olduk. Yarışa 11. sıradan başlayan ama avlana avlana sıralamada yukarı tırmanacağından emin olduğumuz şampiyonluk hesabındaki Hamilton, Alpha Tauri'nin genç pilotu Tsunoda'nın sekiz turluk müthiş savunmasına takıldı, 30 turu geride bıraktıkları sonra izlediğimiz Perez&Hamilton çekişmesi ise 2021 Türkiye GP'sinin hafızalanacak görüntülerini oluşturdu.

Pistin kuruyabilme ihtimali altında yarışın hikayesi oldu. Yeşil logolu lastiklerin pist kurudukça aşınacak olması, pilotları lastikleri korumaya itti. İlk pit hamlesi Riccardo'dan geldi, başarısız oldu; Vettel'in orta hamur kumarı

da tutmadı. İstanbul Park'ta şartlar değişecek gibi görünüyordu. 30lu turların ortalarından itibaren artık pilotların arka lastiklerini değiştirmek üzere pite girmeye başladılar.

Islak pistteki yarışta pit zorunluluğu olmadığından, yarış duraksız noktalamayı planlayan üç pilotun macerasını izlemeye koyulduk. Bu macerayı bir tek Ocon başariyla tamamlayacaktı. Bu fikirden, önce Leclerc mecburen vazgeçmek zorunda kaldı, ardından çok çok çok zor olsa da; Hamilton. Takımının pit çağrısını reddeden Hamilton finish'i

pite girmeden görmek için ısrarcıydı. Pistin kuruma ihtimali ise geç bir pite ona podyumun zirvesini getirebilirdi. Olmadı. Pist tamamen kurumadı ve artık lastikleri dayanmıyordu. En sonunda kabul edip pite geldiğinde ise her şey için çok geçti, yumuşak lastiklerin ufulanma

sorunuyla karşılaştı ve neredeyse Gasly'ye geçiliyordu.

Kulaklarımız, Lewis'in takım mühendisi

Bono'ya "Leave me alone man!" haykırışıyla inledi. Görünen o ki Sir Lewis Hamilton karardan memnun değildi. Fakat belki de ilk çağrını dinlemeliydi. Yarış beşinci tamamladı. Ön tarafta ise pek bir aksiyon görmedik.

Geçen sene İstanbul Park'ta altı kez spin atarak berbat bir gün geçiren Bottas, 2021'nin kazananı oldu! Hem de en hızlı turlarla! Önemzdeki sezon Alfa Romeo takımıyla izleyeceğimiz Fin pilot belki de kariyerinin son zaferine İstanbul GP ile ulaşmış oldu. Podyumun diğer iki basamağı ise, Red Bull'un İstanbul'da Mercedes'e sekiz puan fark atmasını ve Verstappen'in şampiyonluk yarışında Hamilton'ın altı puan önüne geçmesini sağladı. Leclerc ise geçen sezon burada son anda kaçırdığı podyuma yine ulaşamadı! Bu sezon beşinci ke, dördüncü oldu.

"Türkiye'deki tutkulu Tifosi'nin yüzü yine gülmedi" derdim ama... Carlos Sainz 58 turlun ardından, kariyerinin ilk 'driver of the day' ödülünü İstanbul'da kazanmayı başardı. 19. başladığı yolculukta sekizinciğe tırmadı; hatta Ferrari'nin yavaş piti olmasa, kendisini daha yukarıda da görebilirdik. Türkiye GP boyutlilek geride kaldı.

Özetimiz bitti, tahmin ediyorum ki size yarışın heyecanını hissettiremedi, çünkü hiçbir kelime ya da senelerdir ekran başında izlediğiniz hiçbir yarış, size orada bulunmanın yaşatacağı o coşkuyla tam olarak hissettiremez. Değişim gibi; hayatınızın bir zamanında deneyimlemenizi çok isterim; bir Formula1 yarış haftası... Bu sporun tutkunuyunuz; bu dileğinizin gerçekleşmesini gönülden dilerim.

Sonsuz kez tekrarlanıyormuşçasına büyüleyici araçların o dansını ve o dansın kalp atışlarımızdan oluşturduğu transi...

Mercedes takım patronu Toto Wolff ile Mehmet Ali & Akşın Serdar

ELİ KULAĞINDA

"Eli kulağında" deyimini "gerçekleşmek üzere, olması çok yakın" anlamındadır.

Karşınızda; bu deyimini hikayesi:

Bu deyimini hikayesi İslamiyet'in ilk yıllarına uzanıyor. İslamiyetin giderek yayıldığı, Müslümanların sayısının gün be gün artmaya başladığı zamanlar, bir araya toplanmayı kolaylaştırmak için ezan okunarak namaza çağırılmaya karar veriliyor. Habeshistan'ın eski kible Hz. Bital, sesi güzel olduğu için bu görevi seçiliyor. Ama ne yazık ki, diğer dinlere mensup olanlar ve müşrikler Hz. Bital ezan okuyacağı sırada çok gürültü yapıyor, çoklu çıkarak etrafında toplanıp onunla alay ediyorlar. Hz. Bital etrafındaki bu gürültüyü dayanamak için eliyle kulağını kapatıyor. Müslümanların ilk müezzin (çağırıcı, davet eden kişi) Hz. Bital'in kulağı kapama hareketi, Bital-i Habeshi şantiye göbü gürültüsü ve ondan sonra gelen müezzinler arasında ezan bu şekilde okunmaya devam ediyor.

- Ezan okundu mu?

- Okunmadı ama (müezzinin) eli kulağında.

Gül, Batımda Gül

BAVUL

52. GÜN

ERDAL GÜNEY

-Daha fazla beklemek anlamsız; bir yol bulmalı! Tedavi almazsa kalıcı hasar oluşabilir!

- Seyhan doğru söylüyor. Bu yapılan kaçınılmazdır, hepsi nedensiz geri çevrildi. İzin verip ödüllendirecek değil ya. Avukatı sensin Yaşar, tekrar tekrar başvurmaya gerek var mı? Bence tekçikar yol var...

-Hakkısın Ahmet. Kaçması dışında bir çözüm yok!

-Peki, nasıl Yaşar? Yürümekte, konuşmakta bile zorlanıyor. Tek başına nasıl başaracak?

İbrahim'in sorusu cevapsız kaldı. Uzunca bir süre yanı yana durdıkları yerden denize doğru, kıyıda ayaklarını suya okan Onur'a sessizce bakmaya devam ettiler. Ahmet ve İbrahim kasabadaki çocukluklarını, Seyhan ve Yaşar üniversitedeki gençliklerini izliyordu sanki. Deniz her Ekim'de olduğu gibi, çarşafa kesmişti; 'karınca'nın su içtiği'.

Onur, "Balkon boş, haydi acele et, geç kalacaksın," diye çalılık ların arasından fristiyi seslendinde Ahmet'in kafası badem ağacının altındaki tahta masada serili ders kitaplarına gömülüydü. Sesi duyunca önce Onur'a, ardından da evlerinin önünde yan yana dizilmiş servi ağaçlarının arasından görünen balkona baktı. Balkon boştu. Bir yandan gazete okurken diğer yandan sürekli kendisini gözetleyen babası Şeref o an balkonda değildi. Hızlıca yerinden kalkıp çalılık ların arasından geçti. Aceleyle ayaklarındakileri çıkarıp Onur'un maçlara giydiği ayakkabılarla değiştirdi. Onur, "Hırkayı da çıkart," diye arkadaşını uyardı. Ahmet'in üzerinden çıkarttığı mavi hırkayı giyip, balkona doğru baktı. Kimsce yoktu. Çalılık larlardan hızla ayrılıp Ahmet'in çalışma masasına çıktı. Önündeki kitaptan gelişigüzel bir bölüm açıp okumaya başladığında Ahmet bahçeden çoktan ayrılmıştı.

Seyhan, yıllardır görmediği Onur'un yaşadıklarını Yaşar'dan öğrendiğinde, hem fakülte arkadaşının hem de eski nişanlısının yanına gelmi nerdeyse bir ay olmuştu. Türkân Hanım ve Mehmet Hoca'ya ayrı bir düşkünlüğü vardı. Aileye destek olmak, Onur'un tedavisine yardımcı olmak için çalıştı hastaneden izin almıştı. Kunda yürümesinin Onur'a iyi geleceğini söylediğinden beri her gün Ahmet ve İbrahim'le sahile gelip onu yürütüyorlardı.

Kasım ayının bir var bir yok yağmurları atıştırmaya başlamıştı. Seyhan ve Ahmet kumsalda geliyüştü sonlandırıp koluna girdikleri Onur'la birlikte yıdıkları ağaçlıkyere doğru hareketlendiler. Balıkçı Muzaffer ile, yani namı diğer Çolak'la kasabanın havuzlu avlusunda görüşen Yaşar ve İbrahim de

Çizim: Fahrettin Engin Eroglu

katıldı onlara. Yağmurdan korunabilecekleri birağaçaltına sığındılar. İbrahim'in elindeki piknik sepetinden çıkartıp dağıttığı sıklarını yemeye başladıklarında, arabalarını bıraktıkları denize doğru çıkıntının olduğu rıhtıma benzer yere başka bir araba daha yanaştı. "Hiç sektirmezler, geldiler yine," dedi Ahmet. Son lokmalarını bitirdiklerinde yağmur şiddetini arttırmaya başlamıştı. Seyhan, çantasından çıkarttığı mavi yağmurluğu Onur'a giydirmeye çalışırken diğer kolundan da Ahmet tutuyordu arkadaşının. Onur, yağmurluğun kapüşonunu kafasıyla geriye doğru itti. Sakalından yeri bulup yüzüne carpan yağmur damlalarıyla gülümsemeye başladı. Seyhan'ın elini sıkı. Onur'un, fakülte zamanları yağmurlu günlerde boğazın kenarında yaptıkları yürüyüşleri hatırlaması olacağı düşünerek biraz hüzünle birza da sevinçle gülümsedi Seyhan.

Davetsiz misafirler bir süre onları biteni izledikten sonra oldukları yerden ayrılıp gözden kayboldular.

Yaşar takip edilmediklerinden emin olduktan sonra arabayla ırmak kenarındaki dar yola sapıp Ahmetlerin köyün dışındaki bahçe evine vardı. Ahmet, Onur'un üzerindeki çıkarttığı

mavi yağmurluğu kendi ceketini değiştirdi. Onur ve İbrahim bahçe evinde kalırken, diğerleri kasabaya, Onurların evine gitmek üzere toprak yoldan çıkıp ana yola bağlandılar.

İbrahim kucağında onurları abahçe evinin önüne geldiğinde kapıdan çıkmakta olan Şeref'e karşılaştı. "Ateş mi yakacaksınız? Yakın yakın; havasınca. Biz de Onur paşayla lafladık biraz. Hadi bana uğurlar olsun," dedi. Oğlunun nerede olduğunu bile sormadan Şeref'in telaşa uzaklaşması garip gelmişti İbrahim'e. Arkadaşının babası olmasına rağmen bir türlü sevmemişti Şeref'i. Bunda, sağdarsoldan duydukları kadar dayısının anlattıklarından da payı vardı. İbrahim, dayısı Çaycı Halit'in kasabanın havuzlu avlusundaki ahveçmek isteyen Şeref'i terleyip komasına tanık olmuştu. Çaycı Halit de kendini yadırgayan yeğenine olan biteni bir bir anlatmıştı. Şeref vaktiyle, darbe zamanı, kasaba dışından gelip kırış kırış her yanı dolaşan karantık tiplerin araçlarında görülmüş. Fırtına o zor günlerde ahalinin başına gelmedik kalmakzen ona hiç bir şey olmamış.

İbrahim, ateş yakmak için onurları ocağa istiflerken elleriyle kulaklarını kapatmış olan Onur'un huzursuzluğunu fark etti. Şeref'i,

üzerinden uzun yıllar geçmiş olmasına rağmen, çocuk hafızasındaki haliyle hatırlıyordu. Onur, İbrahim sarılıp sakinleşmeye çalıştı çocukluk arkadaşını. Bir ağustos ayı yemiş topraklardan gün geldi aklına. Ağacın başında neşe içinde yerleşeri yerken bir anda yerde bulmuştu kendini. Sol dizinin üzerine düşmüştü; yere basamıyordu. Eve kadar sarıldığı arkadaşşı taşımıştı kendisini.

Yaşar, arabayla Onurların evinin olduğu sokağa girdiğinde yağmur yağmaya devam ediyordu. Gökyüzünü kaplayan gri bulutlar havayı daha da karartmıştı. Aysız bir geceydi sanki. Sessiz sokakta elektrik tellerine sarılmış kumruların belli-belirsiz sesleri dağılıyordu ortasında. Sahildeki davetsiz misafirler bahçe içindeki tek katlievi gözetlemek için en uygun yerde, sokağın cadde ile kesiştiği kaldırımda araçları/yerlerini almışlardı. Yanlarından geçen arabaların önünde durduğuna fark ettiklerinde dikkat kesilirdi. Duran arabadan, kapısuunu kafasında, mavi yağmurluklu, yürümekte zorlanan biri ve koluna giderek ona yardımcı olmaya çalışan bir kadının inip, bagajı kapısından içeri girdiğini görürdü. Her zamanki günlük rutin devam ediyordu düşüncesinin rahatlığıyla evin önünden ayrılan arabasına da umursamadan oldukları yerde beklemeye devam ettiler.

Akşam boyunca çuk kıkmamış, ev sessizliği gömülüştü adeta. Herkes odalara çekilmiş geceyi bekliyordu. Gecenin derin sessizliği kapının vurulmasına bozuldu. Mehmet Hoca odaya girdiğinde Türkân Hanım gözlerini bir noktaya sabitlemiş, pencere kenarındaki koltukta öylece oturuyordu. Mehmet Hoca adımıyla odayı arınlamaya başladığında soğuk ve sitemkâr sesi duyuldu ortada. "Çok uzatmadın mı? Bitir artık. Onur böyle olsun ister miydi?" Türkân Hanım'ın suskunluğu devam ediyordu. "İçin yanıyor biliyor muy Benim yanmıyor mu sanki? Konuşarak sahip çıkan gerekirken susarak cezalandırıyorsun, hem oğlunu hem kendini..." Türkân Hanım ağlamaya başladı. "Yeter Mehmet, sus! Daha fazla acıtmaya ihtimam. Kaçer yalvardım yapma oğlum, bırak diye." Mehmet Hoca odayı adımlamaya devam ederken bir süre sessiz kaldıktan sonra cevap verdi. "Bir şey yapmadı oğlumuz, sadece düşündüklerini yazdı. Bu mu olmalıydı cezası? Çeşu kesenler yetmemiş gibi bir de sen çeşu kesiyorsun, yeter artık!" Türkân Hanım, gözündeki yaşları boynundaki eşarba sildikten sonra yüzünü Mehmet Hoca'ya çevirdi. "51 gün Mehmet, tam 51 gün aç kaldı. Kendine yaptığı yetmedi, bile yaptıklarına baktı" Mehmet Hoca Türkân Hanım'ın oturduğu koltuğun yanında durdu. Başını eğip ayakta bir süre öylece karısına baktı. Karşısında dizlerini kırıp çömelikten sonra ellerinden tutarak, "Sen oğluna değil kendine kıyıyorsun. Aklını kemiriyor suçluluk duyğun. Yazık! Haksızlık etme kendine, elinden bir şey gelmezdi, engel olamazdın. Dalgalı denizi keçiğe dövmek seninkisi; yazık ediyorsun bize. Doğurursan önce aç içinde bile sesin kıkmamıştı. Kucağınaver deriklerinde sevinçle ağlamam gözümün önünde hâle. Ağla, ama yine oğluna sarılarak ağla, küsme artık..."

MENDERES SAMANCIAR

Yıl bin dokuz yüz doksan iki. Kış kıyamet, her yanımda kar. Göz alabilirdiğine sonsuz bir beyazlık. Sarıkamış kurlar altında gözükmez olmuş. Bizim ne ilizim var buralarda? Var, biz filmciyiz. Ne zaman nerede olacağız hiç belli olmaz. Bir bakmışsın Van Gölü'nün ortasındaki Akdamar'dayız bir bakmışsın İtalya, Sicilya'dayız. TRT'ye "Aysarın Zilleri" isimli üç bölümlük bir dizi çekiyoruz Sarıkamış'ta. Yönetmen Şahin Gök, aramızdan çok erken ayrılanlardan. Nur içinde yatsın sevgili kardeşim.

Çekimlerin ilk haftasında sette yaralı bir kurt getirdiler. Gerçek kurt, boz tüylerlin arasında kırılıp beyaz ve sarı tonlar var. Bir köy minibusünün üzerindeki demir bagaja halat ve zincirlerle bağlanmışlar. On patilerinden biri ezilmiş ve aşağı doğru sarkmış. Yattığı yerden başını kaldırmış bize bakıyor. Dişlerinin yarısı kırılmış, dilinin yarısı dışarda ve kan içinde. Tüm film ekibi ve köylüler minibüsün etrafını sarmıştı.

Birçoğumuz gerçek bir kurdun hayatında ilk kez görüyorduk. Üzerimize bir ağırlık çökmüş, bu çaresiz hayvanın bakışları hepimizi olduğumuz yere mihlamlmış. Kehribar rengi gözleri ateş saçıyor. Gözlerini kurtmadan büyük bir öfkeyle bakıyor, yanına yaklaşmak isteyen olursa da derinden gelen bir homurtuyla hurlayıp yattığı yerden doğrultmaya, zincirlerinden ve halatlarından kurtulmaya çalışıyordu. Sıkıca bağlanmış ama yine de hepimiz çok korkuyor ve fazla yaklaşılmıyordu. Çok iri bir kurttu, boyu en az bir buçuk metre, ağırlığı ise seksen kilodan az değildi.

Bir ar, dik tutmaya çalıştığı başını yorgunluktan ve darbeden geriye kalan açlıkla birlikte bagaj demirlerine yasladı. Birkaçsa gözleri kapanıp gidecekti. Yüzündeki öfke yerine derin bir hüznü oturtmuştu. Üzülmekten çok kendine kıyıyor. Bu tuzağa nasıl düşmüştü? Gözlerini hafifce kapatmaya çalışırken düşünüyordu. Bu yoldan, bu ölüme giden yoldan artık geri dönüş yoktu. Düşman hiçbir yitiriciya benzemiyordu. İnsanoglıydu, canlıların en acımasızı. Bunlar canını alıp...

Sarıkamış

Akşam hava kararıp iş paydos oluncaya kadar bizimle birlikte sette kaldı. Minibüsün üzerinde aç, susuz bekledi. Verilen suya ve ekmeğe bakmadı bile. İçti set ekibiyle dolu olan minibüsün tepesinde otelin önüne kadar getirdi. Minibüs ekibin kaldığı otelin önüne park ettiğinde, tüm yolcular otelin harıl harıl yanan sobasının yanına üşüştük. O ise bagajın demirleri üzerinde tek başına kalmıştı. Başını bagajın demir kafesinin arasına sokmuş, sanki bir an önce ölmek için nefes almamaya çalışıyordu. Yüzünün ifadesi değişmiş, "Ölsem de kurtulsam" der gibi bakıyordu. Gecenin bir yarısı evinden kaldırıp getirdiğimiz veteriner ağıri kesiciler yapmış, acısını birazcık da olsa dindirmeye çalışmıştı. Arada bir derin soluklar alıp verişinden ilacın pek fayda etmediği anlaşılıyordu. Belki ilaç onun ağrıları dindirmişti ama onun derdi ezilen ayağı, yarılan dili değildi. O dağların kurduydı, zincirlerin arasında ne işi vardı? Ağır yaralıydı; özgürlüğünü kaybetmiş, ölüme tutsak edilmişti.

Onun sabaha karşı önüne fırladığı araç bizim o bölgeden kiraladığımız minibüslerden biriydi. Kurt için talihsiz olan bu olay, şoförümüz için tam bir kahramanlık destanıydı. Olayı defalarca anlatı. Figüranları getirmek için gittiği köyden sabaha karşı geri dönerken, karların arasında koşarak geçip gitmekte olan kurdun peşine düşmüş. Terkerlek izlerinden koşarak uzaklaşmaya çalışan kurdun yetişmiş, çarpmış ve onu ağır yaralamış. Sonra da yaralı hayvanı bağlayıp bagaja atarak sette getirmiş. Kahramanın hikayesi bu kadar, gerisi tutsak kurdun hikayesi.

O gece kurdun bulunduğu yerden indirmeye kimsenin gücü ve cesareti yetmedi. Biz yattık için otel odalarımıza çekilmiş ve "Sabah ola, hayrola" diyerek sıcak yataklarımıza derin uykulara dalmıştık.

Yoğun tipi ve soğuk altında geceyi tutsak olarak geçirdiği minibüsün tepesinde donarak ölmüştü. Çok soğuk bir geceydi. Kuru buz tutmuş zincirlerinden ayrılmak mümkün olmamıştı. Başımız eğerek yanından geçip gitti. Utanmak yetmiyordu, hepimiz suçluyduk. O güzelim hayvanı, o kehrirli bakışlı el birliğiyle öldürmüştük...

Neşe

AYŞEN ŞAHİN

Neşe inanılmaz bir kadındır. Doğduğunda yüzü gülüyor gibiymiş. Ağlıyor mu kahkaha mı atıyor bilememişler.

Ebe demiş hayatımda böyle neşeli

ağlayan bebek görmedim adı Neşe olsun.

"Derde tasaya karşı doğuştan teflon

kaplanmışım." der. Ona her şey yüz gelir tırıs gider.

İki kere nişan attı, bir kere evlenip boşandı, iki kez düşük yaptı, dört kere dolandırıldı, dokuz kere işten çıkarıldı, üç kere evine, dört kere maaşına haciz geldi.

Şakalarından ötürü çeşitli devlet mensuplarına hakaretten yargılandı. Hepsinde mahkeme heyetini gülmekten kırıp geçirdiği için beraat aldı.

Neşe'nin neşesi coğrafya koşullarına bayrak açtı, 45 sene oldu kimse indirmeyi o bayrağı.

Hayat mottosu: Halimize gülmeksek halimiz ağlanacak olur.

Salgın döneminde kendi kurduğu iş de battı "Aman şekerim dünyanın eksenini kaymış, ucu bize batmamaydı da ne olacaktı?" dedi, dükkanın eşyalarını kermes havasında, kahkahalar ve ıkramlar eşliğinde sattı.

Neşe aradığında iki el kanda olsa kahve içmeye gidilir. Zira onunla sohbet saatler süren masaja yeğdir.

İnsan hafifleyiverir.

Bizim mahalleye düşmüş yolu, müsaitsem bir kahve içir miymisiz? İçmez miyiz?

Saçını bile taramadan üzerine bir mont geçirip fırladım yanına.

Vardığında garsonla ikisi kanınlarını tutatuta gülüyordu.

Gülmeleri geçince sarıldık, muzır kıvrıkcı saçları beyaz sabun ve huzur kokuyordu.

"Bana şöyle 22 senelik hatrı olan okkalı bir kahve yapar mısın?" dedi garsona

"Abla 40 yıla n'oldu?" dedi çocuk.

"22 sene sonra 77 yaşında oluyor, o saatten sonra kimseye hatır garantisi veremem, kendi keyfime bakarım şekerim" dedi.

Bir hesap kitap yaptım, bana da 25-30 yıllık bir hatır yetiyordu, iki tane küsarat hatırlı Türk kahvesi söyledim.

Neşe son işinde nasıl battığını anlatıyordu:

"O kadar güzel battım ki şekerim sanki böyle kıl dönmese gibi içime içime dönüp battım, açık kalmış rogar kapağından içeri yağlanmış kısıpıyla hiçbir yerle takılmadan kayıveren pehlivan gibi battım.

Konserve ton balığı kadar kılçıksız battım. Kanun hükümdarı karamaneye soru işareti dilimlendiren çiknalmış gibi hiçbir soruya yer bırakmayacak şekilde battım.

Çizim: Başak Aksoy

Matematik bilimi şapka çıkardı hesaplarımıza, Pisagor'un hipotenüsü falan eğildi reverans yaptı öyle düşün. Eksinin sonsuza gidebileceğinin ispatı bende vücut buldu. Bataken ekonomi, sosyoloji, psikoloji, istatistik yani tüm bilime katkılarından ötürü Nobel bekliyorum, gururluyum."

Deli kadını!

"Kahveyi iç de bir şampanya patlatalım, mantar patlatmak adettendir böyle zamanlarda." dedi.

Kızım şampanyayı nasıl ödeyeceğiz, ben ittire kaktıra zor buluyorum ay sonunu, sen zaten batkısın?

Yeni bir işe başlamışsın hemen. Aslında öyle bir iş yokmuş ama kendi icat etmiş, sunmuş, kabul edilmiş.

Yaklaşık 3500 kişilik kocaman bir sitede ofisi varmış artık.

O sitede bir arkadaşına misafirliğe gittiğinde fark etmiş bu iş olan ihtiyacı. Her tür aktivitesi olan devasa alanda insanlar arası iletişimin, güvenin olmadığını, kimsenin gülmüşemediğini gözlemiş.

"İnsan kapalı havuzun iltılmış suyunda yüzerken 'ödeme bilançosu denkleştiremiyorum' yüz ifadesi takınır mı ayol? Anneler bebek arabası mı sürüyor bankanın nakit taşıma aracıyla miting meydanından geçmeye mi çalışıyor belli değil. Evine değil de Hong Kong Borsası'nda gün sonuna yetiştiriyor sanki millet, öyle bir telaş, stres. İçim şişti seyrederken" diyor. Bir ay boyunca güvenlikçiler, site sakinleri, moto kuryeler, site içerisindeki esnafla ve emlakçılar ile çeşitli görüşmeler yapıp bir sunum hazırlamış.

Netice: "Siteniz pek işlevli, pek yeni nesil, çok akıllı binalar ama yönetimler olarak henüz 2 yıla tam 17 site içi davaya müdahil olmuştunuz. Emlak değeri de piyasa artışının iki puan altında kalıyor. Çünkü insanlar mutsuz, yalnız, stresli. Bu ne bavaş yok buranın. Burası bir fabrika gibi

mahalle tadı yok."

Sitenin ortak alanından bir "Dostane Ofis" açmış.

3500 kişinin kendilerini bir mahallede hissetmesinden sorumluymuş artık.

Güvenlik kulübüne uzun zaman geçirip en çok sipariş verilen restoranlar ve teslimatla gelen kuryeleri isim isim tespit etmiş, izinlerini alarak fotoğraflarını çekmiş.

Sonra bir broşürü yapmış: "Hayatımızı kolaylaştıranları tanıyalım"

Kısaık bir kaç cümlele hepsini tanıtmış, site soğukluğundan beklenmeyecek şekilde samimi metinler yazmış. Mesela "X kargo şirketinden Emir, 24 yaşında. Oldukça güçlü kuvvetli olan arkadaşımız yirmi kiloya kadar olan kargoalarını bile otomata geç basmanızı önemsemeden sırtında taşıyabiliyor ve size asla omuz ve bel ağrısı yaşatmıyor. Bazen sitemize olan teslimatları günlük yüz elli kılıcı buluyor. Emir geçen sene nişanlandı, otuzuna gelmeden evlenebilmeyi umuyor. Kargo şirketi anketinde Emir için yorum bıraksanız alacağımız primle onun sabırla bekleyen nişanlısını bir hafta sonu tatiline götürmeye yazar."

Bir diğeri "Sitemizin gurme restoranlarından X Pizza'nın servisçisi Taner. Kendisi şaşırtıcı şekilde pizzanın en çok köşe hamurunu seviyor. Bu sebeple sizler de sıcak sıcak yiyeblin diye tüm servise koşarak çıkıyor. Taner'in bir gün içerisinde ansansör ile çıkıp indiği mesafeyi üç uca ekledik. Bu hızla giderse bir yıldıza varacak gibi duruyor. Taner'in iki kızı var, Avrupa'da olsa elektrikli bisiklet ile işe gelirken onları okula bırakabilmek isterdi. Bir elektrikli bisiklet yaklaşık 3500-4000 bahşış ile alınabiliyor. Ne tesadüftüm da bu kadar sanız bu sitede."

İnsanları kapıcı ağıtlarından servis çalışanlarına isimleriyle hitap etmeye ve hal hatır sormaya başlamışlar. Bahşışlar arttı ve insan ilişkileri kuruldu. İç de çalışanların isten ayrılma oranı azalmış.

Yaşarken Doğaya Karışmak

Hep aynı insanlarla yüz yüze gelerek bir mahalle ortamı oluşmuş.

Ayrıca önemli işleri olduğunda çocuğu kime bırakacağını bilmeyenler için Dostane Ofis'e bir alan yapmış. Sonra bir sosyal medya hesabı açmış. Aynıyaş grubu çocukları olan anneleri kaynaştırmış. Anneler birbirlerinin çocuklarını birkaç saat da olsa idare eder olmuşlar. Böylece bir komşuculuk da başlamış.

Çalışan anneler için ayrı bir «İmdat Butonu» sayfası açmış. Burada ev ve işe yetişemeyen anneler acil ihtiyaçlarını yazıyormuş. Site dışındaki mahalle dar gelirli. Buradaki kadınlardan bir ekip organize etmiş. O acil durumlara bu kadınlar koşuyormuş. Mesela «Akşama misafirim gelecek, tamamen unuttumum. İkrâm edecek hiçbir şey yok, hazırlayacak vaktim de yok. Bütçem şu kadar.»

Mahalledeki kadınlar yemeği hazırlıyor, "Dostane Ofis"e bırakıyor, ertesi gün ödemesini alıyor.

Sitenin ortak alanlarındaki dijital reklam panolarına "Özel teşekkür" bölümü açmış. Burada site sakinleri esnafa, esnaf site sakinine teşekkürünü ücretsiz yayınlatabiliyor.

"Kuru temizlemeci Nejat Bey'e aciliyetimi anlayıp bir saat içerisinde sorunumu çözdüğü için hususi teşekkür ederim. B Blok D: 102"

Ayda bir açık garaj satışı ve takas pazarı kurmaya başlamış. "Herkes gelirim çok iyi numarası çekiyor ama biliyorum göstermeye çalıştıkları yaşama, bütçeleri yetmiyor.

Burada ürün değişimi ile ekonomileri rahatladı, birbirlerinin hayatını eşyalar üzerinden daha iyi gördüler, samimiyet de arttı." diyor.

Dostane Ofis, park yerindeki araca kızanların, selâmı boşa kalanların, kapı önündeki ayakkabılardan rahatsız olanların, tadilat sesinden bunalanların da arayıp içini döktüğü, empati yapmayı öğrendiği, karşı tarafa öfkesini, sitemini yansıtmadan önce çözüm ve neşe bulduğu bir yer olmuş.

Henüz üçüncü ayında olmasına rağmen masasına sürekli teşekkür notları ve ufak hediyeler bırakılıyormuş. Herkes çok mutluymuş.

Şimdi bir dergide röportajı yayınlanacakmış. Onun için gelmiş, şimdi hızlıca yeni işine dönecekmiş, telefonundaki beş yüze yakın mesajı gösterdi. Haklı, bana ayrılan sürenin sonuna geldik, halkı onu bekler, yerel yönetimler in kraliçesi.

Hesabı istedik, üzeri çizilmiş, indirim yapılmış. Garson "Ablahatırdan küsuratı atınca, hesaptanda ativerdik." dedi.

"Sen bitanesin Maksutcuğum" dedi Neşe, ald neşesini gitti masadan.

Maksut'muş garsonun adı, semtimde garson, adını bilmiyordum, kahvesini çok içtim oysa.

O kalktı, ben biraz daha oturdum.

Garson geldi "Abla sen de neşelisindir ama bu abla çok başka yahu" dedi.

"Öyledir Maksut" dedim.

Neşeli olmak yetmiyor be, Neşe'nin ta kendisi olacaksin ayakta kalmak istiyorsan bu ülkede.

Şimdi o aslında kim?

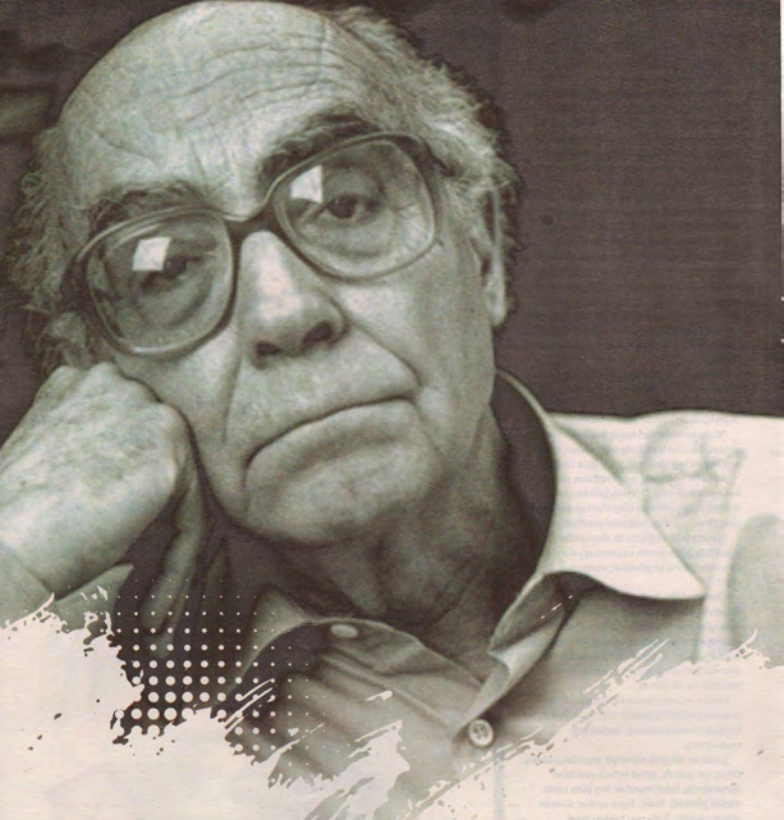
pu sarı fırçasındaki tel mi?
yoksa toprağın altındaki beden mi?

Günbeğine sınımsı
ter mi?

kefenini saran
nem mi?

Koltukta bıraktığı iz mi?
şukurda kapladığı yer mi?

“Kelimeler böyledir işte, fazla gizlerler kendilerini, birbirinin peşine takılırlar, nereye gittiklerini bilmez görünürler ve ansızın, ikisinin, üçünün, veyahut dördünün birden, kolayca ortaya çıkmasıyla, bir kişi zamiri, bir zarf, bir fiil, bir sıfatla, karşı konulamayan bir heyecan tenimize ve gözlerimize yükselir, duygularımızın sükûneti bozulur, bazen de sinirlerimiz dayanamaz buna, çok tahammül etmişlerdir, sanki bir zırh kuşanmış gibi her şeye katlanmışlardır.”

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranney.org>

“Aslında kötümserim, ama kendimi kafamdan vuracak kadar değil.”

José Saramago, 1922 yılında Portekiz’de küçük bir köy olan Ribatejo’da doğdu. Yoksul bir köylü ailede büyüdü. İki yaşındayken, ailesiyle birlikte babasının polis olarak çalışacağı Lizbon’a taşındı. Çerçevli yıllarında, ekonomik sorunlar yaşadı. Ve bu yüzden normal bir liseden meslek lisesine geçiş yapmak zorunda kaldı. Bütün zamanını yaparak geçirmeye başlamadan önce, makinistlik gibi birçok işte çalıştı. Hayatının büyük bölümünü Lizbon’da geçirdi. Daha sonra Pilar del Rio ile evlendi, 1993’te Kanarya Adaları’nda bulunan Lanzarote’ye yerleşti. 8 Ekim 1998’de, pek çok övgü alan ilk Portekizli yazar olarak Nobel Edebiyat Ödülü’nü kazandı. 2010 yılında hayata gözlerini kapayınca da, biri terrier ikisi poodle cinsi olan Camoes-Pepe-Greta isimli köpekleri ve eşiyile birlikte yaşamını burada sürdürdü. Lanzarote’ye yerleştikten sonra, modern insanın aptallığını ve kendisine zarar verme becerisinin korkunç bir benzetmesi olan Körlük ve Bütün İsimler adlı romanlarını yayımladı, Jose Saramago, karısı Pilar del Rio ile.

DONZELİNA BARROSO: Lizbon’u özleyiyor musunuz?

JOSÉ SARAMAGO: Aslında konu, özlemek ya da özlememek değil. Şairin de söylediği gibi gerçekten özlemek, ilkelirine kadar hissettiğin o ürperti duygusudur – o zaman itiraf etmiyim ki ben o ürpertiyi hissetmiyorum. Zaman zaman aklımdan geçmiyor değil. Orada pek çok arkadaşımız var ve bir sürülerine onları ziyaret için gidiyoruz. Birkaç gün ya da birkaç hafta oradaysam, tabii ki eski alışkanlıklarına dönüyorum. Fakat mümkün olduğunda erken şekilde buraya geri dönmeyi düşünüyorum.

Burasını ve insanlarını seviyorum. Güzel bir hayatım var Lanzarote’de. Buradan ayrılacağımı hiç sanmıyorum. Eh tabii bir gün hepimiz ayrılmak zorunda kalacağız fakat sadece kendi isteğimle geriye olacağım.

DB: Lanzarote’den yeni yıllara yazdığınız yerden her şeyi bırakıp taşındığınızda, buraya hemen alıştınız mı yoksa az da olsa eski çalışma alanınızı özlediniz mi?

JS: Kolayca alıştım. Hayatından şikâyet eden biri olmadığımı düşünüyorum. İyi ya da kötü ne yaşıyordum, bunları dramatize etmeyerek yaşıdım bunca zaman. Sadece anı yaşıyorum. Tabii ki acı da çekiyorum ama öyle hissettiğimden yalnızca. Daha doğrusu şöyle söyleyeyim, ilginç olmanın yollarını arıyorum.

DB: Pekli, nasıl çalışıyorsunuz? Her gün yazıyor musunuz?

JS: Süreklilik gereken bir şey hakkında, mesela bir roman gibi, çalışırsam evet her gün yazıyorum. Elbette evdeki işler, seyahatler vs. gibidurumlar da ara verdim ama normalde çok planlı çalışıyorum. Disiplinli biriyim. Gün içinde saatler belirleyip onlara göre çalışmak için kendimi zorlamam fakat genellikle iki sayfaya tekabül edecek şekilde çalışırım. Bu sabah yeni romanım için iki sayfa yazdım, yarın sabah da iki sayfa yazacağım. Cünde iki sayfa yazmak az diye düşünebilirsiniz ama yapacak diğer işlerim de

var, diğer metinleri yazmak, mektuplara cevap vermek vs. İki sayfa dediğimiz şey bir yılda 800 sayfa ediyor zaten.

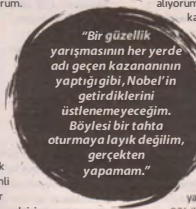
DB: Doğrudan bilgisayarda mı oluşturunuz yazılarınızı?

JS: Evet, bilgisayarda. El yazısıyla yazdığım son kitap Lizbon Kuşatmasının Tarihi’ydi. İtiraf etmeliyim ki, klavyeye alışmada hiç zorluk çekmedim. Genelde bilgisayarda yazmanın yazarın stiline zarar verdiğini düşünülür. Bence değil. Daktiloda yazmakla aynı şey. Sadece daha rahatı ve daha hızlısı. Bir kişinin kendine has stili, kelime dağarcığı varsa bunu bir bilgisayar nasıl değiştirsin ki? Kağıtta olması gerekli ve normal bir şey, ben de yazdıktan sonra çıktılarını alıyorum zaten. Almazsam, somut bir kanıt yokmuş gibi hissediyorum.

DB: Gün içinde iki sayfa yazmayı bitirdikten sonra, üzerinde değişiklik yapıyor musunuz?

JS: Sonuna geldiğimde, tüm sayfaları gözden geçiriyorum. Tabii ki ufak tefek değişiklikler yapıyorum; özel detaylar, stil vb. şeyler. Fakat büyük değişiklikleri, sonunda yapıyorum. Çalışmalarımın yüzde

90’ı ilk yazdıklarında ve öyle de kalıyor. Bazı yazarların yaptığı gibi yapmıyorum. Yani daha sonradan 80 sayfaya, 80 sayfadan da 250 sayfaya ulaşacak 20 sayfa közet yazmıyorum. Kitaplarım kitap olarak işe başlıyor ve orada da büyüyor.

DB: Yani net bir fikirle yazmaya başlıyorsunuz?

JS: Evet, gitmek istediğim yer ve varmak istediğim nokta hakkında net bir fikirim oluyor. Ama kesin, katı bir plan olmuyor bu tabii. Sonunda söylemek istediğim şeyi söylüyorum. Ne demek istediğimi anlatmak için genellikle bu anolojiyi kullanıyorum: Lizbon'dan Porto'ya gitmek istiyorum fakat yolculuğun dümdüz gidip gitmeyeceğini bilmiyorum. Anlamsız gibi görünse de Castelo Branco'yu da geçebilirim. Çünkü Castelo Branco ülkenin içinde hatta İspanya sınırları içinde. Lizbon ve Porto da Atlantik kıyısında. Demek istediğim şu: bir yerden diğere geçtiğim yol genelde dolambaçlı çünkü anlatıcının gelişimine ihtiyaç olması gerekiyor. Mesela şu anda olan bir şeye ya da daha önce olmuş olan bir şeye. Anlatı belirli bir anın ihtiyaçlarına özen göstermelidir, bu da demek ki hiçbir şey önceden belirlenmemelidir. Belirlenirse, o kitap tamamiyle bir kayıp olur. Bir kitabı oluşmadan önce var olmak zorunda bırakırsam, o zaman anlatılan hikâyenin gelişiminin doğasına karşı bir şey yaparım.

DB: Her zaman bu şekilde mi yazıyorsunuz?

JS: Her zaman. Başkabir yazma şeklini hiç düşünmemdim bile. Kitaplarımda geçen her an, zaten olmuş şeyler. Tipki bir şey inşa eden birinin, bütünün çökmesini önlemek için bir malzemenin diğerleriyle dengelenmesi gerektiği gibi. Yani yapısı değil de mantığı önceden belirlenmiş bir kitap yazmak gibi.

DB: Karakterlerinize gelecek olursak, sizi şaşırttıkları oluyor mu?

JS: Bazi karakterlerin kendi hayatlarına sahipotdukları ve yazarların peşinden gittikleri düşüncesine inanmıyorum. Karakterin özgürlüğü yok tabii ama yazar, karakterin kişiliğinin mantığını ters gelecek bir şeyi zorla karaktere yapamaz. Karakter yazmanın, yani benim elimde tuzağa düşüyor ama düştüğünü bilmediği bir şekilde. Karakterler dizilerdedir, ancak diziler gevşektir. Karakterler özgürlük, bağımsızlık yanılsamalarından hoşlanırlar, ancak gittiklerini istemediğim yer gidemezler. Yani karakterler bir dizinin ucunda ama dizinin ucu gevşek. Böylece gittiklerini istemediği bir yere gittiklerini. Kısacası, ben şaşırtmaları istediğimde şaşırtıyorlar, istemediğimde şaşırtmıyorlar.

DB: Karakterlerinizden hangisini "biri" olarak görmek isterdiniz?

JS: Doğruyu söylemek gerekirse, tüm karakterlerimi. Ressamin El Kitabı'ndaki ressamdan Bütün İsimler'deki Senyora Jose'a kadar hepsi gerçekten bir kişi aslında. Sanırım, bunun sebebi karakterlerimden hiçbirinin kopya ya da imitasyon olmaması. Hepsi gerçek kişilikler. Her biri, kendini o dünyaya yaşamaya itiyor. Onlar sadece fiziksel hale bürünmemiş

Körlük, insan aklının körlüğü için kullanılmış bir metafor. Bu, gezegendeki kaya oluşumlarını incelemek için Mars'a birini gönderirken, aynı zamanda milyonlarca insanın bu gezegende aç bırakan çelişkiye dair bir körlük.

kurgusal varlıklar.

DB: Körlük için aklınıza gelen fikir nasıl gelişti?

JS: Bir restoran'daydım, siparişimin gelmesini bekliyordum. Tam o anda birden aklıma bir düşüncedeydi. Ya hepimiz kör olsaydık? Kendi soruma kendim cevap verecek olursam aslında hepimiz körüz. İşte bu noktayı romanın embriyosu. Daha sonra başlangıç durumlarını düşündüm ve sonuçların doğmasına izin verdim. Sonuçları korkunç oldu ama aslında çelik mantığı var. Körlük'te pek hayal gücü yoktur, sadece sebep ve sonuç ilişkisinin sistematik bir şekilde uygulanması vardır.

DB: Körlük'ü çok beğendim, gerçi okunması kolay bir kitap değil. Gerçekten zor bir kitap fakat çevimen çok iyi bir iş çıkarmış.

JS: Üzun yıllar çevirmenim olarak çalışan Giovanni Portiero'nun kısa zaman önce öldüğünü biliyor muydun?

DB: Öyle mi? Ne zaman?

JS: Şubat'ta. AIDS'ten öldü. Körlük'ü çeviriyordun. Bitirdiğinde öldü. Sonlarına doğru, doktorun verdiği ilaç tedavisi yüzünden kör olmaya başlamıştı. Alırsa onu biraz daha yaşatacak olan, almazsa diğer risklere neden olacak ilaç tedavisi hakkında seçim yapması gerekiyordu. Seçimini yaptı ve çeviriyi bitirdikten sonra görme yetisini kaybetti. Çok yıkıcı bir olaydı.

DB: Yazdığınız en zor romanın Körlük olduğunu söylemişsiniz. Bunun nedeni, beyaz körlük salgınına yakalanmış arkadaşına adamın aşın zulüm göstermesine ve bu zulüm hakkında

yazmanın rahatsızlık vermesine rağmen, iylmeser olmanız mı?

JS: Aslında kötümserim, ama kendimi kafamdan vuracak kadar değil. Bahsettiğiniz zulüm, yalnızca romanda değil, dünyanın her yerinde her gün yaşanan bir zulüm. Ve biz şu anda beyaz körlük salgınına yakalanmış durumdayız. Körlük, insan aklının körlüğü için kullanılmış bir metafor. Bu, gezegendeki kaya oluşumlarını incelemek için Mars'a birini gönderirken, aynı zamanda milyonlarca insanın bu gezegende aç bırakan çelişkiye dair bir körlük. Yakörüz ya da deliyiz.

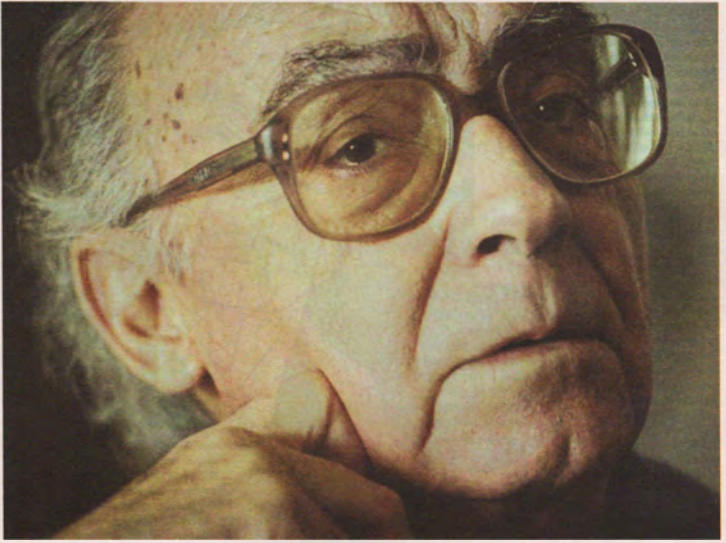
DB: Amerika'da az olmasına rağmen, Avrupa ve Latin Amerika'da geniş bir okur kitleniz var.

JS: Çok ciddi bir doğası olan şeyler, Amerikalılar için çekici gelmiyor. Ama onlardan aldığım görüşlerin iyi olması beni hayrete düşürüyor.

DB: Eleştirmenlerin fikirleri sizin için önemlidir mi?

JS: Benim için önemli olan, mesteki standartlar gereğince ismi iyi yapmamdır; bu kitap yazılmasını istediğim şekilde yazıldı. Ellerimden çıktıktonsor, hayatıktadiger sıradan her şey gibi oluyor. Bir anne çocuğunu doğurur ve onun için en iyisini umar, ancak bu yaşam çocuğa aittir, anneye değil. Çocuk yaşamını sürdürecektir ya da başkalıta onun hayatını sürdürecektir ama aslaanenin hayat ettiği gibi olmayacak bir hayat... Kitaplarının okuyucuları memnun etmeyi hak ettiğini söyleyemeyeceğim çünkü bir kitabın değerliliği okuyucu sayısına bağlı değildir. Bunun yanısı olduğunu hepimiz biliyoruz.

Paris Review, 1998-Çeviren: Ezgi Kaplan

URSULA K. LE GUIN'DEN Jose Saramago'nun Görmek romanı üstüne...

Birkaç yıl evvel aklıselim bir arkadaşım Jose Saramago'nun Körlük kitabını okumamı söylemişti. Sayfalarca süren cümleler ve tırnak içine alınmayan, paragraf verilmeyen diyaloglarla karşı karşıya kalmıştım. Edebiyat gösterişi hakkında öfkeyle konuşup çabucak pes ettim. Sonra tekrar denedim, biraz daha ilerledim ve vazgeçtim, çünkü korkmuştum. Körlük korkutucu bir kitap. Bu denli güçlü bir yazarın beni dehşete düşürmesine izin veremezdim, önce güvenimi kazanmak zorundaydım. O yüzden daha önceki romanlarına döndüm ve kendimi Saramago'yu öğrenmeye adanmıştım.

Nokta yerine virgül kullanılan bir dünyazıda dörtlüye gitmemek zor ama bir kere yavaşlamayı öğrendiğim anda ödülleri

istiflenmeye başladı: onun sesi, tatlı alayı, şaşırtıcı hayal gücü, hayranlık uyandıran köpekleri ve aşıkları, aklının ustalıklı ve içten çalışmaları ... İşte burada, bir okurun güvenliğini kazanmaya değer bir romancı vardı. Sonunda onun harika kitabını okuyabildim - ya da devamı çıkana kadarki en harika kitabını.

Saramago, Nobel Ödülü'nü kabul ederken kendini "cırak" olarak nitelendirdi

ve şöyle dedi: "Cırak, 'Hepimiz körüz,' diye düşündü ve oturup

Körlük'ü yazdı, hayatı küçük düşürdüğümüz zaman aklı yoldan çıkardığımızı, insan onurunun her gün dünyadaki güçlüler tarafından aşağılandığını, evrensel yalanın çoğul doğrularıyerinden ettiğini, bir insanın onu takip eden diğer canlılara olan saygısını yitirdiğinde kendine de artık saygısı kalmadığını onu okuyacak olanlara hatırlatmak için."

*Saramago
yaşadığımız
döneme dair,
okuduğum öteki
tüm kitaplardan
daha çok şey
söyleyen bir
roman yazmış.*

Mehmet Ali & Akçeltisiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İlk bakışta Körlük için tuhaf bir tasviridir bu, çünkü kitapta insan onurunu aşağılayanlar güçsüzdürler – sıradan insanlar aşağılayanlar kör olduğu, her şeyin kontrolde çıktığı bu durumdan dehşete düşer. Bazıları aptalca, bencil bir acımasızlıkla davranır, sauve qui peut, her koyun kendi bacağından asılır. Bir barınakta iktidarı ele geçiren, zayıfları kullanıp insan istismar eden bir grup adam özsaygılarını ve insan edebini kesinlikle terk etmiştir: Onlar güç yozlaşmasının mikrokozmosudur. Bizim dünyamızın gerçek güçlüləri Körlük'te yer almaz bile. Öte yandan Görmek tamamen onlarla ilgilidir; akıldan sapanlarla, evrensel yalancılarla... Yanlış yolda ilerleyen hükümetle ilgilidir.

Açıktır ki Saramago'nun romanları basit birer kıssadan hisse değildir. İlk kitapta iki insanları (biri haric) neye kör olduklarını ya da Görmek'teki vatandaşların neyi gördüğünü açıklamak düşüncesizlik olurdu. Net olan şey kişilerin aynı kişiler, şehir aynı şehir ama birkaç yıl sonrası olduğu: Bir kitap diğerini aydınlatıyor, tabii benim önce bir antığına görür gibi olabileceğim bir şekilde.

Hikâye aynı sıradan vatandaşlarla başlar; görme yetilerini ve günlük hayattaki hükümetlerini geri kazanalı çok olmamıştır, görme yetileriyle ya da bunun eksikliğiyle ilgisi olmayan şeylerle meşguldürler. Seçim gündür ve insanların yüzde 83'ü sabahleyin sandık başına gitmek yerine akşamüzerinin son demlerine doğru boş oy kullanmaya gitmiştir.

Bürokratların yeisini, gazetecilerin heyecanını, hükümetin histerisini ve kime oy verdikleri sorulduğunda bunu sormanın yasal olmadığını belirterek yanıtlamayı reddeden vatandaşların tepkisini görürüz. Hiciv ilk başlarda oldukça komikti ve ben bunun Voltaire'vari hafif bir hikâyeye olacağını düşünmüştüm.

Boş oy kullanmak, henüz oy vermenin anlamının kalmadığı bir hükümetle yaşamış çoğu Britanyalı ve Amerikalıya yabancı gelen bir mesajdır. İşleyen bir demokraside oy vermemek, iktidardaki partinin ekmeğine yağ süren pasif bir protesto olarak görülebilir (İşçi Partisi'nin katılımının düşük olması sayesinde Margaret Thatcher'ın yeniden seçilmesi ve demokratik ilgisizlik sayesinde George W. Bush'un konumunu sağlamlaştırması gibi). Bir oyun

kendi başına bir güç göstergesi olmaması bana kabul etmesi zor geliyor, bu yüzden ilk başta Saramago'nun oy vermeyen seçmenlerinin ne yapmaya çalıştığını anlamadım. Ne zaman ki savunma bakanı ülkenin karşı karşıya kaldığı şeyin terörizm olduğunu açıkladı, o zaman anlamaya başladım.

Diğer bakanlıklar savunma bakanına karşıdır ama o istediğini elde eder – olağanüstü hal, sonra geceye kadar hükümetin başkentten topluca göçü, ki bu, Kuşatma altındayız, denilerek açıklanır. Bir hayli insanın ölümüne sebep olan bir bomba patlatılır (medyaya göre elbette teröristler yapmıştır. Oy pusulasına işaret koymuş yüzde 17'lik seçmen diliminin katıldığını

– tahliye de başarısızlıkla sonuçlanır, çünkü hükümet miltecilerin geçtiği tüm yolların bir topluluk tarafından kapatıldığını söylemeyi unuttu. Şehirdeki sözümona teröristlerle hâlâ ılımlı ve barışçıldır, miltecilerin yanlarında götürmeye çalıştığı bütün yükleri – çay servisi, benim aşırı tepsi, tablo, büyükbaba... – geri taşırsın onlara yardım ederler.

Hâlâ ince bir mizah hâkim ama tonu koyulaşır, tansiyon yükselir. Karakterler, bireyler öne geçmeye başlar – herkes isimlidir, bir köpek haric: Constant, Körlük'teki gözyaşı köpeği. Bakanlar güç için korkunç dalavereler çevirir. Başkomiser "boş pusula vebası ile beyaz körlük vebası" arasında bir bağ bulmak için dört yıl önce herkes körleşirken kör olmamış kadını aramaya şehre gönderilir. Başkomiser bizim bakış açımız ve aramızız olur, o görmeye başladıkça biz de görürüz. Bizi ilk kitapta ışık taşıyan kadına getirir. Ama o hikâyenin berbat bir karantıktan yavaşça ışığa kavuştuğu yerde bu hikâyeye doğrudan karantıya gömülür.

Jose Saramago bu yıl seksen dört yaşına basacak. Saramago yaşadığımız döneme dair, okuduğum öteki tüm kitaplardan daha çok şey söyleyen bir roman yazmış. Nükteyle, yürek burkan bir haysiyetle ve sanatına hâkim büyük bir sanatçının sadeliğiyle yazıyor. İnsanlığın gerçek bir büyüğü, bir gözyaşı adamı, bir bilgelik adamı olarak ona kulak verelim.

(Guardian, 14 Nisan 2006)

İngilizceden çeviren Gizem Erkol

SAMA BADA

ZEHRA ÇELENK

Çizim: Burçak Yılmaz

RÜYA HATIRASI

Sevmeye başladığı bir an vardır, insan bilir. İçinde bir anahtar aniden çevrilir. Daha önce hiç görmediğin ışıltı bir yere düşersin. Düşmeye gönüllü olabilirsin ama oradan çıkmak pek senin elinde değildir. Kendi imkânlarınla kendini bir yangın mahalline kilitlersin. Geçmiş olsun kardeşim, ışıltılar içinde uyu.

Öyle güzel inkar ediyorsun ki insanın inanası geliyor. "Ben... Yani bilmiyorum ki. Sadece bir rüya..." Sonra içten bir sohbet... Ama Nuray, beni hiç tanıyorsun bile ve daha bir sürü şey!"

Ben bir gece beni rüyandagördün. İki ay, on iki gün sonra rüyama girdin. Bir tür rüya becayişi belki de. Bilinçaltımız bilincimizden akıllı. Herkes kendi yatağında uyurken kim kimin rüyasında geziniyor belli değil.

Ben senin rüyanda bir ormanda topluku ayakakabılarla yürüyordum. Uyandığında dalların çırtırtıları hâlâ kulağımdaymış. Böyle şeyleri pek ciddiye de almam. Yazdığında "ayak fetişisti falan değilsin değil mi?" diye dalga geçmiştim. "Değilim!" demiştin. Hemen inanmıştım.

Laf lafı açtıktan günler sonra "rüyamda ne geziyordun sen?" diye sordun. "Ne bileyim," dedim, "senin rüyanı!" Rüya görene mi yoksa içinde gezene mi aittir konulu bir sohbet başladıktan oradan.

Senin rüya ziyaretin çok daha afliydi. Anneannemin çiftliğine gelmiştin. Ben doğduğumda çoktan kaybedilmiş görkemli bir çiftlikten bahsediliyordu ama rüyam gerçekleri ne kadar yansıtır, bilemeyeceğim. Vadiyi gören bir kayalıkta bir kaplan, aslan, kartal ve koyun vardı. Koyun evet. Bir de sen. Bütün gün seninle çiftliği gezdin. Herkes

kim olduğunu merak ediyordu ama bir rüyada olduğumuz için tutarlı bir açıklama yapmam beklenmiyordu. Çocukluğuma inmiştim, oradaki kel alaka varlığın beni hiç rahatsız etmiyordu. Seninle kendimi güvende hissediyordum.

Rüyamda ben bir yeni yetmeydim sense benden on yaş büyük, kel, olgun oturalı bir adamdın. (Rüyalarda böyle mantıksız şeyler olabilir, üstünde durmayalım.) Aradaki ciddi saat farkı hiç umurumda değildi. Kendimi doğru rüyaya düşmüş gibi hissediyordum, ötesi yoktu. Gerçeklik abartılıydı.

Birbirimizin rüyalarına neden ve nasıl sızdığımız hiç bilemiyorum. Sisten gözün gözü görmediği bu köprüde çok güvende hissediyordum. Sesini yarım yamalak duymuşken henüz hiç görmediğin yüzünü sevmeye başladığım ani çok iyi hatırlıyorum. Bana gereken bunca tatsız gerçekliğe dayanmamı sağlayacak bir ritimdi herhalde. İmanla ritmin nereden geleceği belli olmuyor işte. İçimde bir anahtar çevrildi, görmediğim yüzünün sesi bana

duymak istediğim şarkıyı verdi.

Bu pamuk ipliğine en az benim kadar bağıtlı olduğuna eminim. İkimizin de böyle bir şey hiç ihtiyacı yokmuş gibi görünüyor. Ama dünyadaki yalnızlığımızın rengi birbirine çok benziyor. Yoksa bu devir de rüyayı kim kaybetmiş ki biz bulalım Allah aşkına?

İşin fenası, seni senin kendini tanıdığını daha iyi tanıdığımı zannediyordum. Rüyalar insana bunu yapıyor. Bu nedenle aylar sonra nihayet görüştüğümüzde hiç şaşırmadım. Şaşırarak çok şey vardı hâlbuki. Gerçek hayat bir tutukluklarve kesintiler cenneti. Ama insan rüyasında gördüğü yüzü bir bedene ve sese uydurmakta büyük güçlüğ çekmiyor.

Gerçek olmaktan çok usanmıştım. Ayrıca kim kimi gerçekten tanıyor ki? Beraberaylar geçirsek, gerçek hayatın her anını deneyimlesek, der fişarlarımız sırt sırta dursa, birbirimizi çok çok sevsek sonra aşığı yukarı sevdiğimiz nedenterte birbirimizden nefret etsek, sonunda

elimizde hiçbir şey kalmasa bile, ne olacak ki? O iki rüyayı yok edemezsin. Birbirimizi ne kadar tanışık da birbirimizi tanımadan önceki o uyar uyanık rüyanın renginde kalacağız hep. Büyük bozulmayacak.

Rüyamda benimle çocukluğuma inmiştin. Orası gidilebilecek en gerçek yer ve "gerisi hatıra" değil mi? Hatıraları yapan nedir, rüyalar mı, gerçekler mi?

**Sevmeye
başladığı bir an
vardır, insan bilir.
İçinde bir
anahtar aniden
çevrilir.**

Mehmet Ali & Akşemsel PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

MURAT ETEL

Bir gün bir adam...

"...Tophane'nin karanlık sokaklarında
Koyun koyuna yatan
Kirlî çocuklarınla bekle bizi
Bekle zafer şarkılarıyla caddelerinden
geçişimizi"

Oğlum Eren Devran'a ezberlemesi için Vedat Türkali'nin İstanbul şiiirinden bir bölüm vermiş öğretmeni Hasan Bey. Pek sevindim. İlkokul Türkçe derslerinde bazen aile dostlarımızın eserlerini okuduklarında heyecanlanıp çocuklara bilgi veriyorum; bak bu dedenin arkadaşası, bu benim de arkadaşım diyerek haklarında birşeyler söyleyip, anılar anlatıyorum. Vedat Türkali de o dostlardan biriydi, ancak onunla ilgili bir anı gelmedi aklıma. Sofralarımızın, hayatımızın kıymetli bir konuydu tabii ki. Eve geldiğini hiç hatırlamıyorum. Dedenin arkadaşısıydı dedikten sonra tıkdım, geçmişte onunla buluştuğumuz anlar ve mekanlar sesi olmayan bir rüya gibi geçtiler önümden ancak sözler yoktu.

Eren Devran ezberlemek için şiiirin o bölümünü okudukça bambaşka hatıralar canlanmaya başladı zihnimde; babam Mengü Ertel'in efsanevi atölyesi San Grafik ve çocukluğum...Karaköy ve Tophane civarı babamla dolanmalarımız ve tekrar atölyeye dönüşlerimiz...Kimler yetiştirdi ki orada; Erkal Yavı, Yurdaer Altıntaş, Turgay Betil, Mehmet Güler'yi orada tasarım üretmeye başladı; Orhan Peker'den Kuzgun Acar'a, Aziz Nesin'den Yaşar Kemal'e herkes oradaydı.

Babam fakirlik nedir iyi bildirdi çünkü çok zengin bir mirasyedi olan dedem hızlı yaşayıp genç ölmüş ve her şeylerini birdenbire yitirmişlerdi. Sigortası olduğu için de kolay kolay özel doktora gitmez Okmeydanı'ndaki hastanede kuyrukları göze alarak bekler, ben de ona eşlik ederdim.

Yine böyle bir günde hastane yakınlarında küçük bir kebabçıya uğradık. İçeri girer girmez değişik bir durum olduğunu anladım. Sonradan kebabçının sahibi olduğunu öğrendiğim adam babamı görünce ayağa fırladı, Mengü Abicim diye coşkuyla bağırđı, elini öpmeye çalıştı, sarıldı sonra masamızı donattı, beraberce yedik. O da bizimle sohbet etti, gülüşürdü ve kalkarken

Mengü Ertel, Tophane'de-Fotoğraf: Klaus Barisch

hesabı ödetmedi, hastanede tanidik isimleri verildi ve büyük bir coşkuyla uğurlandık.

Hastaneyegiderken babam bana döndü:

"Bir gün atölyede otururken bir adam geldi, üstü başı yırtık ve kirlî idi ve pantolonunu iple bağlamıştı. 'Abi', dedi adam, 'Bir şey sorabilir miyim? İstanbul'a geldim geleli iş arıyorum kimse bana iş vermiyor, zor durumdayım, bana bir iş verir misin, ne olursa yaparım.' Ben ona atölyenin bir grafik sanat atölyesi olduğunu ve zaten kadrosunun dolu olduğunu ve ona iş veremeyeceğimi söyleyince adam sinirlenerek bana bağrmaya başladı" dedi babam. 'Siz zaten hep böylesiniz, ne yani hırslılık mı yapalım, açım ben namusumla iş arıyorum' diye bağırarak saydırmaya başladı ve sonra da gerisin geri geldiği gibi gitti. Giderken iple bağladığı kirlî pantolonunun arkası yırtık ve donu bile yoktu. Kıcı görünüyordu dedi.

Olayın şoku içinde kalakalan babam adamı tekrar karşısında görünce daha da şaşıracaktı. 'Abi', dedi gerisini dönen adam gözyaşları içinde; "Ben senden özür dilemek istiyorum.

Kaçyere gittim iş istemeye hiç biri beni dinlemedi, kimi hiç içeri sokmadı beni, kimi hırpaladı dövdü ama bir tek sen beni sonuna kadar dinledin ve ben sana bağırđım. Özür dilerim..."

İşte o adam bu adam. Babamın atölyesindeki ranzalarda savcıyken nüfus kağıdını yırtıp Tophane sokaklarında yatmaya başlayan Muhittin abile, annemin dedesinin emirlerinin oğlu Hüseyin abile San Grafik'te yatıp kaldırdığı, üç beş kuruş verip çalıştırıp başka işlere soktuğuve hayat boyu ona gönülden bir sevgi ile bağlı olan bu adam.

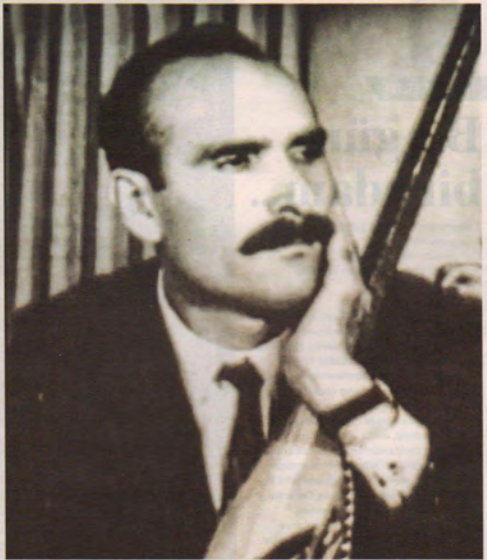
İsmini hatırlamıyorum. Olsun, içimde yaşıyordu. Üstelik artık siz de tanırıyorsunuz onu.

**Babam fakirlik
nedir iyi bildirdi
çünkü çok zengin
bir mirasyedi olan
dedem hızlı yaşayıp
genç ölmüş ve her
şeylerini birdenbire
yitirmişlerdi.**

HAYDAR ERGÜLEN

Hiç “Yoh Yoh” olur mu Kul Ahmet?

Arif Sağ'dan dinlemiştim ilk, duyar duymaz da kendi türkülerimden bilmiştim: “*Seher yeli nazlı yâre/ bildir beni bildir beni/düşmüşüm elden ayaktan/kaldır beni kaldır beni*” Devamının da bu dolulukta olduğunu söylemeye gerek var mı bilmem. Kul Ahmet'inmiş. Pazarlık Sinemilli aşiretinden, Ulaş Özdemir'in kendi aşiretine sahip çıkarak tozunu aldığı, yeniden 'havalandığı' Sinemilli türkülerine adını, ruhunu veren toplumdun. Kendisinden önce türkülerini tanıdığımız, onları da başka sanatçıların yorumlarından duyduğumuz benzersiz yapıtların sahibi Kul Ahmet.

12 yaşında saza başlar, Aşık Veysel'e tanışır, sevdiği kız canına kıyar, çocuklarının annesi genç yaşta ameliyat masasında kalır, Kul Ahmet'e de sazını alıp diyar diyar doluşmak kalır. Anadolu, Almanya, Avrupa... Kendi deyimleriyle her yerde 'ehli diller can dostlar' bulur, Aşık Mahzuni'yle arkadaşlık eder.

Pir ya da değil, ama yoh ehli, dil ehli, gönül ehli. Alevi olduğunu belli etmek için mi neyse artık, başında fotrşapkasıyla bir resmi var, genç bir resim, bıyıklarını da “*kırpıkların ok ok eyle*” türküsüne benzetmiş, uçlarını ok eylemiş. Ne var ki fotrşünü de bıyıklarını da eskitemeden dünya denen dükkandan çıkıp gitmiş. Aşığınneyi olur, Yemen çillerinde şehit olan askerler için “*bir çift kundurayla bir defesi var*” denildiği gibi, aşıkların da bir çift sözü, bir de telli saz olur, sözü kalır, sazi duvara asılır, “*Bir gidersem sazım sen kal dünyada/gizli sırlarını aşıkaret etme*” sözü de Veysel'den yadigar kalır.

Şair arkadaşımız Salih Bolat'ın seçiciliğiyle şiirlerinden bir bölümünü kitap olarak yayımlanır. Salih de Kul Ahmet'i “bir çocuk kadar saf, dünya karşısında Borges kadar şaşkın, bir Tibet rahibi kadar iyi bir insan” sözleriyle anar. Kul Ahmet de tüm Alevi-Bektâşî halk ozanları gibi, neredeyse aynı sözcüklerle aynı görüşü dile getirecektir: “Ben önce dünya milletlerinin birlik ve barış içinde yaşamalarını isterim. Başka insanların dinine, diline, mezhebine, ırkına rengine

inanç ve düşüncelerine, örf ve adetlerine saygı duyarım.” Kim katılmaz ki bu dileklere... demeyin!

Başka aşıklarla 1966'da çıktıkları bir turnede, Samsun'da Atatürk heykelinin altında otururken, onun Türkiye'nin lideri olmasından yola çıkarak, kendini de dünyaya egemen olan bir şah yerine koyar ve “Bir Şah Olsam” şiirini yazar: “*Bir şah olsam hükmeylesem cihana/ikiliği komaz idim bu serde/ayrı gözle bakamazdım bir ferde/ cihana bir gözle bakar giderdim/bir insan severdim biri de Allah/ondan başkasına tapmazdım billah/ ne Kudüs kalırdı ne de Beytullah/oraya bir bostan eker giderdim.*” Bu sözleri elbette o gün de bugün de ‘sakıncalı’dır, hele türkünün sonu devletin varlığına temelden aykırıdır: “*Kul Ahmet'im varlığımız bitmezdi/İnsanoğlu yanlış yola gitmezdi/Ayrı ayrı devlet icap etmezdi/Dünyaya bir bayrak diker giderdim*” deyince dünyaya dikeceği bayrağın karşılığı olarak da 1 yıl 3 ay hapis cezası kesilir. Ya şunları şimdi söylemiş olaydı, “*Ben Allah'ı kayıplarda ararken/O karışmış sohbetlere sazlara*”, bu kadarla kalsa iyi, “*Dost aşkıyla sarhoş olup gezeriz/Tarıyı görürüz şarabımızda*”, biz öyle görürüz, ama çoğu öyle görmediği için de mapus damını görürüz. Kul Ahmet şimdi olsa, bunları yazıp çalıp söylese müebbet alırdı en başından. Allah muhafaza!

Daha çok aşk şiiri yazdığı, toplumsal sorunları dile getirmediği için eleştirildiği de olmuştur Kul Ahmet'in. Aşık Hüseyin Çırakman 1975'de, onu bu çağda “daha ziyade Mecnuni aşk peşinde Karacaoglan gibi güzelleri ilahlaştırma tutkusuna içinde” olmakla eleştirdi. Ve halkımızın kendisinden ‘eli nasırlanmış işçinin ve kaderi ile başbaşa olan Anadolu halkının dert ve sorunlarına eğilmesini istediğini” yazdı. Fakat Kul Ahmet'in bağınazlığı, eşitsizliğe, zalime, ezenlere karşı yazdığı pek çok şiir olduğunu da eklememiz gerek, Çırakman'ın içinde bu görüşlerinin de yer aldığı kitabı 1975'de yayımlanıyor, *Halkın Sesi Halk Ozanları*. Kul Ahmet de hiç kuşkusuz geleneğinden gelen itiraz kültürünü çeşitli türkülerinde dillendiren: “*Bir bahçeye hizmet ettim erenler/Bahçe benim ama dal benim değil/ Fabrikada mal ürettim beylere/işçi benim ama mal benim değil*”.

Kul Ahmet üstüne en esaslı yazıyı da günümüzün en esaslı şairi Şükrü Erbaş yazdı, 2007 tarihli yazının başlığı, “Bir damla yazdıma yağan dünya: Kul Ahmet”. Onun “*Başa değil bunca ifan yazdığım/Cümle kainatın mayası bende*” dizelerini anarak başlıyoruz yazısına ve “İrfandan söz ediyor. Bilmekten, anlamaktan ve sezmekten söz ediyor. İnsanı gerçeğe ulaştıran bir gücü

kavrayıştan" diyerek, insanın ve kainatın mayasını bulduğu birikime işaret ediyor. Bu aynı zamanda bir varoluş halidir, ama nasıl bir haldir, Şükrü Erbaş'ın sözleriyle, "Kendi varoluşu ile tanrısal varoluş/varediş arasında bir köşütük görülmüştür. Bu bir şir köşme değildir; bu insan-doğa, insan-tanrı arasında, varoluşun tamamlanması adına bir bütünlük, bir sevgi, bir yaşama gücü bulma girişimidir." Bu sözlerini de Kul Ahmet'in dizeleryle örnekleyor: *"Kul Ahmet bir damla yağmurla yağar/Yerde buharların gökleri ağır/Benimle yağrulup benimle döğür/Bütün bu cihanın Hüdâsı bende".*

En bilinen eseri "Yoh Yoh"tur. *"Dedim bana varır mısın dedi ki yoh yoh"* diyen Esin Afşar'dır, 1970'de "Yoh Yoh"u plağa okuyarak günyüzüne çıkaran da odur, ülmesini, "Bayan Yoh Yoh" olarak anılmasını sağlayan da. Ama "ürkünç görünümlü ama saf bir adam" diye nitelediği Kul Ahmet'le arası hiç iyi olmadı Esin Afşar'ın.

Kul Ahmet, Şükrü Erbaş'ın sözleriyle "aşkın da, dinin de, tanrının da, cennet ve cehennemden de bu dünya olduğu" gerçeğini her yerde, her durumda dile getirir ve tanrıyı insanlaştırdığı gibi aşka da tanrısal bir boyut katar: *"Cemali güneşin dilleri ayet/Kaşları Zül fkar gözleri Tevrat/Zülüfleri Zebur İncildir kamet/Muhabbet gönlümü Kuran'a çekti."*

Hemen tüm Alevi-Bektaşî ozanlarının dostu, gazeteci Fikret Otyam, Kul Ahmet'in yadigar kalan güllüşünden, hünerli parmaklarından ve avazlarından söz ederken "usta bir ruzbacydı, usta bir avazlayıcıydı" diyor. Ruzba, daha çok Alevi ozanlarının kullandığı iki telli saz olduğu için "dede sazı" olarak da adlandırılır, dede halka yürüyünce de sıyah ya da gri bir beze sarıllarak saklanıyordur.

Ruzbasi duvarda, avazları gönlümüzde Kul Ahmet için kim "yoh yoh" diyebilir?

Yirminci yüzyılın ozanı: Kul Hasan

Hasan Gören. Maraş'ın Afşin ilçesi Emirliyas köyünden. Annesinden çok ninesini seven. Ninedir çünkü Anadolu'da, çok çocuklu ailelerde, ana baba çocuk çocuk gece gündüz yaz kıyış geli, yaşam veren, kanat olan, göğüs veren, anneye en çok yardım eden. Nazlı Babaannemden bilirim, iyi bilirim. Ana yarısıdır, Kul Hasan'ın sevgisinde olduğu gibi bazen de fazlasıdır.

Bazı yaşamöyküleri nasıl da birbirine benziyor demek şaşırtıcı değil, doğal. Hemen çoklu halk ozanımız Aşık Veysel'le tanışıyor, ya Veysel'e gidiyorlar, aşık onların kanat alıştırımları gibi saz çarpınışlarına kulak veriyor, ya Veysel onlara uğruyor, gönül çizimlerine kulak veriyor. Her ustanın başına gelen onun da başına geliyor elbet, çirak biraz kanat çalup havalanınca sözler durur mu, onlar da çraktan önce usta oluyor, gidip eski ustalara bazen usul üslup bazen dolu

gibi yaşıyor!

Bazılarını biliyordum, bazı aşıkları da yazarken farkettim ki, Ankara Radyosunda temizliklikli, belediyede hizmetli görevlerinde bulunmuşlar, Kul Hasan da Ankara'da Devlet Tiyatrolarında gece bekçiliği yapıp, belediyeden de emekli oluyor. Feyzullah Çınar, Mahmut Erdal benzer işleri yapan aşıklandı.

Ustaların çoğu gitti, yenilerin çoğunu da ben tanıyıyordum. Eskiden kentlere, kasabalara giderlerdi aşıkalar, turneye. Şimdi Pir Sultan, Hacı Bektaşî dernekleri, Cemevleri var, genç ozanlar daha çok gidiyor olmalı, umarım öyledir. Kültürü yaşatmak yoldan geçer. Yol da kültürü yaşatır, yaygınlaştırır, gezdirir, en güzeli de sezdilir.

Kul Hasan'ın yaşamöyküsü de, yukarıda da değindiğim gibi, hepsi de Hak aşığı halk muhibi olan aşıkaları pek çok ortaklık taşır. Birlikte çıkılan turneler gibi.

Yanyana asılı küçük aşiflerde,

"Canımız Cemimiz

Devranımız" gibi,

"Halkımızın Aşıkaları"

gibi, belki de "Bugün

bize aşk geldi"

gibi başlıklarla

duyurulan

dinletilere

katılmıştır

Kul Hasan da. Aşık

Veysel, Aşık İhsani,

Davut Sulari, Aşık

Mahzuni, Nesimi Çimen

ve başkalarıyla.

Aşıklar üzerine,

bazıları portre bazıları deneme

biçimindeki bu yazıları yazarken, çoğu

artık basılmayan, bazıları da yerelde,

belediyeler, dernekler tarafından basılmış

pek çok kitap olduğunu görüyorum. Ne yazık

ki bunların pek azına ulaşma olanağı var

artık. Bazıları da aşıkların kendi yazdıkları

kitaplar, yaşamları, felsefeleri, anıları, şiir

ve deyişlerinin yer aldığı kitaplardan biri de

Hasan Gören, yani Kul Hasan'a ait. Şiirlerini

topladığı kitabın üstünde uzun beyaz sakallı bir

piri fanı olarak Kul Hasan'ın eşyalele

bir fotoğrafı da var, kitabın adı Yirminci

Yüzyılın İnsanlarıdır, ses anıtımız Ruhi Su'nun

bestesiylep, o tok, o hem gönlümüzde hem

yaramıza dokunan sesiylesöylediği şiirin

de adı aynı zamanda: "Yirminci yüzyılın

insanlarıdır/Dünya sulh içinde bayram olmalı/

Auton tahrirlerin kaldırmalıyız/Laiklik dünyaya

salt olmalı". Ne mutlu Kul Hasan'a, bana,

bize, hepimize, çünkü Ruhi Su'nun belki de

en birinci öğrencisi, ölünceye dek sesli çimde,

ruhumda, gönlümde gezecek Sümeýra da

söyledi bu türküyü. Gönlüm ona da gördü.

Kul Ahmet toplumsal konularda da yazdı

yazmasına da, yine de bu "Mecnuni" diye

eleştirilmesine engel olmadı. Kul Hasan

ise tam tersine yetmişinden gidişinde dek

toplumun içinden çıkıp evine gidemedi.

Çatla eleştirisinin yoğunluğunu giderek göğalttı, dilini giderek sıvırttı, deyince de akla Silivri geliyor ama o başka hapisaneleri ziyaret etti. Şairliği şanınandırı, ne de olsa "Memleketimi seviyorum hapisanelerinde yattım" diyen bir şairi büyüğümüz, ustamız yalıvuruz.

Yalnızca dinbazları, yobazları, faşistleri, zalimleri değil kendi toplumdaki dedeleri, pirleri, sahtelikleri, düzenbazları da eleştirirdi. Bunları yaparken de tüm "Kul" mahlası şairler gibi kendisini "fakir" diye niteledi, "bir fakir boz abalı". Ve Alevi geleneğindeki tüm halk şairleri gibi, kendini onun yeryüzündeki sureti olarak gördüğü Allah'a da sitem etmekten geri kalmadı: *"Kul Hasan'ım der ki ey gani ga ffar/Hani nerde senin arslanını Haydar/Sen karışmıyorsan Ali'yi görderi/Asalak ka firi kırsan olmaz mı?"*

Menderes'ten Demirel'e, 'Hacı' Turgut Özal'dan Çatlı'ya, Susurluk'tan mafyaya, Sivas Madımak katliamına dokunmadığı konu, kişi, olay kalmadı.

Aşık Veysel'de eleştirildi. Veysel'in düzene ilişkin sorgulamasının olmayışı, yanlışları, eskiklere değinmeyişi yazıyla da çok eleştirilmiştir, halk aşıkları ise bunu "taşlama"yla yapma yoluna gitmişlerdir. Ben Aşık Veysel durumundakı, konumdadı bir ozanın eleştirilmesinden yana değilim

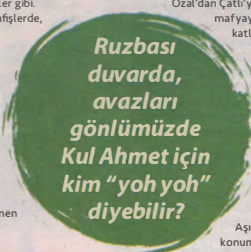
yine de. Cumhuriyetçi, laik, ileriden yana, aydınlık bir insan. Yaşadıkları, acıları, yoksullukları düşünmek, Veysel'in Cumhuriyet aydınlanması sayesinde keşfedildiğini, aşık müziğine kazandırıldığını unutmamak gerekiyor. Cumhuriyet devrimlerini savunun bir ozan oldu hep.

İroniktir, Kul Hasan, Veysel'i hayli sert eleştirirken, 1998 yılında Danimarkalı yönetmen Elisabeth Rygaard'ın *Gönlümüzde Köşk Olmasa* filminde de onu canlandırdı.

Eleştirisine şü dizelelebaşlıyordur: *"Şu bozuk düzene karşı çıkmadın/Çekti gitti Aşık Veysel rahmetlik/Bahşeyledi çekirdekten bostandan/Çekti gitti Aşık Veysel rahmetlik"*.

Veysel'i eleştirirdi ama Aşık Mahzun'u çok sevdi, ardından bir ağıt yazdı: *"Kokuşmuş düzene karşı çıkmıştı/Sanatıyıla yurtsına taşmıştı/Halk için can baştan geçmişti/Mahzunı halkın başına gömüldü"*.

Başka hususlarda "ağır kelimalar" da etmiş bir özge aşık Kul Hasan için en güzel kelimaların birini de has aşıklandı İhsani etmiş, ki ne güzetlemiş: "Güzel sözü yanında, sazının üç çelik telinden çıkardığı renkli ses, dinleyenlerin yanık yüreğine birer kase şarap gibi dökülür." Adeta Hayyam'a da selam vermiş! Aşk ile selam olsun enreler!

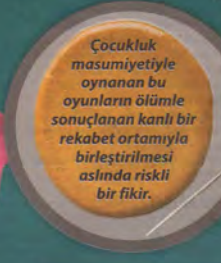

HALİL İBRAHİM SAĞLAM

DÜNYANIN KONUŞTUĞU DİZİ: SQUID GAME

Geçtiğimiz yıl Joon-ho Bong'un yönettiği Parasite filminin Hollywood yapımları arasında sıyrılarak en iyi film Oscar'ını kazanması dünyada büyük bir yankı uyandırmıştı. Bu yıl yine bir Güney Kore yapımı olan Squid Game bu sefer dizi piyasasını domine etti. Netflix'te yayınlanan ve ilk sezonu dokuz bölümden oluşan dizi Eylül ayında herkesin dilinde. 21 milyon dolar bütçeye sahip dizinin şimdiye kadar Netflix'e 900 milyon dolar hasılat getirmesi, 111 milyon kullanıcı tarafından izlenerek Netflix'in en çok izlenen yapımı olması ve yayınlandığı 90 ülkede bir numaraya yerleşmesi nereden baksak çok büyük bir olay. Dizinin yaratıcısı Hwang Don-hyuk'un senaryoyu 2009 yılında yazdığı, on yıl boyunca yapımcılar tarafından reddedildiği ve en son Netflix'te anlaştığı bilgisi birçok yerde bulunduğuna göre hem diziyi hem de Netflix'in Squid Game ile nereye varmak istediğini konuşmak elzem oldu.

2013 yılında HBO kanalının diziler konusundaki stratejisini alıp kendi lehine çeviren ve oyunun kurallarını baştan yazan Netflix, HBO ve günümüzdeki diğer mecraların politikasını kendisine bağımlı hale getiren bir rekabet piyasası oluşturmayı başarak dünyada zirveye oturdu. Netflix'in hem sinema hem dizi piyasasındaki doğru stratejileri ve buna bağlı olarak elde ettiği sayısız başarılara kuşkusuz 'daha ne kadar ileri gidebiliriz?' sorusunu getirdi. Netflix'in eş CEO'su ve baş içerik sorumlusu Ted Sarandos iki yıl önce aktif mücadelelerin HBO ve benzerlerine değil, daha çok Fortnite'e karşı olduğunu söylemişti. Sürekli yenilik arayan, iş modeli büyümek üzerine kurulu olan Netflix, 'Oxenfree' ve 'Afterparty' oyunlarıyla önemli başarı yakalayan bağımsız oyun stüdyosu Night School Studio'yu Eylül ayında satın aldığını duyurdu. Tabii bulanları oyun pazarına adım atmayı uzun zamandır planlayan Netflix yöneticileri artık oyun piyasasına da hakim olup neler yapabilecekleri test etmek istiyor. Dolayısıyla yine Eylül ayında yayınlamaya başladıkları Squid Game dizisi de bu stratejilerini dünyaya yaymada kilit bir adımı ve fazlasıyla başarılı oldu. Bundan sonra Squid Game tarzı oyun ve rekabet üzerine dizilerin birçok dijital platformda artmaya başlayacağına, Netflix'in ise oyun piyasasının daha çok üstüne gidecek hamlelerde bulunacağına şüphe yok.

Squid Game'in dünyada bu kadar çok izlenmesinin elbette birkaç önemli sebebi var. İlk, tıpkı Parasite filminin evrensel yayılmaktaki başarısı olan sınıf anlatısı. Kapitalist düzen içerisinde borçlarıyla çırpınan ve çareyi hayatı boyunca çalışarak kazanamayacak olduğu bir para miktarı için ölüme yarışmakta bulunan bireylerin sistemin elinde ne hale düşürüldüğü günümüzün en çarpıcı gerçeklerinden biri. İkincisi, herkes tarafından önemsenemeyen bu gerçeklerin içerisinde çocukluğumuzda oynanan halk oyunlarının katılmasıyla özdeşleşmenin artırılması. Her ülkenin çocukluk oyunları farklı olsa da neticede izleyiciye benzer bir ortaklık duygusu geçiriyor ve 'bizim ülkeye uyarılsa kesin şu oyunlar olurdu' gibi

düşüncelerle dünyasını izleyicinin zihninde genişletiyor. Çocukluk masumiyetiyle oynanan bu oyunların ölümlerle sonuçlanan kanlı bir rekabet ortamıyla birleştirilmesi aslında riskli bir fikir. Öyle ki, on yıl boyunca yapımcılar tarafından reddedilen bir fikir olmasına rağmen bu fikrin içindeki potansiyeli ve izleyiciyi hareket geçirecek duyguları Netflix keşfederek yatırım yaptı. Üçüncüsü ise dizinin rengarenk görsel estetiği. Karakterlerin yaşadığı mat renkli dış dünyanın gerçekçi dokusundan sonra abartılı bir mimarinin, parlak renklerin ve tek tip kostümlerin arasında daldığı oyun evreni kontrast açısından çok başarılı kurulmuş. Bunu yaparken Kore yapımlarının kendine has yerel dokusunu Hollywood anaakım izleyicisinin çok

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

sevdiği şaşırtıcı tercihlerle birleştirmesi geniş bir izleyici kitesine ulaşmasındaki önemli etkenlerden biri.

Güney Kore sineması genelde en özgün fikirlerin çıktığı ülkelerin başında gelir. Oldboy, Memories of Murder, Parasite, The Host, The Chaser, The Wailing vb. yapımlar özgünlükleriyle hayranlık uyandırmışlardır ki, yaratıcılık sıkıntısı içindeki Hollywood her seferinde bu tarz yapımları kendi dilinde uyarlamaya kalkmıştır ama hiçbirinde başarılı olamamıştır. Squid Game'in kendine has görsel dünyası haricinde fikir, senaryo ve matematik olarak aslında çok özgün olduğunu söyleyemeyiz. Kendisinden önce defalarca uygulanan bazı fikirleri bir araya getirerek bunları çok iyi pazarlıyor. Yaşı daha genç olan sinemaseverler dizinin bu fikri 2012 tarihli Hunger Games a dı Hollywood serisinden aldığını düşünse de gerçek pek öyle değil. Dizideki bu formatın esas yaratıcısı olan ve takipçilerine yön veren filmin yine bir Uzak Doğu yapımlı olan Kinji Fukasaku filmi Battle Royale (2000) olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Dizinin görsel dünyasındaki dinamiklerden esinlendiği yapım ise yine bir başka Uzak Doğu filmi. Japon usta yönetmen Takashi Miike'nin As the Gods Will (2014) adlı bol kanlı ama bir o kadar eğlenceli anime ve manga uyarlamasını izleyenler Squid Game ile arasındaki görsel bağa dair daha detaylı bir fikir sahibi olacaktır. Ayrıca dizinin evrenindeki mimari tasarımlarıyla resimsanatı arasında da birçok referans bulunduğu gözlerden kaçmayacaktır. M.C. Escher'in Relativity (1953), Edward Munch'in The Scream (1973), Judy Chicago'nun The Dinner Party (1974) eserlerine bakmak dizinin görsel referanslarını okuma bağlamında yardımcı olacaktır.

Squid Game yayınlandığı 17 Eylül tarihinden itibaren dünya çapında bir fenomene dönüşerek popüler kültürü etkisi altına aldı. İki yıl önce yine Netflix yapımlı olan İspanyol filmi The Platform uzun süre konuşulmuştuk. İkisinin ortak özelliği ise bir kısmın borçlarla, yoksullukla, açlıkla boğuşurken, diğer ayrıcalıklı kesimin viskilerini yudumlayıp kardeşlerini yerken bu canıyla cebelleşen insanları aktivite niyetine izlemesi. Son dönemde bu gerçeğin üzerine giden, bunun dramatik yapısını çarpıcı oluşturan ve görsel ambalajını iyi süsleyen yapımlar kazanıyor. Dünyada böyle bir sınıfsal ayrım varken ve pandemiden sonra her şey daha da kötüye giderken bu tarz yapımların altın çağını yaşayacağını şimdiden söyleyebiliriz.

TOLGA GÖKÇİN

GERÇEĞE KÜSME HAKKI

izinsiz içlik giymeyen çocukların soğuyacak içleri yavaşça ki prusya ekolünden bu da kıta avrupası yetiştirmesi çekirdeği katılmış bir gezegenden ayrırmaz doğamızı yine de belki kendi sonundan endişelenen biri gelecek hüznünde kurcalar içimizi buna da sevinmez miyiz?

gerçeğe küsmek de haktır hem en temelinden uyanmamaya çünkü düş var yatılıda kimi geceler hariç gündüzleri kentin dumanlı yollarında taşlı izlemin kuytularında uygarlığı bir de bırakınız geçsinleri görüp anlatsın dönebilen şunu akşam yoklamasında gizlenebilir miyiz?

yakınımdaki kimselerin yersiz büyülenmesi sorunu yoksa tek başına uzaktaki nesnelerin mutlu da ederi göze küçük görünmesi üstelik burada kalmadı yıldızlara bakışımızdaki çelişki sarılır konusu suç teşkil eden hayallere başkasının kötülüğünde aklanabilir miyiz?

ARZU ERKAN YÜCE

Günlük yaşamımda ve klinik pratiğim, "hakiki arkadaşlar" ya da uygun partnere bir türlü rastlayamamış, kendisini çirkin ördek yavrusu gibi hissedene pek çok kişiyle karşılaşıyorum. Hayatın bize sunduğu aile, mahalle, okul, iş ortamlarındaki ilişkilerle doyumu yakalamak, ait hissetmek için tüm yolları denememize rağmen hâlâ daha *leylekler bizi yanlış yerde düşürmüş* gibi geliyor; "evimizi", "kabilemizi" aramak için haritada hummalı bir yolculuk bizi bekliyor demektir. Kişisel deneyimimde de bunun zorluklarından uzunca zaman mustarip olduğumu söyleyebilirim; ta ki dostlukları/ilişkileri *az ötede* aramaya başlayana ve sosyal medya hayatımıza girene kadar. Bu şekilde özlemini çektiğim ilişkileri deneyimlemek, güzel insanlar tanımak, anlaşılacak, gelişmek, paylaşmak, dostluk ve dayanışmanın tadına daha bir varmak mümkün oldu. Elbette değişimi sağlayan etmen yalnızca bu değildi. Hem mesleğimin gereği olan eğitim ve donanımım hem de kişisel gayretlerim ve psikoterapi sürecimin buna katkısı yadsınamaz.

Biyolojik ve kişilik özelliklerimizin; psikolojik ve çevresel etmenlerin ilişki sorunlarımızda önemli rol oynadığı tartışma götürmez. Travmatik yaşantılarımız, kusurlu; yetersiz, sevilmez, değersiz, "normalden" farklı olduğumuz gibi temel inanç ve semalarımız "olmayacak" ilişkilerle ya da ilişki örüntülerine takılı kalmamıza, ruhsal bozukluklara ya da denemekten vazgeçmemize neden olabilir. Bu da son derece önemli, hatta kimi zaman hayatı olan; sosyalleşme ve bağ kurma gereksinimimizi kettiriyor. Terapi yolculuğumuzda, özlemini duyduğumuz ilişkilere sahip olamamamıza hatırı sayılır rolü olan örselemeler; *uyum bozucu şema* ve *modlar* ve işlevsel olmayan iletişim biçimleri üzerinde çalışmanın kıymeti paha biçilemez olsa da, ilişki sorunlarını salt bireysel özelliklere indirgemyeyiz. İlişkilerde bozulan ancak ilişkilerde düzelir; uygun adaylara erişilebilmek de bir o kadar önemli. Oysa çoğu kimse bunun için izlenmesi gereken adımların farkında değil. Seanslarımız, bir yandan bakış açısı değişiklikleri sağlarken diğer yandan ihtiyaç duydukları ilişkilere giden yolda daha emin adımlarla ilerlemeleri için danışanlara, esnek ve grışken olmanın önemini sıklıkla vurgulamak, cesaretlendirmesi davranmak gerekebilir. Çeşitli hobiler edinmelerinin; kurslar, etkinlikler, demekler, kültür, yolculuklar gibi ortamlara girerek, farklı kişilerle etkileşim içinde olmalarının yollarını araştırıyoruz birlikte. Böyle ortamlar bizlere aradığımız türden ilişkiler uygun adaylarla karşılaşma fırsatı sunabilirler. Peki diyelim ki bu konuda ya da terapi sürecinde epey yorıldık, bu ortamlarda mükül sürelerde bulunduk, sağlıklı iletişim kurmak için çaba gösterdik ama sonuç alamadık. İşte bu noktada...

Mehmet Ali & Akşam Serisi

Link'çatan

düşen her şeyi yaptı ancak uygun adaylar karşımıza çıkmadı, ya da onlar bizi tercih etmedi. Ne yapmalıyız? Kurs kurs, okul okul, şehir şehir, mekân mekân gezmeli miyiz? Nereye kadar, ne zamana kadar? Ya bu ortamlarda bulunmak için uygun kaynaklarımız yoksa! Yalnızlığa mahkûm mu olmalıyız? Günümüz yaşam ve çalışma koşulları bizlere bu konuda sonsuz kaynaklar sunacak kadar cömert değil!

Neyse ki yeni teknolojiler sayesinde eriştiğimiz sanal ortamlar, haritadaki coğrafi sınırları ortadan kaldırıyor, uzakları yakını ediyor. Pandemi sürecinde hemen her şeyin çevrimiçi platformlarda gerçekleşmesi bunun en canlı kanıtı. Bu şekilde tanışıp yakın ilişkiler, işbirlikleri kurun; dünyanın öbür ucundan biryle aşk yaşayıp evlenen çok kişi var. Her şeyde olduğu gibi, sanal ortamdaki iletişim olumsuz, sorunlu tarafları yok değilse de, geleneksel ilişki biçimlerinde şansı yaver gitmeyenlere, umudunu yitirenlere, denemekten vazgeçenlere, tabulara yenik düşenlere, sanal ortamlarda tanışarak bir araya geldiklerini gizleyenlere, kabul edilemez bir şey yapmışçasına utanç hissedenerlere bir soluk olması umuduydu, pek de dile getirilmeyen, olumlu taraflardan söz edeceğim.

Sosyal medya hesaplarımız yanı sıra, gün geçtikçe bir yenisi eklenen eşleşme portalları, fiziksel çekim ya da rastlantısal bir araya gelme gibi faktörlerin dışında; benzerlikler, paylaşımlar, ilgi alanları, hayat görüşü, dayanışma tutumları gibi özellikleri de araştırarak tanışmaya, eşleşmeye olanak sağlıyor. Günümüzde pek çok şeyde olduğu gibi burada da popülerlik, hız, kolay erişilebilirlik ve kolay vazgeçebilirlik de tercih nedenleri arasında. Sanal ortamlar, fiziksel olarak görüşmeden -önce- de sohbet etmek ve birbirini kısmen tanıma fırsatı demektir. Romantik ilişkiye dönüşmeyen güzel

seçimi için değil sosyal çevre kurmak için de oldukça rağbet gördüğü bilinen siteler, forumlar, orada kurulan değerli dostluklar var. İnsanlara kıtalar aşın etkileşimler kurma, bambaşka yaşam tarzları ve bakış açılarından beslenme, diğerlerini, kendilerini tanıma ve geliştirme fırsatını da sunan bu yeni nesil iletişim biçimi değerli buluyorum.

Romantik ilişkiler için konuşacak olursak, *eskiler* de "çöçpçatanlık" ile bunu yapıyordu; "olağan" koşullarda birbirini bulamayanları buluşturmak "eşleştirme"... Eskiden daha iç içe geçmiş aile yapıları, daha güçlü bir eril tahakküm vardı. Aileler, eş, dost, çocuklarını, tanıdıklarını zannettikleri kadarıyla kendilerince "uygun kismet"lerle "başgöz" ediyordu. O zamanın koşulları için makbul görülen bu yöntemlerin pek de mutluluk getirmediğine şimdilerde ise neredeyse hiç şey yaramadığına tanık oluyoruz.

Günümüzde çöçpçatanlık kurumu, modern teknolojinin olanakları ile dönüşmüş "cep"lerimizde kadar girmiş durumda. Bazı uygulamalarda eşleşmelerin sağlanması için yapmanızı gereken tek şey, ilgi alanlarınızı ve özelliklerinizi uygulamaya uzatırken diğer kullanıcılarla paylaşmak. Kişi kaç yaşında, evli mi, ilişkisi var mı, cinsel yönelimi, hayat görüşü, tuttuğu takım, dinlediği müziklerden gittiği etkinliklere kadar pek çok özelliğini görme, incelemek fırsatını alabiliyor, elbette ki beyan ettikleri kadarıyla. İletişim kurmak istediğiniz kişileri engelleyebilmek de güvenli ve rahatlatıcı bir seçenek.

Geleneksel yöntemlerdense kendi yöntemleri ile "bir profile" flört etme çabası, kişilerin "birey" olmayı yolculuğunun bir parçası olarak görmek mümkün. Size uygun olmayan adayları, üst komşunuzun uzaaktan akrabasının değil kendi ölçütleriniz ve sevgilerinizle eleleyebilirsiniz. Burada da önyargı davranıp belki de uygun adayları elemeye riskiniz olduğu gibi, kendisini farkı tanıttığı için aldatıldığı kişiler olma riski var kuşkusuz. Ya da güvenliğinizi tehdit eden durumlar... Tıpkı "sanal olmayan" hayatıdaki gibi. Biri sahte diğeri değil diye düşünmek sadıllık olur. Sahte olacak olan, her ortamdasahite olacaktır. Sırf "kanlı kanlı" yorumunuz ya da bir yakanınız yanıyor diye birini sevmeye, seğeneksiz olduğunuzu sandığınızdan "o" ilişkiyi yaşamaya kendinizi zorlamaktansa, sanal ortamda tanışmaya çalışarak "ruh ikizinizi" olmasa da "çanyoldaşınızı" aramayı sürdürmeniz daha sağlıklı olacaktır. İlkinde kendini zorlayanları ikili ilişkilerde daha çok yıpratıldıkları, beraberliklerinde cinsel sorunları ve geçimsizlikleri daha fazla yaşadıklarına çokça tanık oluyoruz.

Dijital iletişim kanalları kimler tercih ediyor diyebaktığımızda, hemen her yaştan, her cinsiyetten, her sosyal sınıftan ve her yolla iletişim kurmayı

Kitap Arşivi https://rantey.org

Y. EMRE CEREN

PERSEUS'UN MACERALARI I:

Perseus ve Medusa

Medusa ölümlüydü, oysa iki kızkardeş ne ölüm bileceklerdi ne ihtiyaçlık. Buna karşılık yalnızca Medusa girdi masmavi yeleli tanrının koynuna bahar çiçekleriyle dolu taze çimenlerde.

Akrisos kahine kızının nasıl erkek sahibi olacağını sormaya gider. Tanrı kahine kızı Danae'nin bir erkek çocuğunun olacağını, ama bu erkek çocuğun Akrisios'u öldürceğini söyler. Bu kehanetin gerçekleşmesini engellemek isteyen Akrisios yeralına tunçtan bir oda yaptırır ve kızı Danae'ı oraya hapseder. İnsanların ve Tanrıların Babası Zeus, Danae'nin güzelliğini ve hapsedildiği yeri görür, bir altın yağmuruyla döner ve odanın araklıklarından sızarak girer, ardından da Danae ile birlikte olur. Bu olay zaman içerisinde "paranın açamayacağı kapı yoktur" şeklinde de yorumlanmıştır. Bir başka rivayete göreysen Danae'nin çocuğunun Akrisios'un öz kardeşi Proitos'tan olduğu ve iki kardeşin arasındaki husumetin bundan kaynaklandığı söylenmektedir. Ancak genel kabul çocuğun Zeus'tan olduğu'dur. Her halükârda odaya hapsedilmiş Danae hamile kalır.

Odaya dâdısıyla birlikte kapatılmış olan Danae çocuğunu gizlice orada doğurur ve bakar. Bir gün çocuğun oyun oynarken attığı çığlığı duyan Akrisios odaya basar, dâdısı suç ortaklığından öldürür ve kızıyla torununu bir sandığa kapatılarak denize atar. Sandık yüze yüze Seriphos Adası'na gider. Sandığın adanın tiranı Polydektes'in kardeşi balıkçı Diktys bulur; her ikisini de evine alıp bakar.

İleride Herakles'in de atası olacak çocuğun adı Perseus'tur. Yiğit, yakışıklı bir delikanlı olmuştur, sürekli annesinin etrafında dolanmaktadır. Adanın tiranı Polydektes ise Danae'ı âşk olmuştur ama Perseus orada olduğundan kadına yaklaşamamaktadır. Çocuğu da zarar verip Danae'ı korkutmak istemektedir. Bir gün Polydektes Perseus'un da aralarında bulunduğu bir grubu yemekle alırtır.

Yemek sırasında Polydektes Perseus'un da aralarında bulunduğu misafirlerine kendisine ne hediye vermenin uygun olduğunu sorar. Herkes at der, Perseus ise Gorgon başı der. Ertesi gün herkes tirana at hediye eder, Perseus ise eli bu ziyafeti eli boğ getir. Bunun üzerine kral kendisine sözünü tutmasını emreder.

Perseus sözünü nasıl tutacağını kara kara düşünen Tanrıça Athena ve Tanrı Hermes ona ne yapması gerektiğini kendisine bildirir. Perseus onları bu düğünde

dinler, önce Phorkys Adası'na gider. Orada tek gözü ve tek dişi Graia olan Enyo, Perphredo ve Dino'yu bulur. Onların tek gözlerini ve dişlerini çalar; karşılığında Gorgonları öldürmesini sağlayabilecek yolu göstermedikleri takdirde de dişlerini ve gözlerini geri vermeyeceğini bildirir. Graia ise ona çok sert celtiken bir kılıç, kanatlı sandaletler, engin bir heybe ve geyenî görünmez klan Hades'in miğferini verirler.

Perseus bu aldıklarını kuşanır ve Gorgonların yerine gider. Orada Stheno, Euryale ve Medusa adında 3 kız kardeş vardır. Diğer ikisi ölümsüzken bunlardan yalnızca Medusa ölümlüdür. İçeri girdiğinde bu kardeşleri öldürken bulur. Bu kardeşlerin tunçtan elleri, ejderha pullu boyunları, yabandomuzu dişleri, altından kanatları ve her baktıklarını taşla döndüren bakışları vardır. Perseus tanrıların himayesini arkasına alırmaz sandallarıyla gökyüzüne yükselir, Athena'ya Medusa'nın suratına ayna vazifesi gören tunç bir kalkan tutar ve Perseus, Medusa'nın kafasını keser. Kesilen boyundan Pegasus adında bir kanatlı at ve Khrysaor adında bir dev çıkar. Perseus, Medusa'nın kafasını hybesine koyar. Medusa'nın kız kardeşleri her ne kadar onun pesine düşseler de giydikleri miğfer onu görünmez kılar ve Perseus güden kaybolur.

seçebildiğini görüyoruz. Kullanmak için temel düzeyde internet okuryazarlığı ve bir ağ bağlantısı yeterli. Elbette teknolojiyi yakından takip eden gençler ve gençleşkinlerin bu iletişim kanallarını daha fazla kullandıklarını tahmin etmek güç değil. Bekârların daha fazla kullandığı düşünülse de evli olanlar ya da hâlîhazırda partneri olanların da bu portal ve uygulamaları epeyce kullandığını biliyoruz. Hatta son yıllarda tankı olduğumuz sadakatsizlik olaylarının önemli bir bölümünün sosyal medyaya da bu türden sanal ortamlarda gerçekleştiğini görüyoruz. İlişkilerde örselemiş olanlar, kırılan hissedenerler, daha korunaklı ve kontrol edilebilir buldukları için sanal ortamlarda olmayı tercih edebilir de sanıların aksine salt "yalnızlar", "kaybedenler", "kaçanlar", "bağlanamayanlar" "sosyal fobikler" değil; "ince elejip sık dokuyanlar", "ne istediğini ya da istemediğini bilenler", "daha cesurlar", "güven, istikrar ve doyum arayanlar" da sanal ortamlardaki ilişkilere yönelebilir. Bu, günümüz şartlarında son derece olağansa da, gelenekselin tahmini sarsan her şey gibi bu da damgalamalarından nasibini alıyor.

Ataerik sistemin gölgesindeki geleneksel ilişki modellerinde ve kısıtlı çevrede, yeni bakış açıları geliştirmek ya da terapistlerde kazanılan bakış açıların hayatı geçirmek üzere kendini sınamak ve yeni ilişkileri deneyimlemek o kadar da kolay değil. Mahalle baskısı ve "elalem ne der" in de seçiminin doğrultusunda belli ölçüde devre dışı bırakılabilir portallar ise; heteronormatif sistem tarafından dayatılan ilişki modelleri ve toplumsal rollerin dışına çıkabilmek; sevgi, saygı, değer, aidiet ve doyum hissedecekleri ilişkiler kurabilmek ve de dayanışmak için benzersiz olanaklar sunabiliyor. Örneğin günlük yaşamda gerek romantik gerekse diğer yakın ilişkilerimizde bir ilişkide hüsran yaşadığımızda durumu abartılı biçimde kişiselleştirebilir, kendimizi suçluyor ve kaç milyarlık dünya nüfusunun hatırı sayılır bir yüzdesi kadar daha seçeneğimizin olduğunu hatırlamakta güçlük çekebiliriz. Oysa sanal platformların doğası gereği, henüz değerlendirilmeye almadığımız pek çok aday olduğunu ve bu konuda yalnız olmadığımızı fark etmek ve anımsamak, bunu diğerlerinden de duymak daha olası: *Her insan biriciktir. Bu seninkusurun değil. Bu bir kusur değil. Dilediğin sonuca ulaşmadan da aradığın ilişkiyi bulana değin denemeye devam etmekte ve vazgeçmekte özgürsün.*

Yemek etkileşimi daha hızlı, çok seçenekli, kolay erişilebilir, daha ekonomik ve kapsayıcı kılan sanal ortamların günümüzün "olsaydı" iletişim biçimlerinden biri olduğu su götürmez. Sanal ortam "gerçek değildir" değil, artık "sanal gerçeklik"tir. Bizlere tutucu, yargılayıcı ve kaygılı bir yerden ahamk kesmek yerine, geleneksel ilişki kurma biçimlerini yeni nesil iletişim yöntemleri ile harmanlamanın, dijital iletişim kanallarının sakıncalarının farkında olarak, olabildiğince yararlı bir biçimde kullanmanın yollarını bulmak düşüncesi.

Mehmet Ali & Akın Sert

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

EMRE KONGAR

Atatürkçülüğü, Kemalizm, Kenanizmle boğmak!

Sevgili okurlarım, yazımın hemen başında belirtmeliyim ki, ben Atatürkçülük ile Kemalizmı aynı anlamda kullanıyorum:

Kurtuluş Savaşı ve Reformlar denilen iki ayağı olan Atatürk Devrimini yani Atatürkçülüğü, ne Mustafa Kemal ve Atatürk olarak tarih sırasına bölmeyi, ne de Kemalizm adı altında çağdaşlık, akıl ve bilim yolu olan Atatürkçülüğün esasından sapılarak sloganlaştırılmasını onaylıyorum.

Kurtuluş Savaşı ve Atatürk Reformları bir bütündür, birbirinden ayrılmaz.

Savaş kazanılsaydı, Osmanlı artığı bir toplumu çağdaşlaştırmak olanaklı olmazdı:

Padişahlık, Sevr Antlaşması imzalaması bir Din-Tarım toplumu olarak varlığını sürdürür...

Osmanlı, emperyalistlerin oyuncuğu olmayı kabul ettiği için, sömürülen küçük ve kukla bir devlet niteliğiyle varlığını sürdürebilir.

Atatürk'ün bir Din-Tarım Toplumunu, Endüstriyel bir Kent Toplumuna dönüştürmek için yaptığı Devrimlerin (reformların) hicbiri, bırakın uygulanmayı, akla bile gelmezdi.

Kasım ayı Atatürk'ün zamansız olarak, çok genç yaşta, 1938'de aramızdan ayrıldığı aydır.

Ne yazık ki, onun ölümünden sonra, toplumda Demokrasiyi kurup benimseyecek çağdaş sınıflar ve vatandaşlık bilinci yeterince gelişmeden Çok Partili Düzen'e geçilmiş ve iktidar Atatürk'ün hedeflediği Kentisel Endüstriyel Toplumun düşmanı ve toplumsal gelişmeye karşı olan, üstel emperyalistlerle de ittifak kuran, dinci toprak ağalarının eline geçmiştir.

Bugün Atatürkçülüğün Yirmibirinci Yüzyıldaki, ülkemizdeki yansıması olan "Demokratik, Laik ve Sosyal Hukuk Devletinin" düşmanları, sadece emperyalistler ve toplumu Ondokuzuncu Yüzyıla geri götürmeye çalışan dinci toprak ağalarının kalıntıları değildir:

Ne yazık ki kendilerini "Atatürkçülük" etiketi altında gizleyen her türlü yanlış bu etiket altında yaptıkları için, Atatürkçülüğü de lekeleyen darbeciler, bazı insanların Atatürk düşmanı olmalarına da yol açmışlardır.

Bunlar, Atatürk düşmanı olduklarını açıkça ifade eden dincilerden (dikkat, "dindarlardan" değil, "dincilerden") çok daha tehlikelidirler.

Çünkü Atatürk düşmanlarının Laiklik, Cumhuriyet ve Demokrasi karşıtları olduğu bellidir.

Amma kendilerini Atatürkçülük etiketi altında gizleyenlerin Demokrasiyi, Cumhuriyeti ve Laikliği yozlaştırmaları, hele hele bunu darbe dönemleri ile baskı

rejimleriyle gerçekleştirmeleri çok daha kolaydır.

"Kenanizm" Ali Sirmen'in harika bir icadıdır:

Sirmen bu terimi, Atatürkçülüğü yozlaştırdı kendi Neoemperyalist baskılarını meşrulaştırmak için kullanan darbecilerin lideri Kenan Evren'e gönderme yaparak üretmiştir.

"Kenanizm", Atatürk ve arkadaşlarının hedeflediği Demokratik Cumhuriyet'e, "Kemalizm" e karşı olan, "Amerikanı İlimli İslam" a dayalı baskıcı bir rejim kurmak için kullanan yöntemleri ifade eden "ideolojik bir model" i ifade eder!

Ekonomik kökenli sınıfsal gelişme, siyasal ve hukuksal kökenli Atatürk Devrimleri'nin aynı hızda izleyemediği için Türkiye bugünlere geldi...

Aldı yapsal gelişme, üst yapı devrimlerini aynı hızda izleyemedi:

Sermaye ve işçi sınıfları, Demokrasiyi kurmak ve geliştirmek için gerekli olan güç, bilince erişmeden Çok Partili Düzen'e geçildi...

Demokrasinin kurulması ve geliştirilmesi, CHP'nin toprak reformuna karşı çıkan, toprak ağalarının temsilcisi olan, "Dörtü Takrir" sahibi **Menderes** ve arkadaşlarından beklendi:

Türkiye, 1923 yılında Cumhuriyet'in ilanı ve 1926 yılında Medeni Kanun'un kabulü ile simgelenen bir dizi devrimlerle "Laik Cumhuriyet"e geçmişti ama bunu destekleyecek ve koruyacak bir sınıfsal yapıdan mahrumdu.

Ne yazık ki, çağdaş sermaye ve işçi sınıflarının gelişmesi Cumhuriyet'in ve Medeni Kanunun, devrim yasalarının kabulü kadar hızlı olamadı...

Feodal yapı egemenken Çok Partili Düzen'e geçilince, toplum, toprak ağalarını temsil eden demagog liderlerin elinde "Atatürk Devrimlerinden" yani çağdaş demokrasi hedefinden uzaklaştı.

1961 Anayasasında aynı sorunla karşılaştı:

Türkiye Cumhuriyeti'ne çağ atlatan, onu çağdaş "Demokratik, Laik ve Sosyal bir Hukuk Devleti" yapan 1961 Anayasası, arkasında yeterli toplumsal ve ekonomik sınıfsal güç bulunmadığı için, Antikomünist, Neoemperyalist küreselveyerel rüzgarların etkisiyle hacamat edildi:

İşçi "Kemalizm" ya bakanat

operasyonunun darbeci askerler tarafından, utanmadan, Atatürkçülük, "Kemalizm" adına yapılmasına, **Sirmen**'in taktığı isimdir!

Genelkurmay Bakanı **Memduh Tağmaç**'in "Sosyal uyani ekonomik kalkınmayı aştı" sloganıyla doruk noktasına ulaşan Antikomünist, Neoemperyalist "Kenanizm" ilk olarak 12 Mart 1971 darbesiyle ortaya çıktı: "Atatürkçü", "Kemalist" oldukları iddia eden **Tağmaç** ve arkadaşları, 1961 Anayasası'nı, "Atatürkçüyü diye diye Atatürkçülüğü tepeleyerek", ordu eliyle iğdi etti.

Bu yetmedi, 12 Eylül 1980 askeri darbesi, 12 Mart'ın çok edemediği her türlü demokratik ve sol birikimi, din-tarım toplumunun kalıntıları olan cemaatlerle işbirliği halinde, "Atatürkçü Düşünce Sistemi" adını taktıkları faşist uygulamalarla, ezdi geçti, ülkeyi bugünlere getirdi; örneğin zorunlu din derslerini Anayasaya, utanmadan Atatürkçülük adına soktu!

"Kenanizm" en son darbesi de 28

Şubat'ta "Antiemperyalist ve Anti-

Amerikan Siyasal İslam"ı

tasfiye edip iktidar

yolunu "Amerikan

Neoemperyalist İlimli

Siyasal İslam" a açması

oldu.

İşte 16 Nisan

Referandumda,

"Amerikan

Neoemperyalist İlimli

Siyasal İslam" ideolojisinin

"Kenanist Askeri Darbe"

yöntemleri kullanarak uyguladığı

bir dayatmadır!

Dünyada ve Türkiye'de gittikçe zayıflayan

"Amerikan Neoemperyalist İlimli Siyasal

İslam", güçsüzleştiği için "Kenanist Askeri

Darbe" yöntemlerinden medet ummaktadır:

"Laik ve Sosyal Hukuk Devleti"ne dayalı

çoğulcu, Parlamenter Demokrasi" adına,

bu dayatmaya "DİRENMEK", "HAYIR"

denmelidir.

Benim adı sonradan **Ali Sirmen** tarafından konulan "Etiketçi" Atatürkçülerle anılam

çoktur.

1970'li yılların birinde, Cumhuriyet Bayramı dolayısıyla katıldığım bir panelde, Ankara'da

Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'ndeki bir

anma töreninde, biz konuşmacılar, adeta

dinleyenlerden çoktık...

O zamanlar Türkiye ve Cumhuriyet

insanları fazla heyecanlandırmıyordu.

Yine Ankara'daki bir konuşmamda "Harf

Devrimini halikorda mu?" diyenlere karşılık

"Adam devrim yapıyor; referandum yapacak

hali vaktü" dediğimde, gardirop Atatürkçüsü

bir emekli subay beni "Atatürk'e 'adam' dedi, hakaret etti" diye savcılığa çıkayagerek etmiş, ifademi alan savcı dava açmayagerek görmüştü.

En ciddi ve rahatsız edici olayı 1980 darbesinden sonra İstanbul'da Robert Kolej'de yaptığım bir 10 Kasım konuşması sonrasında yaşamıştım...

Çocuğu orada okuyan bir arkadaşımın ısrarına dayanamayarak kabul ettiğim konuşmada, hem ortaokul hem de lise öğrencilerine hitap etmiştim.

Okulun ağır yas havasını dağıtmak, Atatürk'ü ağırlayarak değil, anlayarak, sevilen bir insan olarak anlatmak için çeşitli çarelere başvurmuş, onu çalışkanlığın, temizliğin ve planlı hareket etmenin sembolü olarak aktarmış, ayrıca salonu karanlığa boğan perdeleri açtırmış, ağır müziği susturmuş, uzun süren tören sırasında "tuvalette gitmek isteyenler gidebilir" demiştim.

Yine bir gardırop Atatürk'ünün ihbarıyla o zaman hâlâ devam eden sıkıyönetim, hakkımda soruşturma başlamıştı.

Daha sonra Sarıyer Belediye Başkanı olan Mülkiye'nin sınıf arkadaşım İhsan Yalçın, o sırada Sıkıyönetimle koordinasyonu sağlayan Vali Yardımcısı görevindeydi.

Onun sonradan anlaştığına göre, Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Necdet Öztoran telefonla İhsan'a "Atın bu herifi içeri" demiş; İhsan da beni kurtarmak için uzun uzun ne kadar Atatürkçü olduğumu anlatmak zorunda kalmış.

Bu arada aynı Necdet Öztoran'un, "Türkiye'nin Toplumsal Yapısı" kitabımın birliklerine girişi yasaklattığını da belirtmeliyim.

O günlerden, bu günlere... Siyasal iktidarı Atatürk'ü yadsıdığı, çeşitli siyasal ve ideolojik grupların Atatürk'e saldırığı, laik ve demokratik Cumhuriyet'in tehlikeye girdiği bir döneme geldik.

Hiç kuşkusuz bu olumsuzlukların arkasında, başta 12 Eylül 1980 darbesinin uygulayıcıları olmak kaydıyla, Atatürk'ü kendi baskılarına alet edenler, onı anlamayanlar, yaptıkları haksızlık ve hukuksuzlukları "Atatürkçülük" adı altında kamufletmek isteyenler de vardır.

Atatürkçülük çağdaşıktır, bilim ve aklıdır... Atatürk'ün yaptıkları, o günkü Türkiye'nin feodal-dinci tarım yapısını çağdaşlaştırmak için yapılması gerekenler, atılması gereken adımlardır.

Elbette bu günkü Türkiye 1920'lerin Türkiye'si değildir ve o zaman yapılarıların bugün de aynen geçerli olması olanaklı değildir...

Bu günkü Türkiye'de, yapılması gerekenler, Atatürkçülüğün yani aklın ve bilimin ışığında yapılması gerekenler, demokrasiye ve insan haklarına gelişmeler, ülkenin kalkınması ve çağdaşlaşmasını hızlandırmaktır.

ÖNDER ABAY

Gerçekleşme Korkusu

Gitmek isterken kaldığımız evler, yetiştireceğimizi bildiğimiz halde erdetemediğimiz ödevler var. Durmak gerektiğinde devam ettiğimiz; içkiler, ilişkiler, sigaralar, yemekler. Sonuçlarının bize zarar vereceğini bildiğimiz durumlara kendimizi neden atarız? Ne istediğimizi bakıp gerçekleştirecek gücü neden bulamıyoruz? Dr. Gabor Mate kendini gerçekleştirmeye korkusu olarak adlandırdığı bu durumun sebeblini çocukken kurduğumuz bağlara, ebeveynlerimizin beklentilerini karşılamakta kendi gerçekimizi dile getirmek arasında kaldığımız durumlara bağluyor. Ebeveynler, çocukları kendileri olduğunda hissettikleri duygular için kötü hissettirmişse çocuk kendini gerçekleştirmenin sonucunda sevdiği insanı hayal kırıklığına uğrattığını görüyor. Yakınlığın bedeli kendini engellemek oluyor.

Ebeveynler bunu bilinçsizce, hatta bazen tam tersine çocuğu korumak niyetiyle yapıyor. Sevmeliklerinden değil, onların da kendilerini gerçekleştirmeye süreçleri engellenmiş olduğu ve basitçe o an yeterli içgörü sahibi olmadıkları için. Hissettiklerimizi hissettirmiş, kendi gerçekliğimizi dile getirdiğimiz için bastırılmışsak büyüdüğümüzde de kabul edilmeyeceğimizi, sevdiklerimizi hayal kırıklığına uğratacağımız düşüncesiyle karşılaşıyoruz. Küçükken kendimiz olmanın bedelini ödemişsek, büyüünce gerçekleştirmeye korkan bireyler oluyoruz. Artık ebeveynler yerine biz kendimizi engelliyoruz.

Üzülmediğimizde, öfkelenmediğimizde hissettiklerimizi çabucak kurtulmamızı gereken; ebeveynin hissetmemize izin vermediği duygularla biz de kendimize hissetme izni vermek yerine bastırma eğiliminde oluyoruz. Kendimizi kendimizde gerçekleştiremeyince de başkalarına yönelik duygusal ihtiyaçlarımız onlar aracılığıyla karşılamaya çalışıyoruz. Kabul ediyoruz; başkası aracılığıyla özgürlüğe ulaşmak istiyoruz. Oysa bu bizi bağımlı, ihtiyaçlarını dışından karşılayan bireyler haline getirdiğinden özgürlük bir yalana dönüşüyor. Onu sadece tüketmek istiyoruz.

Yaşadığımız çağda ne tüketeceğimizle o kadar ilgileniyoruz ki durup hissetmeye fırsatımız kalmıyor. Herkes sorulduğunda "iyiyim"

diyerek yalan söylüyor; kendine ne kadar kötü davrandığından, içinden gelen sesleri nasıl susturduğundan bahsetmiyor.

Jung insanın yaşam enerjisini bireyselleştirmesine değil de kişinin bilinçdışında bulunan benliğinin bütünlüğünü tehdit edici ve bilince ulaşmaması için savaş verilen dürtü, duygu ve düşüncelere harcamasını kendini tanımlamasının ölümlüğü en büyük engel olarak görüyor. Bunu yapmak yerine yaşam enerjimizi neye harcadığımızı kontrol ederek, içgörü kazanmak için emek vererek kendimizi gerçekleştirmek de mümkün. İçinizde yaşamayı, illeştirmeyi, gerçekleştirmeyi bekleyen bir siz var. Onu nesnelere, ilişkilere bağlamı bireyler haline getirerek kendinizi engellemeyin. Başkalarından almaya

çalıştığımız duyguları, karşılanmaması ile pektığımız beklentileri kendinize verebilirsiniz. Hissettüğünüz duygulara bakın; birinin sizi dinlemediğini yakındığınızda kendinizi dinleme zamanınız gelmiştir. Yakınlık ihtiyacı mı duyuyorsunuz? İçinizde uzaklaştığınız ne olduğun düşünün.

Sevilmek, kabul görmek uğrunda kendimiz olma özgürlüğünden vazgeçip duruyoruz.

Sorularımız bireysel yolculuklarımızda bize özel görünse de aynı acıları paylaşıyoruz, aynı hiçbirimiz hedef olarak zorluklar yaşatmıyor; hepimiz zorlu bir düzende yaşıyoruz. Bizim gibi ebeveynlerimizin de duyguları bastırılmıştı ve kendilerini gerçekleştirmeye süreçlerinde yalnızlardı, hiçbirimize nasit var olmuştur kılavuzu verilmemi. İçinde yaşadığımız sistem bize hep ne tüketeceğimizi söyledi, neyi/ neden hissettiklerimizi anlamadın koşturduk. Hislerimizi bastırmaayıp içimizden gelenleri söylediğimizde kabul edilmeyeceğimizi korkusu hepimize tanıdık geliyor. Kendimizi kurban ilan ederek dış etkenleri suçlamak, başkalarını değiştirmeye çalışmak, yüzleşmeyi ertelemek yıllardır hepimizin kullandığı kendini baskı yöntemleri.

Artık kabul görebek yerine kabul etmemiz gerekiyor; bulunmak istemediğimiz yerlerde neden durmaya devam ettiğimizi anlamamız. Özgürlüğümüzün ölümlüğü en büyük engel, kendimizdir.

Küçükken kendimiz olmanın bedelini ödemişsek, büyüünce gerçekleştirmeye korkan bireyler oluyoruz.

ALMULA TÜREDİ

Maskeden Sızanlar

Bu hastalık tüm dünyaya, ülkeye ve şehre yayıldı yayılalı maske takma zorunluluğunu seven tek kişi Mehmet'ti muhtemelen. Tanımadığı insanlara, yabancılarla, bilmediği davranış kalıplarına karşı bir zırh gibi koruyordu onu tıbbi maskeler.

Çizim: Başak Aksoy

Anadolu'nun küçük bir ilindeki köylerinden İstanbul'a gelişi 7 ay olmuştur. Daha iyi iş, daha fazla maaş, daha iyi eğitim gibi düşüncelerle hazırlanmışlardı bavullarını. Her şey daha iyisi içindi. Ama yerleştikleri yer, hayal ettiklerinden farklıydı. Giderek büyüyen şehir, içine aldığı sayısız gecekondulaşmış semtle beraber, fazla yemek yemekten hazımsızlık sorunu çeken ve bu haliyle sürekli suratını buruşturan bir ihtiyaçla beraberiyordu. Hazımsızlığın yol açan semtlerden biri olan Gülören'e yerleşmişlerdi. Şehrin kenarında köşesinde kalan yerlerden biri olan bu semtin aslında köylerine benzer bir hali vardı. Aynı kerpiç yapılar, aynı çamurlu dar sokaklar, fakirliği hatırlatan aynı düzensizlik. Öte yandan burada başını az öteye çeviren yüksek binaların, kibirlili kulelerin, reklam panolarının renklidünyası, havaya karşıyan kirlili dumanlı bir gelişmişliğin ağır sisli görüntüsü hâkimdi. İlk defa denizi gördüğünde de küçük ve yalnız hissetmişti Mehmet. Denizin dalgalarına saklanmış her bir köpükte yabancı bir tehdit. Denizin şehriydi İstanbul. Denizin İstanbul'u vardı. İnsanların beklenmedik hallerine, mesafeli bakışlarına yansıyor denizin soğukluğu. Mehmet'i ve ailesini kimse kollarını açıp da beklememişti. Şimdiden zorlanmaya başlamışlardı. "Daha iyi eğitim" hayali, babasının gelir gelmez yaşadığı iş kazası sonucu iş görememeye başlamasıyla tamamen yok oldu. Para kazanmak için Mehmet okuma fikrinden vazgeçti. Varsın olsun, kardeşleri bir süre sonra, onlar okurdu.

"İşte siparişiniz," dedi kapıdaki genç kıza. "Bir sanıye," dedi kız. Elindeki plastik eldivencüzdani açmasına emre oluyordu. Oflayıp puflayarak para çıkarabili. "Bu da bahşişin," dedi Mehmet'e. Mehmet, aniden utandı, yüzünde maske olduğuna şükretti. Böylece vereceği tepkiden ya da tepkizlilikten korkmuyordu. Bu hastalık tüm dünyaya, ülkeye ve şehreye yayıldı. yayılalı maske takma zorunluluğunu seven tek kişi Mehmet'ti muhtemelen. Tanımadığı insanlara, yabancılarla, bilmediği davranış kalıplarına karşı bir zırh gibi koruyordu onu tıbbi maskeler. Cüz bir sesle teşekküllütti.

"Ne tuhaf, değil mi?" dedi genç kız. Hızla merdivenlere yönelmişken geri döndü. Kızın yüzündeki maske, kelimelerini boğmuştu. "Efendim?" dedi Mehmet yine kızarak. "Ne tuhaf," diye tekraretti kız. "Herkesin yüzünde maske, evden çıkamıyacak, sürekli evde kalmamız öğütleniyor, bunaldım." "Evet, tabii öyledir," diye onayladı Mehmet. "O kadar sıkıldım ki evde oturmaktan, sadece insan yüzü görmek için yemek sipariş ediyorum artık," dedi kız gözlerini çevirecek. Mehmet ne diyeceğini bilemedi. Maske olmasaydı, ağzını

burnunu oynatarak cevap verme durumundan kurtulabilirdi, o yüzden hızla başını salladı sadece. "İsmim ne?" dedi genç kız. Mehmet, adını söylerken sesi çatladı, gırtlaklı temizleyip tekrar etti. Tuhaf bir sessizlik olmuştu şimdi de. Pizzayı getiren çocuk, genç kıza adını sormalı mıydı? "Ya sizin adınız nedir?" Yoksa kızın bir şey demesini beklemeli miydi? Yoksa iyi günler dileyerek hızla merdivenlere yönelmeli miydi? Daha önce kimse ona adını sormamıştı. Ağzıyla yapabileceği "ben şimdi ne yapayım" mimiği, maske yüzünden okunmuyordu bir türlü. "Başka bir ihtiyacınız var mıydı?" diye sordu bu kez. Sorar sormaz pişman oldu. Durduk yere laf konuşması gibi hissetti kendini. Kız, kahkahayı kuymuştu. "Kes artık, dışırsın yani, hiç diye ayalay ekledi. "Yok, olur mu? Estağfurullah," dedi peş peşe Mehmet. Kulaklarına kadar kızarmıştı utançtan, ne yazık ki maske kulakları örtmüyordu. "Başka bir isteğim yok Mehmetçğim," dedi genç kız ismine bastıra bastıra. "Benim adım da İslim. Memnun oldum ve iyi günler diliyorum sana." "Sağ olun," dedi Mehmet. Hızlıca aşağıya indi. Yağmur başlamıştı. Motoru bir türlü çalışmıyordu. İnşallah yukarıdan bakmıyordu, diye düşündü. Kendini beceriksiz hissetti.

Mesaisi bitmiş, evine giden otobüsü bekliyordu Mehmet. Ancak o zaman öğle vakti

sohbet ettiği kıza hatırladı. Kalbi hop etti. Ona adını sormuştu. "Muhtemelen evde oturmaktan canı sıkılmış, o kadar," dedi kendi kendine, hop eden kalbini sakinleştirdi. Yüzünde maske vardı ama ses tonu ne kadar da güzeldi. Tane tane konuşuyordu, kendi tanıdığı kadınlar hep çok hızlı konuşurlardı. Sözlerinin kesilmesinden korktukları için muhtemelen. Onun tanıdığı kadınların sözleri hep kesilirdi. Dedikleri pek dinlenmezdi. İslim Hanım, ne güzel dinletiyordu kendini. Şimdi eve gelmiş, annesinin hazırladığı yemeği yemiş, şehri uzaktan canlı bir organizma gibi gösteren bir manzaraya karşı sigara içiyordu. Ağzından çıkan dumanın ardından baktığından ışıklar kıpır kıpırdı, ona göz kırpyorlardı adeta. "Gel," diyorlardı, "gel de bize karış." Yaklaşıkça anlaşıyordu ki o ışıkların her biri aslında yasak işaretleriyordu Mehmet'e. "Sen gelme," diyorlardı. "Zengin, yakışıklı, ünlü, başarılı isen gel. Yoksa gelme. Geride dur, gölgelere saktın, izimizi gör ve çekil ayakla tından." Sonra İslim düştü yine aklına. Ona adını sormuştu. Bu yalnız zamanlarda ona ses vermiştii maskesinin ardından. -İsmim ne? -Mehmet. Bu konuşma defalarca kafasında döndü o gece. Bazen kelimeler ekti, "İsmim ne senin?" Mehmet başka cevaplar verdi hayalinde, "Mehmet, ya sizin?" İsmim Mehmet.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>

Çok amin

Geç yatıp erken kalkayım,
Yüreğimi saklayıp
Çiçeğimi satayım.
Rızıkımı bugün ver, yarın tevekkel
Sen konuyu biliyorsun
Çok Amin.
Bir pembe şalvarlı beni bulsun
Adı Narin, boyu posu endamlı olsun
Öpeyim güzel yanacıklarından
Sen konuyu biliyorsun
Çok Amin.
Dostlar gelsin kapıma,
İki tek atalım.
Baklası benden
Niyeti ondan
Falına bakayım.
Hep bana ver demek olmaz iyi bilirim.
Gönlüme murat
Dünyaya sıhhat
Çok Amin.

Mehmetler ne yapar hayatta? Mehmet olmak nedir? Başka Mehmet var mı hayatında? Hiç Mehmet diye birini sevdiniz mi?

Ertesi gün uykusunu alamamış olduğu halde dincüyandı. Belkiyine sipariş verirdi İşıl Hanım. Belkiyine sohbet ederlerdi. Nasılsa evden çıkmıyormuş. Belki yine denk gelirlerdi. Şehir, daha az korkunçtu o sabah. Sanki Mehmet'i kabul töreni olmuştu dün bir nevi. O kadar da yalnız değildi artık. Küfürbaz patronu, somurtkan kuryeler dışında birisi adını sormuştu ona. Artık hiçbir şey eskisi gibi olamazdı. Ne tuhaf şey, insan bir gülümsemeye hayata tutunabiliyordu. O gülümsemenin sahibi, ruhunda açtığı çiçeklerden hibaher bile olsa. "Çok istersen olur," demişti ninesi ona bir kez. Çok istedi o da. İşıl sipariş verdi yine, Daire 12'yi profesyonel anlamda, ama İşıl'dı işte. Ona adını soran kız. Bu sefer kafasında binbir düşünceyle apartmana girdi Mehmet. Yine güzel yüzle karşıladı onu. Güldüğünü gözlerinden anlıyordu, altları torbali oluyordu ve içleri ışıltılı. "Nasılınız?" diyesordu İşil yine siparişini alırken. "Sağ olun, ya siz?" diyebildi Mehmet. "İyiyim demeyi nasıl isterdim, ama değilim işte," dedi İşıl. Sözlerini ters düşürürcesine gülümsüyordu durmadan. Acaba şaka mı yapıyor diye düşündü Mehmet. "Gülümseneme şaşırsanız değil mi? Somurtsam da gülssem de durum değişmeyecek be Mehmet. Ne diye şu an sana zehir edeyim." Mehmet kekeleyerek "Hasta falan mısınız?" Sonra "falan" dememesini gerektiğini düşündü. Yutkundu. İşıl cevap vermedi. Gözleri gülümsüyordu, maskenin altında ağzının acıya kasıldığına emindi Mehmet. "Ah," dedi, "bahşışı unuttuyordum." Mehmet çok utandı. Kızardı. Parayla almak istemedi. Sanki ona hakaret etmiş gibi hissetti, dokunsalar ağlayacaktı. İşıl'ın gözleri şaşırmıştı şimdi de. Gözleriyle sorar gibi baktı, kafasını önüne çevirmişti. Durumun saçmalığının farkına vardı Mehmet. "Teşekkürler İşıl Hanım," dedi hemencecik parayı aldı. Parayı aldığı eli yanımtı sanki. Yıldırım gibi indi merdivenlerden. İşıl arkasından bakakaldı.

Günler geçti. Mehmet, son konuşmalarını kaç kere hafızasından yeniden duydu hatırlamaya oldu. O kadar çok düşündü ki, artık gerçek gelmemeye başladı. Gerçekten de o konuşmaları olmuş muydu? Belki her şey Mehmet'in hayal dünyasıydı. İşıl Hanım, günlerce sipariş vermedi. Mehmet'in içine kurt düşmüştü. Neden sipariş vermiyordu? Artık iyice o konuşmaların gerçekliğinden şüphe duymaya başladığında, Daire 12 sipariş verdi. Mehmet merdivenleri ikişer üçer çıkarak kapıyı çaldı. İşte karşıındaydı yine gülen gözleriyle. "Ah selam," dedi kıyayan bir sesle. Eski bir ahabını görmüş gibi sevindi Mehmet. Üçüncü görüşmeleriydi sadece. Yine de sanki ona tüm derterini, hayallerini, sevinçlerini anlatacak gibi hissetti kendini. Sanki nedese dinler, ne sorsa cevaplar, onu hep teskin eder, hep mutlu ederdi sözleri. Yüzünü hala görmemişti. Çok güzel olmalıydı. Gözleri bu kadar gülen biri çirkin olur muydu hiç? Havadan sudan konuşular. Sonra İşıl bahşış verdi, uzatmadan aldı bu

sefer. Almaması saçma olurdu çünkü. Uçarak merdivenlerden indi. Sanki İşıl sadece onunla konuşmak için sipariş veriyordu. Mehmet, artık hiç yanlış değildi.

Aradan günler geçti, sonra haftalar. İşıl, hiç sipariş vermiyordu. Mehmet en sonunda yolu olmasına rağmen, onun sokağında geçti. Bulunduğu katta ışık yanmıyordu. Koca apartmanda diğer dairelerin ışıkları açılınca, Daire 12 eksik dişi bir ağız dakikar anlığıbiydi. Kafası düşüncelerle dolu dükkâna geri geldi, motoru teslim etti Mehmet. Tam çıkacakken somurtkan arkadaşlarının lafları kulağına çarptı. "Yok artık," diyordu biri. "Nasil yapmış," diye soruyordu öteki. Kalbi ağzında içeri yaklaştı, nasl oldu bilmiyordu ama bu laflar İşıl ile ilgiliydi. Hissetmişti. Merak ettiği olmasına rağmen ilgisiz görünmeye çalıştı. Daha önce doğru düzgün sohbet etmediği iş arkadaşlarına döndü, soran gözlerle baktı. "Ne olmuş?" Sohbet edenler kendilerini o denli kapıttırmışlardı ki Mehmet ile normalde konuşmadıkları unuttmuşlardı. "Su Daire 12'ye bir kadını vardı ya yalnız yaşayan, kendini asmış." Mehmet, cümleyi duymadan önce sonunu biliyordu. Ya bu anı daha önceden yaşamıştı ya da İşıl'ın sipariş vermesinin muhtemel nedenleri üzerinde o kadar çok düşünmüştü ki ölüm de bu senaryolardan biriydi. "Ya," diye bir ses çıkardı sadece. Demek gülen gözler kapanmıştı artık. Algılamıyordu. Ölüm düşüncesi her zaman onu şaşkına çevirirdi zaten. Ölmek... Bir daha hiç konuşmamak, hep susmak. Bilinmez âlemlere geçmek... Doğduğunda öleceğin belliken ve senden önce herkes bunu yapmışken hala şaşırarak. O kadar şaşırarak ki hayatı çok sevdiğini sanmak. O nasıl giderdi? Vay be, nasıl ölürdü? "Neden asmış kendini?" Şaşıresize bir cevap arıyordu. Bilgiyi getiren kurye omuzlarını silkti. "Kim bilir?"

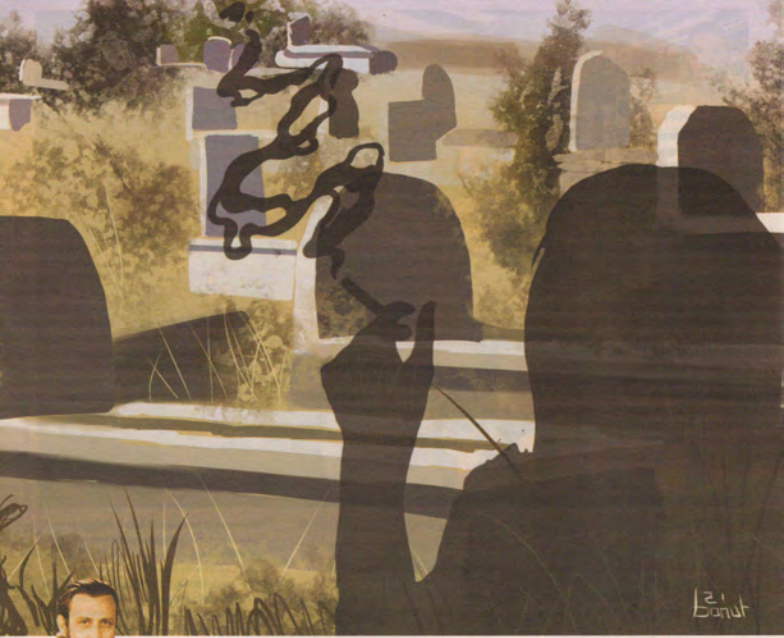
Mehmet, evine yürümeye karar verdi. Elleri ceplerinde evine giden yolu yaya olarak nasıl gideceğini bilmeden yürümeye başladı. Sadece üç kere konuştuğu bir kadını sevebilir birine insan? Sadece üç kere gördüğü biri için gözyaşı döker miydi? O konuşmaları Mehmet'i nasıl da mutlu etmişti. İşıl, neden bu kadar mutsuzdu? Neden kendini öldürecek kadar mutsuzdu? Hâlbuki o bu şehirdendi, bu ışıltılı şehrin en parlak yeriydi. Ya hep aradığı kayıp ruh İşıl'ın ruhuysa ve artık gittiği için Mehmet de bu yabancı şehirde salınıp duracaksa? Aşk mıydı bu? Aşk, kaç kere gördükten sonra olurdu? Tarifi var mıydı? Yüzünü tam olarak görmediğin birine aşk olunur muydu? Yoksa yalnızlığımız bizlere hayal mi gördürüyordu? Mehmet'e gurbet ellerde ışık olmuştu, ama kendisi ağacından düşmek üzere olan bir yapraktı aslında. Mehmet bilse onu hayatta tutmak için daha çok sohbet ederdi, konu bulurdu, açardı, saçmalardı, komik duruma düşerdi, onu güldürürdü. Ah bilseydi. Yapar mıydı? Tanımadığı ama sevmeyi çok istediği bir insan için ne yapıyordı? Sahi? Bilmiyordu. Sırtı ürperdi, tanıdık bir çift gülen göz izliyordu sanki onu. Işıklı şehre döndü. Maskesini çıkıp attı. Bütün şehir ağladığını görün istiyordu.

MERVE KÖÇÜKSARP

Üstelik sizinceza sahip olduğlarımızın değil, varlığımızın da buharlaşabileceğine, görünmez olabileceğine dair endişeduyuyorzunuz. Çe. Şimdiyi kontrol etme, geleceği teminat altına alma arzusunda baskın; birilerinin elinutkum, bir yerlere tutunmaktadaka elzem önceki zamanlara göre. Zaman zaman sahip olduğumuz bağları önütür boğulduğumuzu söylesek de en katkısız samimiyetimizle, aidiyete, sosyalliklere eskisinden daha çok ihtiyaç duyuyoruz. Boşluğa düşmek korkulu rüyamız... Bazı günler suni gündemler, beyhude uğraşlar ediniyoruz, oyanalım da boşluğu hissetmemizi diye. Zirir ne kadar

Nostaljinin Geleceği isimli kitabın yazarı Svetlana Boyn'un tabiriyle, "zamanın durduğu bir ütopya adası"dır sahiden de nostalji; kayıp

"Ömür dediğin üç gündür / Dün geldi geçti,
yarın meçhuldür/ O halde ömür dediğin bir
gündür/ O da bugündür."

NEJAT İŞLER

AHMETİN ÖYKÜSÜ- 10

"Selamünaleyküm..."

Keşke gözlerine bakıp söyleyebilseydim bunu. Biliyorum, yıllardır görmediğine içerlediğinden, yine gözlerime bakmayacak, omzunun kenarından, yarım ağızla ama hasretle alacaktın selamımı. Topraktan bir tümseğe bakmaktansa, sırtına bakmayı tercih ederdim. Sonra sessiz kalmanı, sonra dönüp acıtan bakışlarla, "Benim senin gibi evladım yok," demeni isterdim. İsterdim, çünkü biliyorum; bir an bile göz göze gelsek suçsuz olduğumu, kandırıldığını anlayacaktın. Artık çok geç, çok, çok... "Çok iyi adamdı." Bunu ben düşünmedim. Bu benim kafa sesim olamaz. Çünkü kadın. Tanıdık bir kadın. Annem. Döndüm, 10 metre kadar uzağımda, elinde su bidonu, omuzları düşük bir halde önüne bakıyor. İkimiz de ne yapacağımızı bilmeden dikildik bir süre. Sonra annem yanı başındaki bir mezarın kenarına ilişti:

"Bir sigara versene."

Annemin sigara içtiğini biliyordum.

Mehmet Ali & Akşemsürri

Şaşkınlıkla kalakaldım öylece. Bir süre sonra, evrende yaşayan tüm varlıkları etkileyebilecek, aile içi eğitiminin en önemli aygıtıyla, yani bakışıyla, "Buraya gel, yanıma otur, bana bir sigara ver, yoksa terlik geliyor," dedi. Bir robot gibi aldığım komutu uyguladım. Gidip yanına oturdum, bir sigara verdim, yaktım. Yılların tiryakisi gibi derin bir nefes aldı. Ağzım açık onu seyrederken, aynı yöntemle, "Salak salak bakma, sen de yak bir tane," dedi. Ona bakmayı bıraktım, ben de yaktım bir tane.

"16 yaşındaydım. Babam yanına çağırdı. 'Kızım, kadın oldun, artık seni ben koruyamam, sana koca lazım' dedi. Sağ olsun münasip bir aday da bulmuş. Mahallenin en

bıçkın delikanlısı, baban. Sefa'ya mahalledeki bütün kızlar bayılırdı. Bir yürürdü sokakta görmem lazım. Neyse, hızla baş göz ettiller bizi. Çarşıda, pazarda en havalı kadın benim. Gel gör ki, babanın erkektliği eksik.

Çocuk yapamıyoruz bir türlü. Yeterli bir zaman geçtikten sonra, aile büyükleri toplandı, modern tıbbın tüm imkanları denendi, olmadı yine. Sonra, akrep gibi plan yapıldı. Üfürükçü bulundu mahalleden, okunmuş sular içirildi, bu arada amcan koynuma girdi birkaç kez. Küçüğüm, aklım ermiyor hiçbir şeye. Sonra sen doğdun. Baban bağrına bastı seni. Ama işte..."

"Sen benim evladım değilsin," derken, biliyordum...

*Bir an
bile göz göze
gelsek suçsuz
olduğumu
anlayacaktın.*

DOĞUŞ ŞAHİN

Çizim: Buğra Onur Erdem

"Görüyör musun Rafet seninkiler nasıl dövüşüyor?"

Barda Ninja Kaplumbağalar izliyordum. Rafet bana bakıp başını öne arkaya oynattı. Su kaplumbağasıydı ama karada olmayı tercih ediyordu. Benim içişse karada olmak dayanılmazdı. Biraşişşesine uzanıp içimi sıvıyla doldurdum.

Barın sahibi kahvaltı için içkinçinca Rafet'le yalnız kalmıştık. Sol taraftımdaki kapıdan gelen ışık bana kadar aydınlık veriyordu. Sağ taraftımdaki küçük ve karanlık bölümün ışığını açmamıştım. Gökkuşağı bayrağı karanlığın içinde duvarda asılıydı.

Rafet, bira şişemin dibine kadar yürüdü "Susadın değil mi?" Bir yudum daha aldım "Senin ayaklanman ne kadar süreceba? Beraber pizzayıyip bira içerdik. Kaplumbağaları seviyorum. Yüzün burada diye demiyorum. Uyum sağlıyorsunuz. Örümcek Adam gibi değilsiniz, ona yüksek bina lazım. Muğla'da yaşasa işsiz kalır." Miyavlamayla beraber barda üç içiş oldüğümüzü anlayıp Rafet'i tekrar suyun içine bıraktım "Bugünlerde süper kahramana ihtiyacımız var. İşleri yoluna koyana kadar kalsa yeter. Hiçbir şeyi apamasabeni yalnız bırakmamış olur. Kimsem yok Rafet, eskiden bu sokaklarda kol kola yürürdük. Şu an bu taburden düşsem sadece sen üzülürsün." "Ben de üzülürüm."

Sağ taraftımdaki karanlık küçük bölümde bir anda yanan ışığın altında bıyıklı, saçları arkaya doğru taranmış, üzerindeki tişörtte kırmızı yıldız içinde "K" harfi bulunan biri ortaya çıktı. Parlak ışık yüzünden gözlerimi kımıp, şişemi

ağzından tutup adama vurmaya hazırlandım "Sen kimsin?"

"Koba."
Elimdekini bırakıp oturuşumu düzelttim "Kim?"

"Senin için geldim, ihtiyacın varmış."
Rafet'i arkadabırakıp Koba'nın karşısına geçtim, oturmadan önce elini sıktım "Nereden geldin?"

"Çok uzaktan."
"Nasıl geldin?"
"Gözümü kapatıp açtım, buradaydım."
"Her zaman yapabiliyor musun?"
"Hayır, sadece gerektiğinde yapabiliyorum."
"Ne içersin?"
"Votka, şişeyle getir."

Param yoktu, bu yüzden yarım olan şişeyi seçip masaya döndüm. Votkay siyah fincana doldurdu ama ilk yudumunu şişeden aldı.

"Koba, votka içmek için erken değil mi?"
"Benim için henüz sabah olmamıştı."
"Jet lag mi?"
"Kötü bir şey dediysem çivilirim."
Ellerimi havaya kaldırdım. Gözlerini kısp beni süzdü "Anlat bakalım beni neden çağırdın?"

"Yardıma ihtiyacımız var."
"Düşman kim?"
"Patronlar."
"Onlar hala yok olmadılar mı?" Koba kahkaha attı "Biz buna çok güliyoruz. Bütün insanlık bir avuç patrona para kazandırmak için çalışıyor. Kimse de itiraz etmiyor."

"Dişandan bakınca komik tabii, esnaf dayağı yeme ihtimalin yok."

"Kim dayak atacakmış? Ben adamı çivilirim."

Votkasını içip bıyıklarında kalanı dudaklarıyla emdi "Buraya en son bir soyguna yardım etmek için gelmişim. Bankada çalışan kadın hamileydi, üç ay izne ayrılmasını bekledik. Kadının ayrıldığı haberi geldi, bankaya gittik. Paraları aldık, kıyafetleri değiştirip polis arabasına bindik. Siren çalştırdım, camdan çıkıp havaya ateş ederek sanki soyuncuları kovalıyormuşuz gibi sürdük. Isız bir yere gelip aracı değiştirdik. Parayı hemen halka dağıtmamız gerekiyordu, toplu halde tutmak riskliydi. Arkadaşlar parayla giderken polisler geldiler. Boynuma, elime kurşun yedim. Bizimkiler beni hemen geri çağırdılar."

"Muazzam hikâyeymiş Koba, seninkiler zamanında yetmişler. İşte ben de bu yüzden sana ihtiyaç duydum. Kimse yok, dağıldık. Ama karanlık zamanlar kahramanların ortaya çıktığı anlardır, değil mi?"

"Kahramanlar senin için hiçbir şey yapmazlar gözüm. Bütün süper kahramanlar insanlar tarafından yaratıldıkları için insanlara hizmet ediyor gibi görünüyorlar. Kimmeden seni kurtarmasını bekleyemezsin. Akli başında bir insan ne yapar?"

"Ne bileyim ben!"
"Bu arada aceleyle çıktım, pelerinimi unutmuşum." Duvardaki gökkuşağı bayrağını gösterdi "Sirtima bunu bağlayayım mı?"
"Tabii sokağa çıkıp koşmaya başla, elbet biri durdurur."
"Sence insanlar beni hatırlarlar mı?"
"Zannetmiyorum. Sadece gözlük taktığı için Süpermen'i bile yıllarca tanıyamadılar. Geldiğin yerde hayat nasıl?"

Mehmet Ali & Akşimserası

"Haftada yirmi saat çalışıyoruz. Geri kalan zaman sanat, spor ve eğlenceye kalıyor. Kimse aç değil. Herkesin evi var."

"Çocuklar mutlular mı?"

"Onlar için bütün sokaklara dondurma makineleri kurdum. Sadece düğmeye basıp bedava dondurma alıyorlar."

Heyecandan gülümsememe engel olamıyordum. Dizlerim titriyordu. Koba bizim tarafımızdaydı.

"Tanışmışsınız." Barın sahibi dönmüştü "Nasıl-sın Koba Hikmet?" Barın arkasına geçip bardakları silmeye başladı.

"Sen onu tanıyor musun?"

"Tanırım. Uzun süredir memleketteydi, yeni döndü."

Başımı iki yana sallıyordum "Ben burada oturuyordum, gözünü açıp kapatınca buraya ışınlandı."

"Işınlandı mı? Dün gece burada yattı." Eliyle küçük karanlık bölümdeki koltuğu gösterdiği sırada ışık söndü "Bu ampul de patlayacak. Kendi kendine yanıp sönüyor."

Barın arkasına geçip Koba Hikmet'e çaktırmadan sessizce ormaya devam ettim "Bu adam süper kahraman değil mi?"

"Böyle süper kahraman mı olur? Pelerini bile yok. Eskiden çizgi roman hazırlamış. Cezaevine girince delirmiş."

Koba masadan kalktı, barın önüne kadar geldi. Boyunun bu kadar kısa olduğunu fark etmemiştim.

"Bana yalan mısöyledin Hikmet?"

Cerektğinde gözünü kapatıp açıyordun..." bir an durup düşündüm "Sen uyanmaktan bahsediyordun!" Yaşadığım hayal kırıklığı elle tutulabilirdi. Koba Hikmet bunu fark etmişti. Gözlerine baktığında onun hayal kırıklığının da benimkiyle eş değer olduğunu gördüm. Elini göğsüne götürdü "Seni tanımak güzeldi." Paltosunu giymek için omzuna attığı sırada boynundaki kurşun izini gördüm. Aynısından elinde de vardı.

"Hoşça kal gözüm, sıkma canını. Bugünler de geçer. Bana ihtiyacın olursa haber ver." Kapağı doğru yürüdü.

Barmenin yakasını tuttum "Adam deliymiş!"

"Akıllı olan sen misin? Barda çizgi film izleyip kaplumbağayla konuşuyorsun."

Düşük ihtimal de olsa Koba'nın benim için gelmiş süper kahraman olduğuna inanmıştım. Sonuçta daha düşük ihtimaller için her gün yataktan kalkıyordum. Yüksek ihtimalle hayal gördüğümü düşünmüştüm. Akılım bana oyun oynuyor olmalıydı, buna da razıydım. Onun gerçekten var olması kalbimi kırmıştı. Diğer yandan uzun zamandır ilk defa kendimi yalnız hissetmemiştim.

"Koba!" Ona yetişip koluna girdim "Buradaki insanlar için de seninki gibi bir ülkere atalım mı?" birlikte denize doğru yürüyorduk.

"Nasil yapacağız?"

"Hayal edeceğiz. Sen çezeceksin, ben yazacağım."

Gülümseyerek iç cebinden piposunu çıkardı "Koba ihtiyacı olana yardım eder."

ALİ DENİZ USLU

İSTİLA

Muazzam bir boşluk yürüyor içimde,
Dev adımlarla, ara vermeden.

Mesele hazırlanmak belki ama neye ve kime?

Katlettiğim günler ağızımda karanlık bir tat bıraktı,
Makul de bir kaç hatam oldu.

Yazmakta neyse ki yaşamak kadar zorlanmıyorum.

Neremden tutsam eksikim,

Kulbumu bulamıyorum.

Sokakların eskisi kadar yararı yok.

Mazeretlerden bir alışveriş listesi yazabilirim

Su, toprak doyuramıyor bu yüzyılı.

Hayatları ile ne yapacaklarını bilmeyenlerle dolu bu şehir.

Şimdi de ustura gibi bir gece geliyor üstümüze;

Ruhlarımızla beslenen,

Ağrılı bir fikirle,

Göğsü tutsak bir umutla,

Boğuk bir uğultusu var,

Soluk ayaklarını sürüyerek yürüyor,

Belli ki ihanetin bedeli

Sabırsızlanıyor,

Bizi istila etmek için!

Mehmet Ali & Akşamsarı PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BEŞİKTAŞ'TA HİZMET ÖĞRENCİ'YE

Beşiktaş Belediyesi esnafıyla el ele verdi
üniversite öğrencilerimizi restoranlarda misafir ediyor!

RIZA
AKPOLAT
Beşiktaş Belediye Başkanı

BEŞİKTAŞ
BELEDİYESİ

NE MÜTLÜ
BEŞİKTAŞ
VAR

TURYİD
Türizm Restoran Yatırımcıları ve Gastronomi İşletmeleri Derneği

Uygulamayı
indir
ücretsiz
faydalan!

Beşiktaş Belediyesi'nden "Öğrenci'Ye" ücretsiz yemek

ÖĞRENCİ'YE

Öğrenci'Ye,
Beşiktaş ilçesindeki üniversite
öğrencileri ile yemek paylaşımı
yapmak amacıyla kurulan
bir projedir.

**Onlarca
restorandan
birine
misafir ol!**

MİSAFİR OL

TURYİD BEŞİKTAŞ BELEDİYESİ

Birine Ulaştın Restorana Götür

App Store

Google

Beşiktaş Belediyesi, öğrencilerin yemek ihtiyacını karşılayan yeni bir projeyi hayata geçirdi. Beşiktaş'taki öğrenciler "Öğrenci'Ye" uygulamasıyla ilçedeki anlaşmalı restoranlardan ücretsiz yemek yiyebilecek. Projeye ilgili konuşan Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat, "Gençlerimizin temel ihtiyaçlarını karşılamak bizim görevimiz" dedi.

Beşiktaş Belediyesi, TURYİD (Turizm Restoran Yatırımcıları ve Gastronomi İşletmeleri Derneği) iş birliğiyle öğrencilerin ücretsiz yemek yiyebileceği bir proje gerçekleştirdi. "Öğrenci'Ye" uygulamasıyla Beşiktaş'taki öğrenciler projeye kayıtlı restoranlardan, o gün hangi menünün çıktığını saat kaç kadar devam ettiğini ve o restoranın kaç misafir kabul ettiğini uygulamadan öğrenebilecek. Öğrenci, seçtiği bir restoranın misafir ol seçeneğini tıklayacak ve hemen ardından restoran, müsaitlik durumuna göre öğrenciyi onay vererek o günün menüsünü öğrenciyi ikram edecek. "Öğrenci'Ye" uygulamasından Beşiktaş'ta oturan ve Beşiktaş'taki üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler yararlanabilecek.

ÖĞRENCİLERİN HAYATLARINA DOKUNABİLMEK İÇİN

"Öğrenci'Ye" uygulamasıyla Türkiye'de öğrenim gören öğrencilerin hayatına dokunabilmek için hayata geçirildi.

kaydeden Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat: "Ülkemizde gençler, eğitimlerini oldukça zor koşullarda sürdürüyor. İstanbul'daki 7 üniversiteye ev sahipliği yapan öğrenci kenti Beşiktaş'ta, gençler edestek olmak, Beşiktaş Belediyesi olarak bizim en önemli vazifelerimizden biri. Çünkü pandemi şartları, hayat pahalılığı ve imkansızlıklar nedeniyle gençlerimizin eğitim hayatından uzaklaşmasına gönlümüz razı değil.

Bu yüzden göreve geldiğimiz günden beri, gençlere odaklanan yenilikçi projeleri hayata geçiriyoruz. Kış şartlarının hayatı daha da zorlaştırdığı bu dönemde, gençlerimizi yalnız bırakmayacağız. Turizm Restoran Yatırımcıları ve Gastronomi İşletmeleri Derneği ile iş birliği içerisinde, bir dayanışma ekosistemi olan Öğrenci'Ye projesini daha güçlü bir şekilde hayata geçirdik. Bu proje kapsamında, Beşiktaş'taki anlaşmalı restoranlar üniversite öğrencileri ile yemek paylaşımı yapacaklar. Mobil uygulamaya üzerinden restoranlarda yerini ayırtan öğrenciler, ücretsiz olarak yemek ihtiyaçlarını karşılayabilecekler. Gençlerimiz için sağlıklı, güvenli ve rahatça yaşayacakları bir gelecek hep birlikte inşa edeceğiz, imzeye özetken inanıyoruz. Beşiktaş'ta gençlerimizin umutlarını diri tutmak için hiç durmadan çalışmaya; daha eşit ve özgür bir gelecek dayanışma ağılarıyla şekillendirmeye devam edeceğiz" şeklinde konuştu.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantery.org>

Bu köşede her ay bir yazıyoruz, bir hikâye için giriş paragrafı paylaşıyoruz. Hikâyenin devamını ise sizin yazmanızı istiyoruz. En fazla 3500 vuruş olacak şekilde hikâyenizi gerisende@bavuldergi.com adresine "Gerisi Sende" konu başlığıyla gönderin. Editörlerimiz ve yazarımız tarafından seçilen hikâyenizi Aralık sayımızda yayımlayalım. Bu ay giriş paragrafını **Zehra Çelenk** kaleme aldı. Gerisi Sende!

"Hayat böyle işte," dedi. Kayıtsızlığı devre dışı bırakan upuzun kirpikli ela gözlerini, gözlerinden hüzünle kaçarak. İnce, biçimli parmaklarıyla çay bardağını bir an onurlandırdıktan sonra gülümsedi. "Her şeyin bir başı olduğu gibi bir de sonu oluyor işte."

Kendisini daima onu arzulayan bir başka, görünmez gözden izlediğini bilecek kadar uzun süredir seviyordum onu. Bir başkasında yapmacık durabilecek tavırlar ona yakışıyor. Dünya'ya bir tür anlaşma imzalamış gibiydi, etkisi altında girdiğin anda sen de buna uymaya başlıyordun.

Hazırkıyım. Benim gibi sıradan bir adam için fazla şanslı bir yıld. Uzatmanın, her şeyin tadını kaçırmaktan başka faydası olmazdı.

"Anlıyorum," dedim. "Teşekkürler. Her şey için. Bu kapıdan çıkınca bir daha asla rahatsız etmeyeceğim seni"

Bu kez gözlerini kaçırmadan, "Cihan, ben ölüyorum," dedi. Ağzını açmama fırsat vermeden devam etti. "Şansım varsa uzatmasıyla falan işte bir buçuk yılını vermiş. Hiç teselli etmeye çalışma şimdi, durum gayet açık."

Konuşma kabiliyetimi yitirmedigiğime şaşırarak, "Olmaz," dedim, "olamaz yani, çok saçma. Muhakkak bir yolu..."

"Bir yolu var evet," diye sözümü kesti. "Tedaviyi kabul etmeyeceğim. Kendim gibi gitmek istiyorum. Bana üç ay lazım sadece. Sonra yardımına ihtiyacım olacak. Bu dünyadan kendi belirlediğim zamanda gitmek istiyorum."

Akıp giden bir bataklığın içindeyiz hepimiz
ama yıldızlara bakıyor bazılarımız

Oscar Wilde

Kendine ait
bir yalan,
başkalarına
ait gerçekleri
tekrarlamaktan
belki de
daha iyidir.

Dostoyevski

- İhtiyaz Sahibi Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic.A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Yayın Kurulu: Önder Abay, Ümit Bektaş
- Edebiyat Danışmanı: Haydar Ergülen
- Editörler: Oğuz Akın, Mustafa Kömür
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefer Selçuk Özbek
- Reklam ve İletişim: bavuleklam@birgun.net, bavule@birgun.net
- Kapak İllustrasyonu: Ethem Onur Bilgiç
- Grafik Tasarım: Barış Can Sarıtaş
- İletişim: 0546 2883328 - iletisim@bavuldergi.com - bavul@bavuldergi.com
- www.bavuldukkani.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Diligil Sokak, Özden Apartmanı, No:14/3 Mecidiyeköy/Sişli İstanbul
- Baskı: İleri Basım Mat. Amb. Reklam Tarihli Yayın ve Teknik Hiz. Tic. A.Ş.
- Adres: Yenibosna Merkez Mh. 29 Ekim Cd. Al Apt. No:5/902 Bahçeşehir-İstanbul (Vizyonpark 2/Pk200 B-1 Blok Kat:9 No:81-82)
- Tel: 0212 454 32 90 - 0212 454 34 83
- Genel Dağıtım: Türkiye'nin Dağıtım Pazarlama A.Ş.
- ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

Yazar: Zehra Çelenk ve

Öyküyü tamamlayıp gerisende@bavuldergi.com adresine gönderebilirsiniz. Seçilen öykü gelecek ay derginin kapak konusunu oluşturacaktır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <http://trantey.org>

<https://www.bavuldergi.com> [/bavuldergi](https://www.bavuldergi.com)

Veresiye Defteri

insan bilinci yerindeyken ölebileceğine ihtimal veremiyor. Nasıl olabilir diyorsun kendine: "Aklim yerinde, düşüncelerim var, böyle sair günler gibi daldan dala bir şeyler düşünürken nasıl yani bir anda siyah ekran mı olacak? Ya da beyaz mı?"

"İyiye gidiyorsun, umudumuz artıyor ama çabalamamız lazım" dedi doktor. Dömdüz yatıyorum sırt üstü, kadrajımda serum var. Nasıl bir çaba tam olarak doktorem, yapayım elimden ne gelirse?

Neleri kaçıracığımı değil, geride bıraktıklarımı düşünüyorum. İnsan ölümle yüz yüze geldiğinde, hayatı bir film şeridi gibi gözünün önünden geçirdiye öğrenmişim, filmlerden öyle gördüm belki de. Benimki nedense bir bakkalın veresiye defteri gibi.

Mesela... kendisi siyah beyaz ama hayatımın en renkli günleri geliyor aklıma. Çocukluğum. Anılarda yaşıyorum. Bu kadar özyeceğime aklıma gelmezdi.

İlkokul 1.sınıfıya başlıyorum. Önlüğüm gibi siyah yakam gibi beyaz bir gün. Pazardan aldığımız ayakkabı kadar siyah dizime uzanan çoraplarım kadar beyaz üstelik.

5.5 yaşındayım. Kendimi zorla okula yazdırmışım. Ablamın öğrencisi olduğu okulda küçük yaşlardan beri faaliyetlerde görev alıyorum. Üstelik mahallemin en şık, en iyi kalpli çifti Ayşe Hanım teyze ve Celal Bey amca ne olur ne olmaz ölürüz demişler ve çantamdan önlüğüme kadar her şeyimi hazır edip eve bırakmışlar. Artık okula gitme zamanı.

Okul biraz özgürlük, biraz umut, en çok da heyecan benim için. Öğretmenimi seviyorum, başarılıyım. İlk kırmızı kurdeleyi ben almışım. Hem de aRıya aYı dediğim kısa bir metni tahtada bütün sınıfın karşısında okuduktan sonra.

Seviyorum hayatı. Ama büyüdükçe sorumluluklarım arttıkça, omzum eğilip belim büküldükçe daha çok özlüyorum çocukluğumu, mahallemini, rahmetli babamı, canım annemi, panik butonumu ablamı.

Bunlar geçiyor hastanede gözümün önünden. Domates topladığımız tarlalar, denize giderken ısınsın diye balkona bıraktığımız kova içindeki su, büyük piknik sepetimiz, kayıkla balık tuttuğumuz günler. Bakıyorum da yetişkin olduğum, eş olduğum, anne olduğum günlerden hiç iz yok. Neden?

Nedenini bilmiyorum. Kafamı çok meşgul ediyor. Uzun zaman önce takılmışım ama şimdi daha çok acıtıyor ruhumu. En çok ben çocuklarımı kendi çocukluğum gibi güzel günler yaşatabildim mi sorusu yoruyor beni.

Bakkaldan aldığım o çokkometin tadını

bugün ne karşılıyor? Sayıyla külah içine yerleştirilen pazar yumurtasının yerini 30'lu koliler doldurabiliyor mu? Folklor ekibiyle çıktığım gezide İspanya'dan aileme gönderdiğim kartın yerini anlık mesajlar tutuyor mu? Ablamın Karaköy iskele kitapçısından aldığı Gizli Yediler kitaplarının kokusunu hissettiriyor mu dijital kitaplar? Ya ilk maaşla alınan bayramlık kıyafetler, mendil içine yerleştirilen harçlıklar...

Düşünüyorum da hep bir telaş var anda, kurulan cümlede, takılan küpede, sürülen rujda, gidilen yolda. Bu telaş yordu beni. Hadi yordu. Kişiliğim yordu. Duygusallığım yordu. Her mutlu sonda kendime pay çıkaramamak, her sıkıntıda kendime suç aramak yordu.

Galiba gerçeklerle yüzleşme zamanı geldi. Dömdüz yataarken yataкта, kadrajdaki serum ve makinelerin sesi yordu bu kez de. Dayanacak gücüm kalmamış. Belki gücüm var ama istiyorum muyum?

Bu sorunun cevabı beni yaşama bündürecek ya da bilincim yerindeyken ölebileceğim. Evet, aklım yerinde. Akil yerindeyken can çekmeyi, yürek taşımayınca

bitiyi her şey. Sonumu kendim hazırladım. Böyle bir sona hazır mıyım? Hayır, daha çok yaşamak istiyorum. Ben de mutlu olmak, huzurla yaşlanmak son günlerimi bahçedeki sallanan sandalyede ekoseli battaniyemin altında geçirmek istiyorum.

Sadece benim hazır olmam yetmiyor. Sevdiklerim hazır mı gidişime diye düşünüyorum hâlâ. Hâlâ kendimi değil burada olmama sebep olanları düşünüyorum. Ama her zaman ölüm için ne dedim? Kısa bir ayrılık, sanki Biri Bizi Gözetliyor Evindeki ayrıtlar gibi. Vasiyetim hazır, organlarımı bağışladım. Hazırım galiba.

Benim için verilen sela öyle uzun sürsün öyle içten olsun ki...

Güzel gülün bir fotoğrafım ceket yakasına ilştirilsin...

Güzel anılarım anlatılsın, kulaklarımı çınlatılsın kahkahalar...

İsmim verilin bir kız çocuğuna. Candan Sever olsun adı, severse candan sevsin diye koyduk desin annesi...

Bir bakkalın veresiye defteri gibi yazdığım notlar bulunsun bir gün... Mesela...

BAVUL

Bu ağaclar katlanamaz daha basık bir göğ
Bu taşlar katlanamaz yabancı çizmelere
Yalnız güneşe boyun eğer bu yüzler
Yalnız doğruluğa boyun eğer bu yürekler

Yannis Ritsos

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>